

**UCHWAŁA NR IV/35/2019
RADY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA**

z dnia 21 lutego 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Węgierska Górka na lata
2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026.**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 1 w zw. z art. 14 i art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 799 z późn. zm.) po zasięgnięciu opinii Zarządu Powiatu Żywieckiego, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach.

Rada Gminy Węgierska Górka uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Węgierska Górka na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Iwona Kopeć

Załącznik do uchwały Nr IV/35/2019
Rady Gminy Węgierska Górka
z dnia 21 lutego 2019 r.

Program Ochrony Środowiska

**dla Gminy Węgierska Górka
na lata 2019-2021
z perspektywą na lata 2023-2026**

Opracował:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

1. Wykaz skrótów

Tabela . Słownik skrótów.

Nazwa skrótu	Wyjaśnienie
PGO WP	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego
Analiza SWOT	Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń.
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JCW	Jednolita część wód
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KPGO	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POKzA	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
RIPOK	Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPOŚ	Wojewódzki Program Ochrony Środowiska
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
SODR	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
ZS	Zespół Szkół
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
ŚZMiUW	Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka

2.

Wstęp

2.1. Cel i zakres opracowania

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Węgierska Górka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, wdrożenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska, dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie Gminy do roku 2025.

2.2. Opis przyjętej metodyki

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2017 poz. 519), a w szczególności:

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

Art.18. 1. *Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”*

Gminne Programy ochrony środowiska tworzone są w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

2.3. Charakterystyka gminy

2.3.1. Położenie

Gmina Węgierska-Górka jest gminą o charakterze wiejskim położona w województwie śląskim, w powiecie żywieckim. Gmina sąsiaduje z następującymi gminami:

Milówka (od strony południowo-wschodniej),

Ujszoły (od strony południowej),

Jelesnia (od strony wschodniej),

Radziechowy-Wieprz (od strony północnej).

Obszar Gminy tworzą następujące sołectwa:

Cisiec,

Cięcina,

Węgierska Górka,

Żabnica.

Pod względem geograficznym Gmina położona jest w Krainie VIII Karpackiej w obrębie dwóch mezoregionów: Beskidu Śląskiego oraz Beskidu Żywieckiego. Poniżej przedstawiono w formie graficznej położenie Gminy Węgierska Górka.

Rysunek . Położenie Gminy Węgierska Górka.

Źródło: www.google.pl

2.3.2. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z 2016 roku liczba ludności w Gminie Węgierska Górka wynosiła 15 154 osób, z czego 7 483 stanowili mężczyźni, a 7 671 kobiety. Szczegółowe informacje na temat demografii zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Tabela 1. Dane demograficzne Gminy Węgierska Górka (stan na 31.XII.2016 r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Ludność według miejsca zameldowania		
Liczba ludności (ogółem)	osoba	15 119
Liczba kobiet	osoba	7 648
Liczba mężczyzn	osoba	7 471
Wskaźnik modułu gminnego		
Gęstość zaludnienia	ilość osób / km ²	198
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	osoba	103
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	3,4
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	20,0
W wieku produkcyjnym	%	62,4
W wieku poprodukcyjnym	%	17,6

Źródło: GUS

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie Gminy Węgierska Górka zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela . Dane dotyczące bezrobocia na terenie Gminy Węgierska Górka (stan na 31.XII.2015 r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani według płci		

Ogółem	osoba	560
Mężczyźni	osoba	284
Kobiety	osoba	276
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
Ogółem	%	5,9
Mężczyźni	%	5,6
Kobiety	%	6,2

Źródło: GUS

2.3.3. Geomorfologia

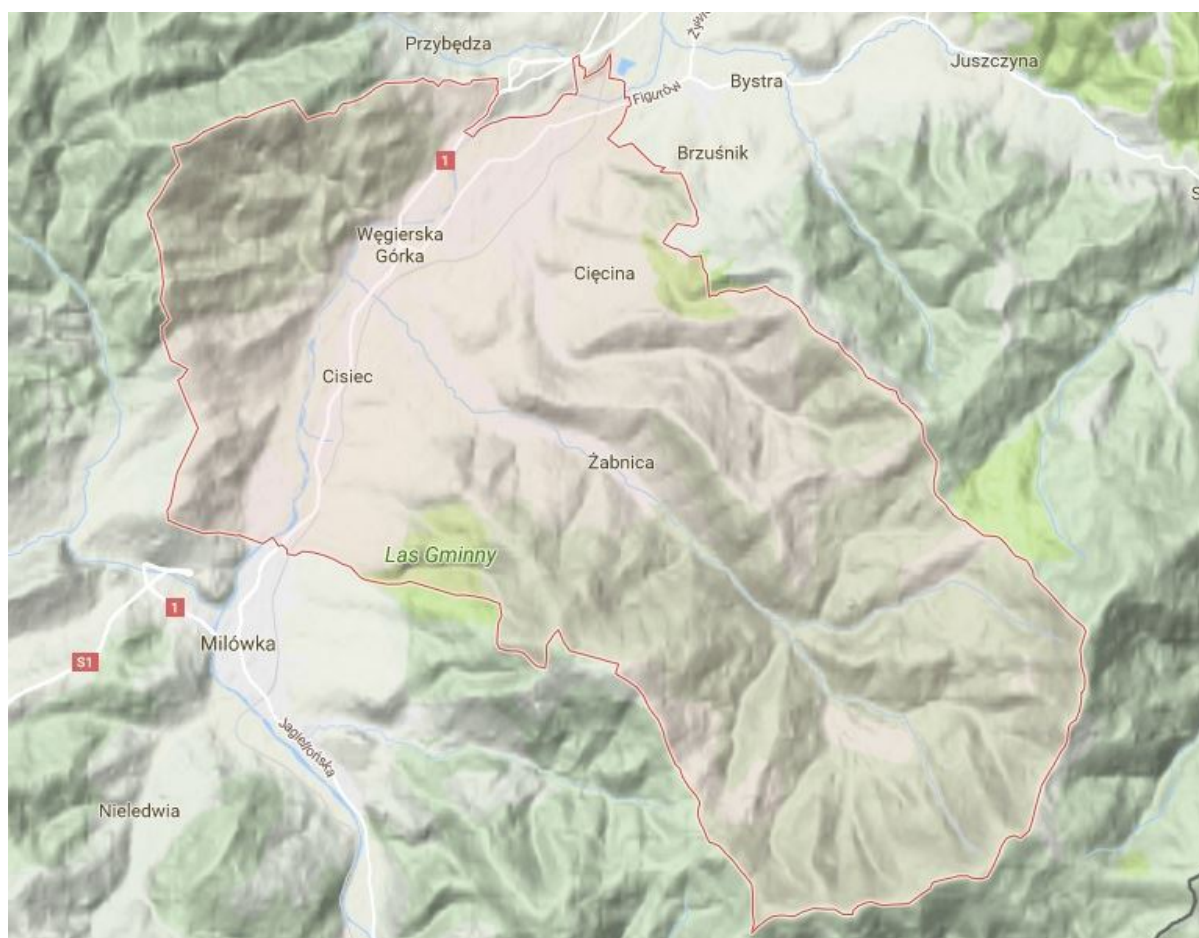
Gmina Węgierska Górka wykazuje duże zróżnicowanie w ukształtowaniu terenu. Gmina pod względem geograficznym w Krainie VIII Karpackiej położony jest w obrębie następujących mezoregionów:

Beskid Śląski,

Beskidu Żywiecki.

Zdecydowana większość obszaru Gminy Węgierska Górka przynależy do mezoregionu Beskidu Żywieckiego, który charakteryzuje się rzeźbą górską gór średnich. Obejmuje on południowo-wschodnią część Gminy, gdzie mamy do czynienia ze zwartym masywem górskim o stromych zboczach porozidzielanych głębokimi dolinami potoków: Żabniczanka oraz Romanka. Najwyżej położone tereny osiągają wysokość ok. 1200 m n.p.m. Z kolei najniżej położone tereny Gminy (ok. 400 m n.p.m.) obejmują dolinę rzeki Soły, która tworzy naturalną granicę pomiędzy Beskidem Żywieckim oraz Beskidem Śląskim. W północno-zachodniej części Gminy położone jest wzniesienie tworzące fragment góry Glinne (1043 m n.p.m.) należącej do Beskidu Śląskiego.

Rysunek . Ukształtowanie terenu Gminy Węgierska Górka.

Źródło: google.pl

2.3.4. Warunki klimatyczne

Obszar Gminy Węgierska Górka znajduje się w strefie klimatu górskiego. Na terenie Beskidu Śląskiego i Beskidu Żywieckiego wyróżnia się pięć pięter klimatycznych. Według tego podziału Gmina Węgierska Górka znajduje się w przedziale trzech pięter:

piętro umiarkowanie ciepłe – średnia temperatura roku wynosi 6-8 °C,

umiarkowanie chłodne – średnia temperatura roku 4-6 °C,

chłodne – średnia temperatura roku 2-4 °C.

Położenie granic pomiędzy piętrami jest ściśle związane z ekspozycją słoneczną oraz rzeźbą terenu. W zależności od warunków terenowych przebieg granic podlega wahaniom rzędu do kilkudziesięciu metrów.

Według badań nad sytuacjami synoptycznymi w dorzeczu górnej Wisły, przeprowadzonymi w latach 1951 – 1975 najczęściej nad badany obszar napływało wilgotne powietrze polarnomorskie – powyżej 60% w roku (przede wszystkim lato i jesień z maksimum w lipcu) przynosząc ochłodzenie latem a w zimie ocieplenie. Rzadziej napływało powietrze polarnokontynentalne – 23% w roku (przede wszystkim styczeń i marzec) – ciepłe latem a zimą chłodne, charakteryzujące się niską wilgotnością i małym zachmurzeniem. Zimne i suche powietrze arktyczne napływało stosunkowo rzadko – 6% w roku (przede wszystkim wiosną). Najrzadziej napływały masy powietrza zwrotnikowego – około 4% w roku (najczęściej na wiosnę, a także w sierpniu i październiku, najrzadziej zimą). W jesieni i zimie podczas napływu mas powietrza polarno-kontynentalnego powstają silne inwersje termiczne w dolinach i kotlinach, a w lecie podczas silnego ogrzania tych mas od podłoża występują burze i ulewne deszcze.

2.3.5. Geologia

Beskid Śląski i Beskid Żywiecki są pasmami górskimi zbudowanymi z kompleksu utworów fliszowych, sfałdowanych w początkach neogenu i powtórnie w środkowym miocenie. Podłoże fliszu nie jest odsłonięte, a o jego rodzaju można wnioskować pośrednio na podstawie otoczków występujących w różnych ogniwach fliszu, oraz porwaków tektonicznych znajdujących się w spągu płaszczowin. Zasadniczy zrąb tektoniczny Beskidu Śląskiego tworzy płaszczowina godulska będąca częścią płaszczowiny śląskiej nasuniętej z południa w kierunku północnym. Płaszczowinę godulską budują: łupki wierzchowskie, warstwy Igockie, piaskowce godulskie, warstwy istebniańskie oraz utwory trzeciorzędowe. Czarne, ilaste łupki wierzchowskie tworzą podstawę wierzchowiny. Nad nimi występują poziomy warstw w postaci krzemieniastych piaskowców naprzemianległych z twardymi, czarnymi łupkami (sporadycznie są odsłonięte). Piaskowce godulskie stanowią podstawowy składnik budowy szczytów i pasm górskich Beskidu Śląskiego. Są to gruboławicowe, zielonawe od glaukonitu, piaskowce z wkładkami łupków. Warstwy istebniańskie są najmłodszyimi elementami płaszczowiny godulskiej. Tworzą je piaskowce i zlepieńce istebniańskie.

Zrąb tektoniczny Beskidu Żywieckiego tworzy płaszczowina magurska zbudowana z: warstwy inoceramowej, piaskowców ciężkowickich przykrytych i częściowo podścielanych pstrymi łupkami, warstwy hieroglifowe, belowskie i podmagurskie oraz tworzące najwyższe ogniwo piaskowce magurskie zróżnicowane na dwie strefy facjalne. W strefie zewnętrznej są to piaskowce silnie glaukonitowe, natomiast w strefie wewnętrznej glaukonit zanika, a piaskowce są silniej mikowe.

3. Założenia Programu Ochrony Środowiska

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Węgierska Górka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” zgodny jest z dokumentami wyższego szczebla, tj. dokumentami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi. Dokument uwzględnia także założenia określone w innych dokumentach lokalnych.

3.1. Dokumenty nadrzędne i cele

Uwarunkowania wspólnotowe

Podstawę Wspólnotowej Polityki Ochrony Środowiska stanowi VII Program Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th European Action Plan, w skrócie EAP). Wskazuje on na konieczność zastosowania strategicznego podejścia do problemów środowiskowych. Takie podejście powinno wykorzystywać różne środki oraz instrumenty, aby regulować działania podejmowane przez przedsiębiorców, konsumentów, polityków i obywateli.

Zgodność celów, zawartych w VII Europejskim Programie Działań na Rzecz Ochrony Środowiska, została osiągnięta poprzez ich szczegółową analizę oraz dopasowanie do lokalnych potrzeb gminy.

3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:

- a) Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- b) Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- c) Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- d) Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
- e) Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
- f) Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

2. Cel 8: „Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych”:

- a) Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
- b) Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
- c) Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

3.1.2. Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)

Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

1. Cel szczegółowy I: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Główne obszary koncentracji działań:

Reindustrializacja - wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji,

Rozwój innowacyjnych firm - zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych,

Małe i średnie przedsiębiorstwa - przemiany strukturalne sektora, nowe formy działania i współpracy, nowoczesne instrumenty wsparcia,

Kapitał dla rozwoju - trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych,

Ekspansja zagraniczna - zwiększenie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki, zwiększenie eksportu towarów zaawansowanych technologicznie.

2. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Główne obszary koncentracji działań:

Spójność społeczna - poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne, wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Rozwój zrównoważony terytorialnie - zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów, wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe, podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.

3. Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. Główne obszary koncentracji działań:

Prawo w służbie obywatelom i gospodarce - uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli,

System zarządzania procesami rozwojowymi, w tym instytucje publiczne - Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców, budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,

E-państwo - cyfrowe państwo usługowe,

Finanse publiczne - stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne,

Efektywność wykorzystania środków UE - wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.

3.1.3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko

1. Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- a) Kierunek interwencji 1.1. – Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
- b) Kierunek interwencji 1.2. – Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
- c) Kierunek interwencji 1.3. – Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
- d) Kierunek interwencji 1.4. – Uporządkowanie zarządzania przestrzenią,

2. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- a) Kierunek interwencji 2.1. – Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
- b) Kierunek interwencji 2.2. – Poprawa efektywności energetycznej,
- c) Kierunek interwencji 2.6. – Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
- d) Kierunek interwencji 2.7. – Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
- e) Kierunek interwencji 2.8. – Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne,

3. Cel 3. Poprawa stanu środowiska

- a) Kierunek interwencji 3.1. – Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,

- b) Kierunek interwencji 3.2. – Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
- c) Kierunek interwencji 3.3. – Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
- d) Kierunek interwencji 3.4. – Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
- e) Kierunek interwencji 3.5. – Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy,

3.1.4. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

- a) Kierunek działań 1.2. – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych

Działanie 1.2.3. – Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,

Działanie 1.2.4. – Wspieranie różnych form innowacji,

Działanie 1.2.5. – Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),

- b) Kierunek działań 1.3. – Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki

Działanie 1.3.2. – Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,

2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- a) Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,

Działanie 3.1.1. – Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,

Działanie 3.1.2. – Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,

Działanie 3.1.3. – Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),

Działanie 3.1.4. – Promowanie przedsiębiorczości typu „*business&biodiversity*”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,

- b) Kierunek działań 3.2. – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia

Działanie 3.2.1. – Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,

Działanie 3.2.2. – Stosowanie zasad zrównoważonej architektury

3.1.5. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

1. Cel strategiczny 1. - Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego

- a) Cel szczegółowy 1. – Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
- b) Cel szczegółowy 4. – Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

3.1.6. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020

1. Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej

a) Priorytet 2.1. – Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich

Kierunek interwencji 2.1.1. – Modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej,

Kierunek interwencji 2.1.2. – Dywersyfikacja źródeł wytwarzania energii elektrycznej,

Kierunek interwencji 2.1.3. – Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej,

Kierunek interwencji 2.1.4. – Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,

Kierunek interwencji 2.1.5. – Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,

Kierunek interwencji 2.1.6. – Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego,

Priorytet 2.2. – Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich

Kierunek interwencji 2.2.1. – Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej,

Kierunek interwencji 2.2.2. – Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad,

Kierunek interwencji 2.2.3. – Tworzenie infrastruktury węzłów przesiadkowych, transportu kołowego i kolejowego,

b) Priorytet 2.5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich

Kierunek interwencji 2.5.1. – Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne,

2. Cel szczegółowy 3: Bezpieczeństwo żywnościowe

a) Priorytet 3.2. – Wytwarzanie wysokiej jakości, bezpiecznych dla konsumentów produktów rolno-spożywczych

Kierunek interwencji 3.2.2. – Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych, w tym produktów wytwarzanych metodami integrowanymi, ekologicznymi oraz tradycyjnymi metodami produkcji z lokalnych surowców i zasobów oraz produktów rybnych,

b) Priorytet 3.4. – Podnoszenie świadomości i wiedzy producentów oraz konsumentów w zakresie produkcji rolno-spożywczej i zasad żywienia

Kierunek interwencji 3.4.3. – Wsparcie działalności innowacyjnej ukierunkowanej na zmiany wzorców produkcji i konsumpcji,

3. Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

a) Priorytet 5.1. – Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich

Kierunek interwencji 5.1.1. – Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką,

Kierunek interwencji 5.1.2. – Ochrona jakości wód, w tym racjonalna gospodarka nawozami i środkami ochrony roślin,

Kierunek interwencji 5.1.3. – Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej,

Kierunek interwencji 5.1.4. – Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi,

Kierunek interwencji 5.1.5. – Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich i jej upowszechnianie,

b) Priorytet 5.2.- Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego

Kierunek interwencji 5.2.1. – Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego,

Kierunek interwencji 5.2.2. – Właściwe planowanie przestrzenne,

Kierunek interwencji 5.2.3. – Racjonalna gospodarka gruntami,

c) Priorytet 5.3. – Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji)

Kierunek interwencji 5.3.1. – Adaptacja produkcji rolnej i rybackiej do zmian klimatu,

Kierunek interwencji 5.3.2. – Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie i całym łańcuchu rolno-żywnościowym,

Kierunek interwencji 5.3.3. – Zwiększenie sekwestracji węgla w glebie i biomase wytwarzanej w rolnictwie,

Kierunek interwencji 5.3.4. – Badania w zakresie wzajemnego oddziaływania rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa na zmiany klimatu,

Kierunek interwencji 5.3.5. – Upowszechnianie wiedzy w zakresie praktyk przyjaznych klimatowi wśród konsumentów i producentów rolno-spożywczych,

d) Priorytet 5.4. Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich

Kierunek interwencji 5.4.1. – Racjonalne zwiększenie zasobów leśnych,

Kierunek interwencji 5.4.2. – Odbudowa drzewostanów po zniszczeniach spowodowanych katastrofami naturalnymi,

Kierunek interwencji 5.4.3 – Zrównoważona gospodarka łowiecka służąca ochronie środowiska oraz rozwojowi rolnictwa i rybactwa,

Kierunek interwencji 5.4.4. – Wzmacnianie publicznych funkcji lasów,

e) Priorytet 5.5. - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich

Kierunek interwencji 5.5.1. – Racjonalne wykorzystanie rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcyjnej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych,

Kierunek interwencji 5.5.2. – Zwiększenie dostępności cenowej i upowszechnienie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców obszarów wiejskich

3.1.7. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych

a) Kierunek interwencji 3.2. – Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju

Przedsięwzięcie 3.2.1. – Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,

Przedsięwzięcie 3.2.2. – Zapewnienie ładu przestrzennego,

Przedsięwzięcie 3.2.3. – Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych,

2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych

a) Kierunek interwencji 5.2. – Ochrona praw i interesów konsumentów

Przedsięwzięcie 5.2.3. – Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw,

b) Kierunek interwencji 5.5. – Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych

Przedsięwzięcie 5.5.2. – Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi,

3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

a) Kierunek interwencji 7.5. – Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego

Przedsięwzięcie 7.5.1. – Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

3.1.8. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego

a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej

Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,

2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa

a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego

Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną,

Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,

Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,

Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

3.1.9. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

1. Cel 1: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów

a) Kierunek działań 1.1. – Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych

Działanie 1.1.1. – Warszawa – stolica państwa,

Działanie 1.1.2. – Pozostałe ośrodki wojewódzkie,

b) Kierunek działań 1.2. – Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi

Działanie 1.2.1. – Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów,

Działanie 1.2.2. – Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych,

Działanie 1.2.3. – Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich,

Kierunek działań 1.3. – Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne

Działanie 1.3.5. – Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne,

Działanie 1.3.6. – Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego

2. Cel 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych

a) Kierunek działań 2.2. – Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe

Działanie 2.2.3. – Zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych,

Działanie 2.2.4. – Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,

b) Kierunek działań 2.3. – Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,

c) Kierunek działań 2.4. – Przewycięzanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE,

d) Kierunek działań 2.5. – Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności,

3.1.10. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej

a) Kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności.

3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego

a) Priorytet Strategii 4.1. – Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej

Kierunek działań 4.1.2. – Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu.

3.1.12. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej

a) Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,

b) Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,

2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii

a) Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

b) Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,

3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła

- a) Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,

4. Kierunek – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej

- a) Cel główny – przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych,

5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw

- a) Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
- b) Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
- c) Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
- d) Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
- e) Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,

6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii

- a) Cel główny – zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,

7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

- a) Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
- b) Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
- c) Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- d) Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,
- e) Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

3.1.13. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Powietrze atmosferyczne

Cel długoterminowy do roku 2024: *Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.*

Cele krótkoterminowe do roku 2019

1. Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych.

2. Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.

3. Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno – bytowego do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.

4. Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających.

5. Wzmacnianie współpracy międzyregionalnej w zakresie wspólnej polityki ochrony powietrza szczególnie z krajem morawsko – śląskim oraz województwem małopolskim poprzez coroczne spotkania.

6. Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza.

Cel długoterminowy do roku 2024: *Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.*

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

1. Wspieranie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii.

2. Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w skali województwa śląskiego.

3. Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystywaniu energii.

Zasoby wodne:

Cel długoterminowy do roku 2024: *System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.*

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

1. Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły i Odry.

2. Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu.

3. Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą.

Gospodarka odpadami

Cel długoterminowy do roku 2024: *Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.*

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury.

2. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych oraz wzrost efektywności systemu zbierania i zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania.

3. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego i sukcesywne zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem.

Ochrona przyrody

Cel długoterminowy do roku 2024: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

1. Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.

2. Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo

3. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności.

Zasoby surowców naturalnych

Cel długoterminowy do roku 2024: Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych.

Gleby

Cel długoterminowy do roku 2024: Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2019

1. Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb, w tym m in.: produkcji żywności, magazynowania, filtrowania i przekształcania składników odżywczych, substancji i wody, podstaw rozwoju życia i różnorodności biologicznej, źródła surowców, rezerwuaru pierwiastka węgla oraz zbioru dziedzictwa geologicznego, geomorfologicznego oraz archeologicznego.

2. Zapobieganie zanieczyszczaniu gleb, w szczególności substancjami powodującymi ryzyko zanieczyszczenia wtórnego.

3. Remediacja terenów zanieczyszczonych.

4. Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych.

5. Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepienia gleb.

6. Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom.

7. Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi

Tereny przemysłowe

Cel długoterminowy do roku 2024: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

1. Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych

Hałas

Cel długoterminowy do roku 2024: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

1. Zmniejszenie liczby mieszkańców województwa narażonych na ponadnormatywny hałas
2. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Cel długoterminowy do roku 2024: *Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.*

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym

Cel długoterminowy do roku 2024: *Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.*

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii
2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Cel opracowania

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Węgierska Górka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, wdrożenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie, jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Zakres opracowania

Sporządzony *Program* zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a dowodów jego osiągania dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (co 2 lata). Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska

w gminie w odniesieniu m.in. do ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożeń hałasem, promieniowania elektromagnetycznego, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych, zagrożeń poważnymi awariami, edukacji ekologicznej, z podaniem ich charakterystyki, oceną stanu aktualnego umożliwiającą tym samym identyfikację obszarów problemowych. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących w kraju przepisów prawnych i regulacji prawnych Unii Europejskiej, polega na sformułowaniu celów średniookresowych (do 2025 roku) oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie Gminy Węgierska Górka do roku 2025.

Charakterystyka Gminy

Gmina Węgierska-Górka jest gminą o charakterze wiejskim położona w województwie śląskim, w powiecie żywieckim. Gmina sąsiaduje z następującymi gminami:

Milówka (od strony południowo-wschodniej),

Ujszoły (od strony południowej),

Jeleśnia (od strony wschodniej),

Radziechowy-Wieprz (od strony północnej).

Obszar Gminy tworzą następujące sołectwa:

Cisiec,

Cięcina,

Węgierska Górka,

Żabnica.

Pod względem geograficznym Gmina położona jest w Krainie VIII Karpackiej w obrębie dwóch mezoregionów: Beskidu Śląskiego oraz Beskidu Żywieckiego.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z 2016 roku liczba ludności w Gminie Węgierska Górka wynosiła 15 119 osób, z czego 7 471 stanowili mężczyźni, a 7 648 kobiety.

Ocena stanu środowiska

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie Gminy Węgierska Górka. Wyznaczono w tym zakresie następujące kategorie:

Jakość powietrza (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

Hałas (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

Promieniowanie elektromagnetyczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

Wody powierzchniowe i podziemne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

Zasoby geologiczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

Gleby (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

Gospodarka odpadami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

Zagrożenia poważnymi awariami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska).

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: **S** – strenghts (silne strony); **W** – weaknesses (słabe strony); **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia).

W przypadku badań środowiska przyrodniczego analiza polega na określeniu słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska także szans oraz zagrożeń tworzonych przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne.

Cele i strategia ich realizacji

W niniejszym *Programie* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

Ochrona klimatu i jakości powietrza;

Zagrożenia hałasem;

Promieniowanie elektromagnetyczne;

Gospodarowanie wodami;

Gospodarka wodno-ściekowa;

Zasoby geologiczne;

Gleby;

Gospodarka odpadami;

Zasoby przyrodnicze;

Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele krótko- i średniookresowe, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 6. „*Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie*”. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym.

Wdrażanie i monitoring programu

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 7. „*System realizacji programu ochrony środowiska*”, sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Analiza uwarunkowań finansowych gminy

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziale 6. „*Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie*” przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

Ocena stanu środowiska

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza

Emisja z gospodarstw domowych

Głównymi źródłami tego rodzaju zanieczyszczeń powietrza jest:

spalanie paliwa stałego (węgiel, drewno opałowe),

spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych.

Niska emisja

W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w indywidualnych piecach centralnego ogrzewania. Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela . Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył ogółem	spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu;
SO ₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę;
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw;
NO ₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne;
NO _x (suma tlenków azotu)	sumaryczna emisja tlenków azotu;
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania;
O ₃ (ozon)	powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami;

Źródło: opracowanie własne

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która szczególnie odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się znacznym natężeniem ruchu kołowego. Przez teren Gminy Węgierska Górka przebiegają drogi kategorii krajowej, powiatowej oraz gminnej.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz dróg krajowych oraz powiatowych na terenie Gminy Węgierska Górka.

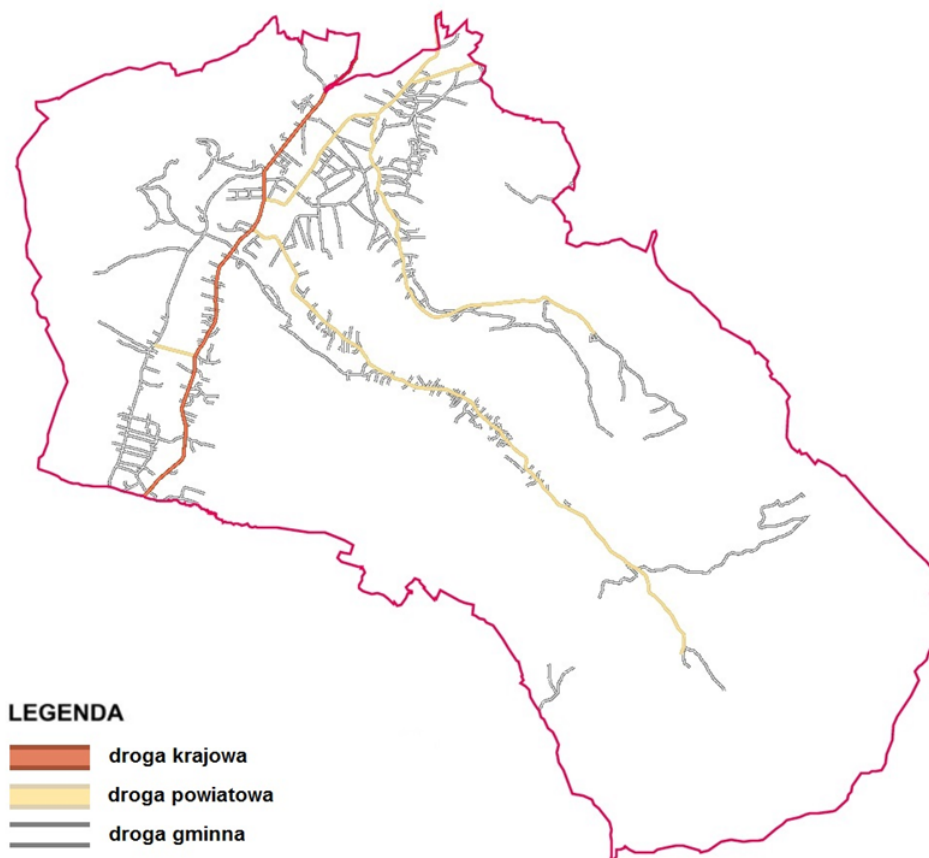
Tabela . Wykaz odcinków dróg krajowych oraz powiatowych na terenie Gminy Węgierska Górka.

Nr drogi	Kategoria	Przebieg
1#	krajowa	Milówka - Przybędza
1432S	powiatowa	Cięcina – Wieprz
1435S	powiatowa	Cięcina – Węgierska Górka –Milówka
1423S	powiatowa	dojazd do stacji PKP Węgierska Górka
1436S	powiatowa	Cisiec do drogi krajowej 69
1433S	powiatowa	Cięcina Dolna – Cięcina Górna
1434S	powiatowa	Węgierska Górka – Żabnica

Źródło: „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2025”,
opracowanie własne

Łącznie na terenie Gminy Węgierska Górka znajduje się 6,45 km dróg krajowych, 23,81 km dróg powiatowych oraz 112,91 km dróg gminnych. Poniżej przedstawiono układ sieci infrastruktury komunikacyjnej na terenie Gminy Węgierska Górka.

Rysunek . Układ infrastruktury komunikacyjnej na terenie Gminy Węgierska Górka.

Źródło: , opracowanie własne

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

tlenek i dwutlenek węgla,

węglowodory,

tlenki azotu,

pyły zawierające metale ciężkie,

pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)pirenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport może być uciążliwy dla środowiska naturalnego.

W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinventaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych jest następujący:

Tabela . Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).#

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

Źródło: J. Jakubowski „*Motoryzacja a środowisko*”

Na skutek powszechnej elektryfikacji, emisje do powietrza związane z ruchem kolejowym mają znaczenie marginalne. Należą do nich jedynie emisje zanieczyszczeń pyłowych związanych z ruchem pociągów oraz niewielkie emisje z lokomotyw spalinowych używanych głównie na bocznicach kolejowych.

5.1.2 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2017 poz. 519), Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie śląskiego, wyznaczono 5 stref. Szczegółowe informacje przedstawione zostały w poniższej tabeli.

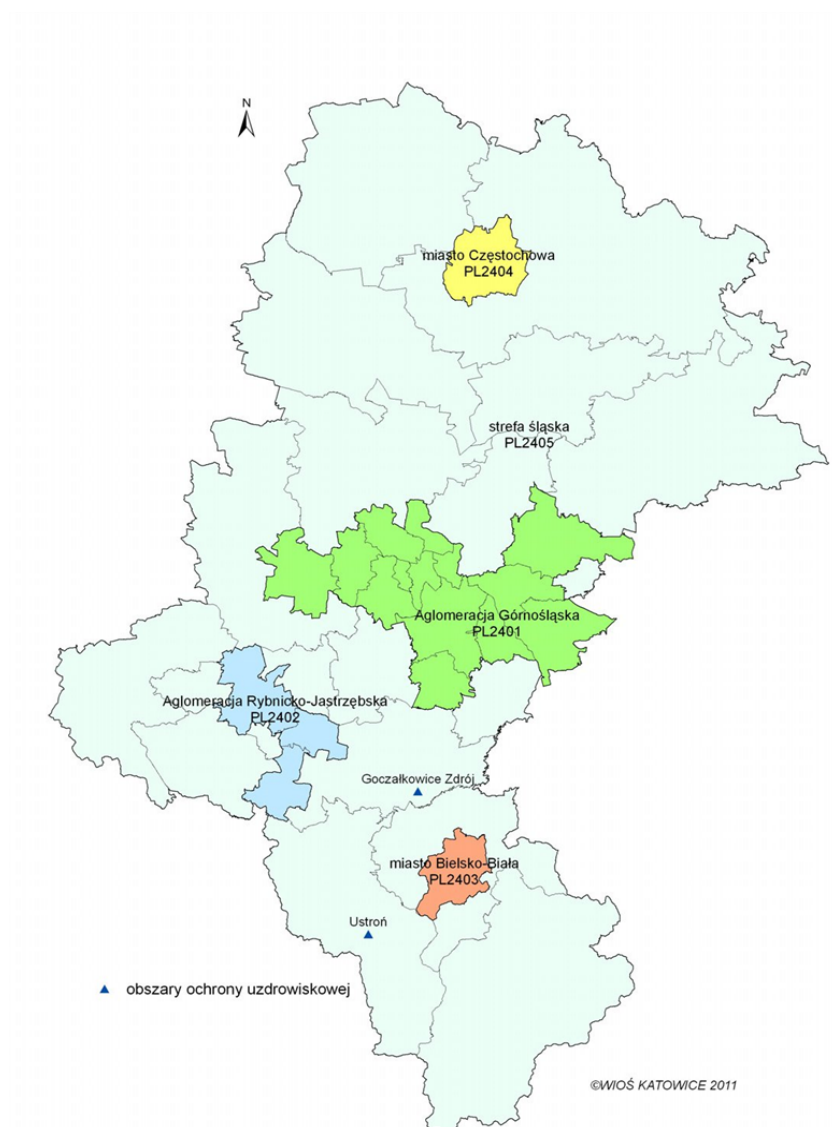
Tabela . Podział województwa śląskiego na strefy ze względu na ochronę powietrza.

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Typ strefy	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony zdrowia	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin	Pow. strefy [km ²]	Liczba mieszkańców w strefie
1.	PL2401	Aglomeracja górnośląska	aglomeracja o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy	TAK	NIE	1218	1 927 787
2.	PL2402	Aglomeracja rybnicko-jastrzębska	aglomeracja o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy	TAK	NIE	298	295 159
3.	PL2403	Miasto Bielsko Biała	miasta o liczbie mieszkańców większych niż 100 tysięcy	TAK	NIE	125	174 503
4.	PL2404	Miasto Częstochowa	miasta o liczbie mieszkańców większych niż 100 tysięcy	TAK	NIE	160	235 798
5.	PL2405	Strefa śląska	pozostały obszar województwa	TAK	TAK	10532	1 993 110

Źródło: „*Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego*”

Gmina Węgierska Górka zlokalizowana jest na obszarze należącym do strefy śląskiej. Poniżej przedstawiono w formie graficznej podział województwa śląskiego na poszczególne strefy ze względu na ochronę powietrza.

Rysunek . Podział województwa śląskiego na strefy ze względu na ochronę powietrza.

Źródło: „Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego”

Ocenę jakości powietrza prowadzono w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w stałych punktach pomiarowych monitoringu środowiska. W przypadku braku pomiarów poszczególnych zanieczyszczeń powietrza w wymienionych powyżej punktach wykonujących pomiary automatyczne, do oceny jakości powietrza wykorzystywano stacje badań manualnych. Badana obejmowały następujące zanieczyszczenia:

- dwutlenek siarki,
- dwutlenek azotu,
- tlenki azotu,
- tlenek węgla,
- ozon,
- benzen,
- pył zawieszony PM10 i PM2.5,
- arsen,
- kadm,
- nikiel,

ołów,

benzo(a)piren.

W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego na podstawie badań stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, wyznaczana jest klasa stref wyodrębnionych na terenie województwa.

Tabela . Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza.

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
określony jest poziom dopuszczalny i poziom krytyczny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego	dwutlenek siarki dwutlenek azotu tlenki azotu tlenek węgla benzen pył PM10 pył PM2,5 ołów (PM10)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany), - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	Ozon AOT40 arsen (PM10) nikiel (PM10) kadm (PM10) benzo(a)piren (PM10)	A	działania niewymagane
powyżej poziomu docelowego		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie lub aktualizacja POP, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	Ozon AOT40	D1	działania niewymagane
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.
określony jest poziom dopuszczalny dla fazy II			
poniżej poziomu celu długoterminowego	pył PM2,5	A1	działania niewymagane
powyżej poziomu celu długoterminowego		C1	- dążenie do osiągnięcia poziomu dopuszczalnego dla fazy II do 2020 r.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w RMS w sprawie niektórych poziomów substancji w powietrzu.

Źródło: WIOŚ Katowice

Wynik oceny strefy śląskiej za rok 2016, w której położona jest Gmina Węgierska Górka, wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

dwutlenku siarki,

dwutlenku azotu,

tlenku węgla,

ołowiu, kadmu, niklu, benzenu, arsenu w pyłe zawieszonym PM10,

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla:

pyłu PM10,

pyłu PM2,5 (wg poziomu docelowego oraz długoterminowego),

benzo(a)pirenu ,

ozonu (wg poziomu docelowego oraz długoterminowego).

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy śląskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela . Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2016 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5	PM2,5 ¹⁾	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	O ₃ ¹⁾
strefa śląska	A	A	A	A	C	C	C1	A	A	A	A	C	C	D2

Źródło: „

Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2016 rok

”

Gdzie:

) ¹⁾ wg poziomu celu długoterminowego,

Komentarz:

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego oraz benzo(a)pirenu była emisja z indywidualnego ogrzewania budynków (w okresie zimowym) oraz natężenie ruch samochodowego (w okresie letnim). Ponadto, do czynników sprzyjających, zaliczyć można emisję wtórną zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych (np. dróg, chodników) oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s).

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy śląskiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone w przypadku tlenków siarki i azotu, natomiast zostały przekroczone w przypadku celu długoterminowego dla ozonu. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy śląskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela . Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2016 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
strefa śląska	A	A	C, D2

Źródło: „

Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2016 rok

”

Jak wynika z „

Piętnastej rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmującej 2016 rok

” na terenie strefy śląskiej, stwierdzono występowanie w ciągu roku ponadnormatywnej ilości przekroczeń dopuszczalnego średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10, przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM10 oraz PM2,5, a także benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Na terenie strefy śląskiej, stwierdzono także przekroczenie poziomu celu długoterminowego, określonego w odniesieniu do stężenia ozonu (8 godz. średnia krocząca) oraz stężenia pyłu PM2,5 dla fazy II, tj. poziom do osiągnięcia do 2020 r. Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2015 r. na obszarze strefy śląskiego uwzględniające kryterium ochrony roślin, wykazały przekroczenia stanu dopuszczalnego poziomu długoterminowego ozonu.

Zgodnie z pkt. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C) należy opracować programy ochrony powietrza, mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu. Zadanie opracowania POP dla poszczególnych stref województwa śląskiego należy do Zarządu Województwa, który w terminie 15 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomu substancji w powietrzu i klasyfikacji stref, przedstawia do zaopiniowania właściwym wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast i starostom projekt uchwały w sprawie POP. Następnie, wójt, burmistrz lub prezydent miasta i starosta mają obowiązek wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu POP.

Należy pamiętać, iż ocena jakości powietrza dla strefy śląskiej, odnosi się do całej jej powierzchni i jest wynikiem uśrednionym. Do wskazania konkretnych obszarów przekroczeń dopuszczalnych stężeń poszczególnych zanieczyszczeń wykorzystano wyniki uzyskane ze stacji pomiarowo-kontrolnych oraz przeprowadzonego modelowania matematycznego, dzięki któremu uzyskano przestrzenny rozkład stężeń zanieczyszczeń. Zgodnie z „

Piętnastą roczną oceną jakości powietrza w województwie śląskim, obejmującej 2016 rok

”, teren Gminy Węgierska Górka, został wskazany jako obszar przekroczeń następujących parametrów:

przekroczenie docelowego poziomu ozonu pod kątem ochrony zdrowia,

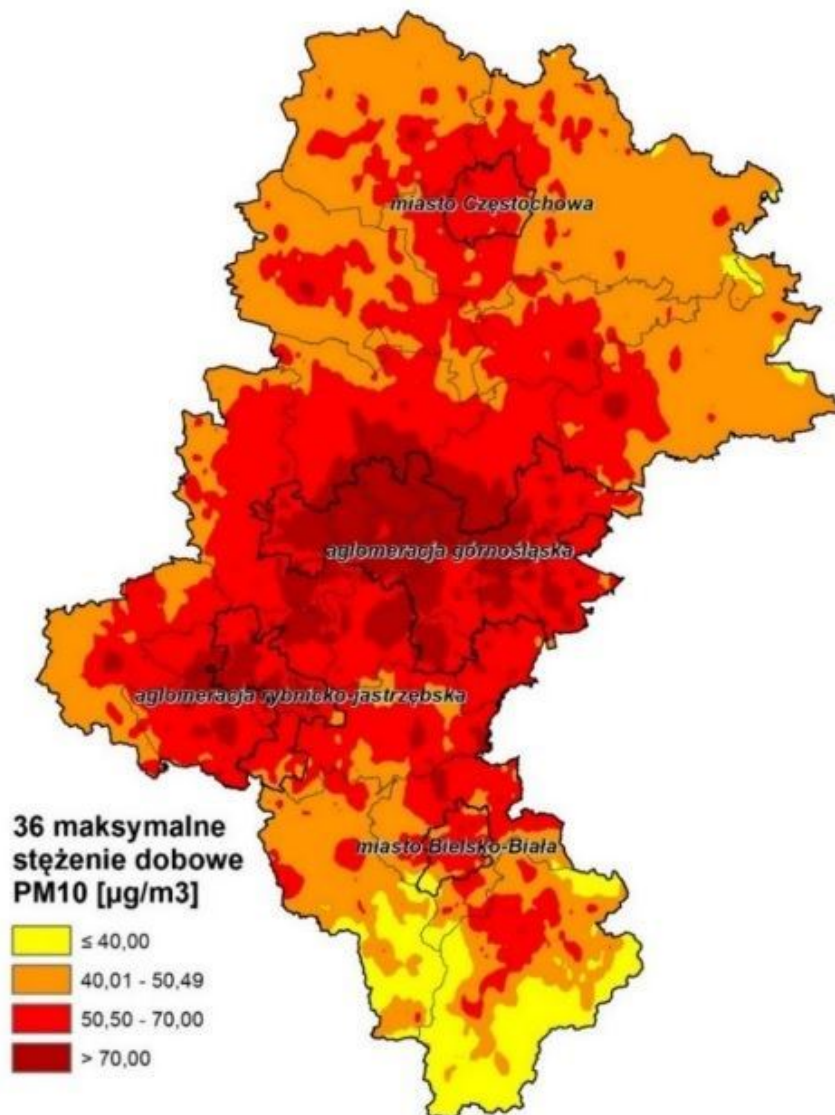
wartości docelowej stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM2,5 (faza I - do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2015 roku oraz faza II – do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 r.),

ilości przekroczeń dopuszczalnego średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10,

przekroczenie średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej zasięg obszarów przekroczeń dla pyłu PM10 oraz PM2,5

Rysunek . Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń dobowych pyłu PM10 ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2016.

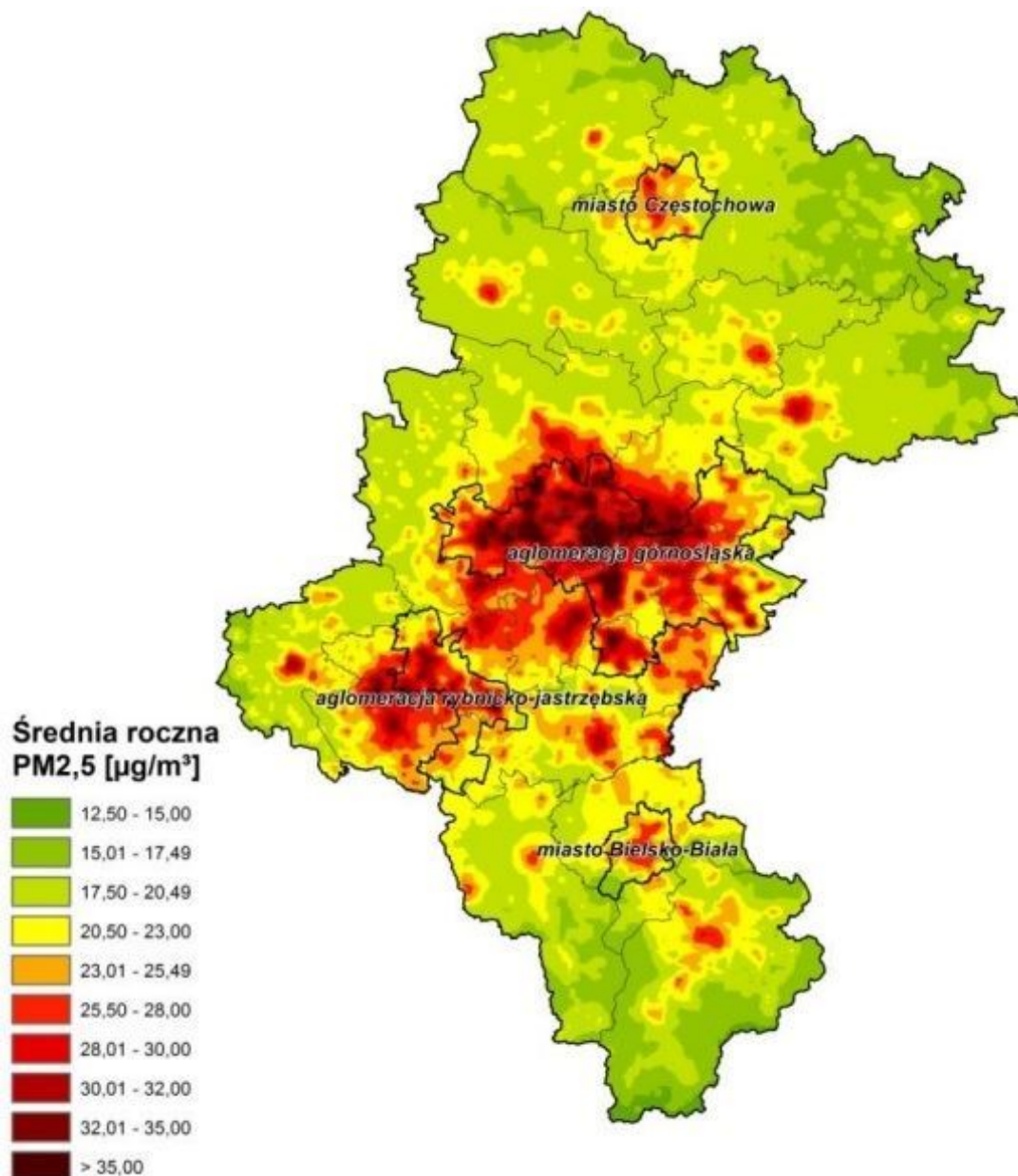

Źródło: „

Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2016 rok

„

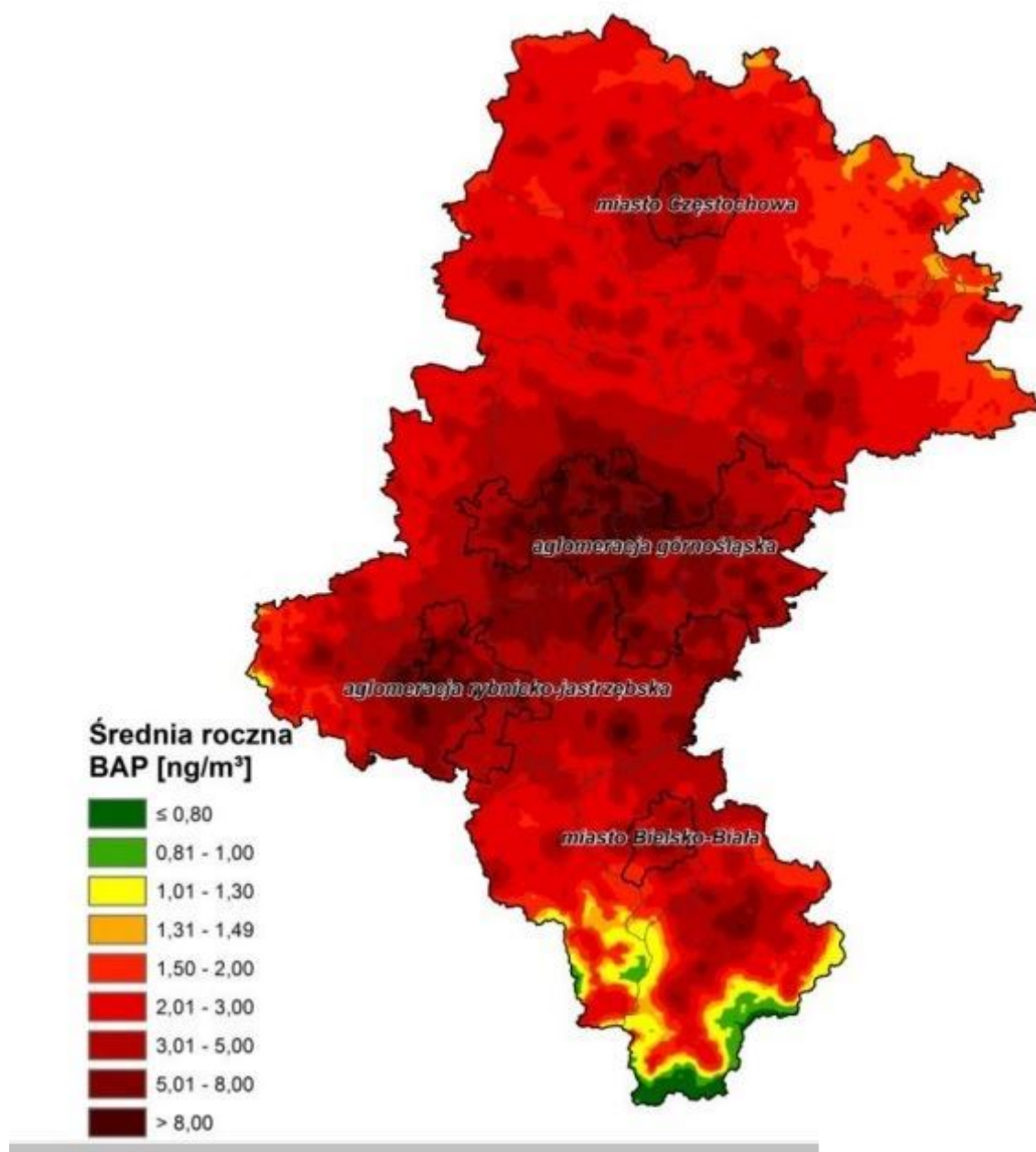
Rysunek . Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dla pyłu PM2,5 ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2016.

Źródło: „

Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2016 rok
„

Rysunek . Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dla benzo(a)pirenu ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2016.

Źródło: „

Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2016 rok

”

Program Ochrony Powietrza

Sejmik Województwa śląskiego uchwałą Nr IV/57/3/2014 z dnia 17 listopada 2014 roku przyjął:

„Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji”,

„Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji - UZASADNIENIE”.

Głównym celem powyższych dokumentów jest poprawa jakości życia mieszkańców województwa śląskiego, w tym Gminy Węgierska Górka, poprzez wskazanie i wdrożenie działań zmierzających do ograniczenia negatywnego wpływu zanieczyszczeń powietrza. Aby cel ten został zrealizowany, niezbędne jest osiągnięcie dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu.

Program Ochrony Powietrza obejmuje swoim zasięgiem wszystkie wyznaczone strefy województwa śląskiego, w tym obszar Gminy Węgierska Górka.

Najważniejszym kierunkiem działań naprawczych (długoterminowych) w celu redukcji zanieczyszczeń powietrza jest ograniczenie emisji ze źródeł spalania paliw o małej mocy. W ramach tego kierunku podejmowane powinny być następujące działania:

1. Wymiana urządzeń wykorzystujących paliwa stałe.
2. Wymiana urządzeń nisko sprawnych zasilanych innymi paliwami.
3. Termomodernizacja.
4. Zmian systemów ogrzewania w obiektach użyteczności publicznej.
5. Udzielanie wsparcia finansowego dla mieszkańców przy wymianie urządzeń grzewczych.

Programem wykonawczym Programu Ochrony Powietrza w zakresie redukcji poszczególnych zanieczyszczeń, dla Gminy Węgierska Górka może stanowić „*Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Węgierska Górka*”. Program taki został przyjęty przez Gminę w 2015 roku.

Głównym celem *Planu* jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, których źródłem jest spalanie paliw oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Do rozwiązań umożliwiających osiągnięcie celu zalicza się m.in.:

termomodernizacja budynków mieszkalnych i niemieskalnych,

wymiana źródeł ciepła na bardziej efektywne ekologicznie i energetycznie.

tworzenie systemów oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz opravach energooszczędnych,

promowanie przemieszczania się przez mieszkańców z wykorzystaniem rowerów,

wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.

Zgodnie z „*Planem działań krótkoterminowych dla stref województwa śląskiego*” istnieją następujące poziomy alertów dotyczących stężeń poszczególnych zanieczyszczeń:

Poziom I – działania podejmowane są po uzyskaniu informacji z WIOŚ o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub docelowego danego zanieczyszczenia. Poddjęmowane działania polegają na zaleceniach i informacjach oraz prewencji.

Poziom II – działania podejmowane są po uzyskaniu informacji z WIOŚ o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub docelowego określonego zanieczyszczenia. Poddjęmowane są działania informacyjne oraz zalecenia. Podstawą działań na poziomie II są nakazy i zakazy oraz kontrola ich wykonania. Zasięg działań należy ograniczać do tych obszarów w strefach, w których wystąpiły przekroczenia stężenia dopuszczalnego lub docelowego danej substancji.

Poziom III – działania podejmowane są po uzyskaniu informacji z WIOŚ o wystąpieniu przekroczenia poziomu informowania (pył PM10) lub ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego. Poddjęmowane są działania informacyjne oraz zalecenia. Podstawą działań na poziomie II są nakazy i zakazy oraz kontrola ich wykonania. Zasięg działań z poziomu III należy ograniczać do tych obszarów w strefach, w których wystąpiły przekroczenia poziomu informowania.

Poziom IV - działania podejmowane są po uzyskaniu informacji z WIOŚ o wystąpieniu przekroczenia poziomu alarmowego określonego zanieczyszczenia (jeżeli występuje). Podejmowane są działania informacyjne oraz zalecenia. Podstawą działań na poziomie II są nakazy i zakazy oraz kontrola ich wykonania. Zasięg działań z poziomu IV należy ograniczać do tych obszarów w strefie, w których wystąpiły przekroczenia stężenia alarmowego danej substancji

W zależności od poziomu zagrożenia, należy zastosować krótkoterminowe działania zmierzające do ograniczenia negatywnego wpływu na życie mieszkańców poszczególnych zanieczyszczeń. W poniższej tabeli przedstawiono wykaz działań krótkoterminowych niezbędnych do podjęcia na terenie Gminy Węgierska Górka z uwzględnieniem źródeł zanieczyszczeń.

Tabela . Działania krótkoterminowe w strefach województwa śląskiego.

Działanie	Sposób działania	Podmioty objęte działaniem	Podmioty odpowiedzialne
Indywidualne źródła spalania paliw stałych			
Kontrole palenisk domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów	<p>Kontrole indywidualnych kotłów i pieców przez upoważnionych pracowników gmin i policji (art. 379 ustawy Prawo ochrony środowiska).</p> <p>Kontrole powinny obejmować interwencje zgłaszane telefonicznie oraz patrole w rejonach o wysokim ryzyku spalania odpadów.</p> <p>Nakładane kary za naruszenie przepisów zakazujących spalanie odpadów powinny uwzględniać szczególną szkodliwość tych działań w sytuacjach wysokich stężeń zanieczyszczeń.</p>	Właściciele, Zarządcy osiedli, Mieszkańcy	prezydenci, burmistrzowie, wójtowie miast i gmin
Czasowy zakaz palenia w kominkach	<p>Właściciele i zarządcy nieruchomości zobowiązani są do czasowej rezygnacji z palenia w kominkach.</p> <p>Ograniczenie nie dotyczy kominków wyposażonych w system dopalania gazów pozostałych podczas spalania drewna oraz nieruchomości, w których kominek stanowi jedyne źródło ogrzewania mieszkania.</p>	Właściciele, Zarządcy osiedli, Mieszkańcy	Zakaz dotyczy wszystkich osób przebywających na obszarze stref, w których został ogłoszony POZIOM III i IV. Za prowadzenie kontroli odpowiedzialni są burmistrzowie, wójtowie i prezydenci
Zakaz palenia pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi	<p>Całkowity zakaz palenia na powierzchni ziemi pozostałości roślinnych z ogrodów oraz zakaz rozpalania ognisk.</p> <p>Zakaz nie dotyczy działań i czynności związanych z gospodarką leśną.</p>	Właściciele ogródków przydomowych i działkowych	Zakaz dotyczy wszystkich osób przebywających na obszarze stref, w których Ogłoszony został POZIOM III i IV. Za prowadzenie kontroli odpowiedzialni są burmistrzowie, wójtowie i prezydenci
Źródła komunikacyjne			
Czyszczenie ulic na mokro	Czyszczenie na mokro ulic, w szczególności zanieczyszczeń pochodzących z zimowego utrzymania dróg .	samorząd lokalny zarządzający drogami	Zarządcy dróg na obszarze wskazanym przez WCZK, zarządy dróg i infrastruktury komunalnej, prezydenci, wójtowie, burmistrzowie
Ograniczenie ruchu pojazdów	Wprowadzenie zakazu wjazdu do centrów miast samochodów o masie powyżej 3,5 t. Wdrożeniu działania powinien towarzyszyć apel do mieszkańców o rezygnację z korzystania z samochodów osobowych na rzecz komunikacji publicznej. Intensywne kontrole policji i inspekcji transportu drogowego w zakresie przestrzegania ustanowionych zakazów wjazdu oraz spełniania przez pojazdy poruszające się po drogach norm emisji spalin.	Kierujący pojazdami ciężarowymi, osobowymi na obszarze, dla którego ogłoszono POZIOM III i IV, PKP Przewozy Regionalne	przewoźnicy z terenu województwa, prezydencji, burmistrzowie, wójtowie, Policja odpowiedzialna za kontrolę przestrzegania zakazu, Zarząd Województwa Śląskiego, PKP Przewozy Regionalne

	<p>Zaleca się dodatkowe wprowadzenie przez rady miast czasowej możliwości bezpłatnego korzystania na podstawie dowodu rejestracyjnego samochodu z komunikacji miejskiej.</p> <p>Zaleca się dodatkowe wprowadzenie przez Samorząd Województwa Śląskiego czasowej możliwości bezpłatnego korzystania na podstawie dowodu rejestracyjnego samochodu z pociągów regionalnych na trasach dojazdowych do aglomeracji i dużych miast (Bielsko-Biała, Katowice, Częstochowa).</p>		
Źródła emisji niezorganizowanej			
Ograniczenie pylenia ze źródeł niezorganizowanych	<p>Nakaz zraszania pryzm materiałów sypkich w celu wyeliminowania pylenia.</p> <p>Zakaz stosowania dmuchaw do liści.</p> <p>Nasilenie kontroli budów pod kątem ograniczenia niezorganizowanej emisji pyłu (kontrola przestrzegania zapisów pozwolenia budowlanego).</p> <p>Nasilenie kontroli pojazdów opuszczających place budów pod kątem ograniczenia zanieczyszczenia dróg, prowadzącego do niezorganizowanej emisji pyłu.</p>	Funkcjonujące budowy w obszarze, dla którego ogłoszono POZIOM III i IV	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego
Czasowe zawieszenie uciążliwych prac budowlanych	<p>Czasowe zawieszenie uciążliwych robót budowlanych m.in.: prac ziemnych, budowy dróg, remontów elewacji budynków.</p> <p>Nasilenie kontroli placów budowy pod kątem ograniczenia niezorganizowanej emisji pyłu oraz pojazdów opuszczających place budowy pod kątem ograniczenia zanieczyszczenia dróg.</p> <p>Nasilenie kontroli budów pod kątem ograniczenia niezorganizowanej emisji pyłu (kontrola przestrzegania zapisów pozwolenia budowlanego)</p>	Funkcjonujące budowy w obszarze, dla którego ogłoszono POZIOM III i IV	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego

Źródło: „Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji - UZASADNIENIE”.

Poniżej przedstawiono sposób postępowania organów, instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli w przypadku wystąpienia przekroczeń standardów jakości powietrza.

1) Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- a) podejmuje decyzje o ogłoszeniu alertu,
- b) podejmuje decyzje o odwołaniu alertu lub o zmianie poziomu alertu,
- c) powiadamia (za pośrednictwem WCZK) odpowiednie Powiatowe i Gminne Zespoły Zarządzania Kryzysowego o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu alertu,
- d) zamieszcza powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej.

2) Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego zamieszcza powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej.

3) Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego:

powiadamia społeczeństwo, władze placówek szkolno-wychowawczych, jednostki służby zdrowia oraz służby (policję, inspekcję transportu drogowego, zarząd dróg) o konieczności podjęcia działań określonych Planem Działań Krótkoterminowych,

zamieszcza powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej gminy,

koordynuje wdrażanie działań i wspomaga służby lokalne

Wymiana kotłów – dofinansowania

W tym roku, mieszkańcy Gminy Węgierska Górka mogli ubiegać się do dofinansowanie przy podejmowaniu działań związanych z ograniczeniem niskiej emisji w ramach programu „*SMOG STOP - Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji*”. Program ten był realizowany przez WFOSiGW w Katowicach i obejmował obręb całego województwa śląskiego. W ramach Programu realizowane były następujące działania:

wymiana, modernizacja lub budowa wewnętrznych instalacji centralnego ogrzewania, wymiana źródeł ciepła przeznaczonych do ogrzewania pomieszczeń lub ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej (w przypadku gdy zasilanie na potrzeby c.o. i c.w.u. następuje z jednego źródła) w istniejących obiektach, na bardziej efektywne ekologicznie i energetycznie,

zabudowa systemów grzewczych z udziałem odnawialnych źródeł energii służących do podgrzewu ciepłej wody użytkowej, wyłącznie takich jak pompy ciepła lub kolektory słoneczne posiadające zgodność z normą PN-EN 12975-1, potwierdzoną sprawozdaniem z badań przeprowadzonym zgodnie z normą PN-EN 12975-2 lub PN-EN ISO 9806 lub europejskim znakiem jakości „*Solar Keymark*”,

zastosowanie rozwiązań technicznych mających na celu zwiększenie oszczędności energii w jednorodzinnych budynkach mieszkalnych, do użytkowania których przystąpiono przed 16.12.2002 r.: - docieplenie przegród budowlanych, - wymiana okien i drzwi.

Wysokość dofinansowania wynosiła 25% kosztów kwalifikowanych, z uwzględnieniem szeregu pułapów maksymalnych, w zależności od rodzaju realizowanego zadania.

Uchwała antysmogowa

Dnia 7 kwietnia 2017 przyjęto Uchwałę Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie

eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Śl. z 12 kwietnia 2017r., poz. 2624), tzw. „Uchwałę antysmogową” :

§ 1.

1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa śląskiego wprowadza się ograniczenia i zakazy obejmujące cały rok kalendarzowy określone niniejszą uchwałą.

§ 2.

Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw stałych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (Dz. U. 2018, poz. 755), w szczególności kocioł, kominek i piec, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub*
- 2) wydzielają ciepło lub*
- 3) wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika*

§ 3.

Podmiotami, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy są podmioty eksploatujące instalacje wskazane w § 2

§ 4.

W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 1, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012, co potwierdza się zaświadczeniem wydanym przez jednostkę posiadającą w tym zakresie akredytację Polskiego Centrum Akredytacji lub innej jednostki akredytującej w Europie, będącej sygnatariuszem wielostronnego porozumienia o wzajemnym uznawaniu akredytacji EA (European co-operation for Accreditation).

§ 5.

W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 2 i pkt 3, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe. Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spełniania wymagań określonych w niniejszym zapisie poprzez przedstawienie instrukcji dla instalatorów i użytkowników, o której mowa w punkcie 3 lit. a załącznika II w/w rozporządzenia.

§ 6.

W instalacjach wskazanych w § 2 zakazuje się stosowania:

- 1) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,*
- 2) mulów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,*
- 3) paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15 %,*
- 4) biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20 %.*

Uchwała weszła w życie z dniem 1 września 2017 roku z następującymi wyjątkami:

1) wymagania wskazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku będą obowiązywać:

a. od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,

b. od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,

c. od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,

d. od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,

2) wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2023 roku, chyba że instalacje te będą:

a. osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80 % lub

b. zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Odpowiedzialnym za realizację uchwały jest Marszałek Województwa Śląskiego, przy czym kontrola wykonywania jej postanowień leży także po stronie starosty, wójta, burmistrza lub prezydenta. Powinno się wyznaczyć osobę lub zespół osób odpowiedzialny za kontrolę palenisk na terenie poszczególnych gmin.

Zgodnie z uzasadnieniem do uchwały antysmogowej, kontrolujący podczas wykonywania swoich czynności, ma prawo do wstępu wraz z rzeczoznawcami i niezbędnym sprzętem przez całą dobę na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na których prowadzona jest działalność gospodarcza, a w godzinach od 6:00 do 22:000 – na pozostały teren. Podczas kontroli przeprowadzane są badania lub inne niezbędne czynności, w tym żądanie pisemnych lub ustnych informacji oraz przesłuchiwanie osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego, a także żądanie okazania dokumentów i udostępniania wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli.

5.1.3 Analiza SWOT

Jakość powietrza	
Silne strony	Słabe strony
1. Opracowany i wdrożony „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Węgierska Górka” 2. Funkcjonujący w ramach WFOSiGW w Katowicach program dofinansowań wymiany źródeł ciepła na paliwa stałe pn.: „SMOG STOP Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji”.	1. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń w zakresie: przekroczenie docelowego poziomu ozonu pod kątem ochrony zdrowia, wartości docelowej stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM _{2,5} (dla fazy I oraz II), wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM ₁₀ , ilości przekroczeń dopuszczalnego średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM ₁₀ . 2. Duży udział tradycyjnych źródeł energii cieplnej. 3. Ukształtowanie terenu – koncentracja zabudowy mieszkalnej w dolinie.
Szanse	Zagrożenia
1. Rozpoczęcie procesu ubiegania się przez Gminę o środki zewnętrzne na wymianę niskowydajnych źródeł	1. Zanieczyszczenie powietrza wynikające z tzw. niskiej emisji, w tym spalania odpadów komunalnych w piecach

<p>ciepła – ankietyzacja mieszkańców.</p> <p>2. Wzrost wykorzystywania alternatywnych źródeł energii (w tym OZE).</p> <p>3. Modernizacja przestarzałych kotłowni.</p> <p>4. Termomodernizacja budynków na terenie Gminy.</p> <p>5. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych.</p> <p>6. Zwiększenie powierzchni leśnych na terenie gminy.</p> <p>7. Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na zagadnienia dotyczące nielegalnego spalania odpadów komunalnych oraz niewłaściwych paliw stałych wskazanych w „uchwale antysmogowej”.</p>	<p>domowych oraz niewłaściwych paliw stałych wskazanych w „uchwale antysmogowej”.</p> <p>2. Wzrost natężenie ruchu pojazdów samochodowych szlakami komunikacyjnymi przebiegającymi przez teren Gminy.</p> <p>3. Brak wystarczających środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powietrza.</p>
---	--

5.1.4 Zagrożenia

Obszary problemowe związane z ochroną powietrza na terenie Gminy Węgierska Górka wynikają m.in. z:

wykorzystywania przestarzałych urządzeń grzewczych,

spalania niskokalorycznych i zawierających dużą zawartość siarki paliw stałych.

nieprawidłowych praktyk związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi (spalanie śmieci w piecach).

Informowanie społeczeństwa

Jednym z podstawowych narzędzi do ograniczenia zagrożenia, jakie niosą ze sobą zanieczyszczenia powietrza, jest skuteczne informowanie społeczeństwa o aktualnym poziomie tych zanieczyszczeń. Pozwala to na podjęcie konkretnych działań w celu ograniczenia narażenia na ekspozycję na poszczególne substancje zanieczyszczające.

Prognoza jakości powietrza

Od 2012 roku funkcjonuje „System Prognoz Jakości Powietrza w strefach i aglomeracjach województwa śląskiego”. Jest to system, którego założenia powstały już w 2004 r. Metodyka prognozy jakości powietrza od początku jego istnienia, opiera się na analizie danych przy wykorzystaniu numerycznej prognozy pogody. Aktualnie, prognoza dla województwa śląskiego, w tym Gminy Węgierska Górka, odbywa się z zastosowaniem Polskiego Indeksu Jakości Powietrza (PIJP), który został opracowany przez GIOŚ. PIJP jest obliczany na podstawie bieżących danych dotyczących jakości powietrza, które są uzyskiwane ze stanowisk automatycznych funkcjonujących w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Prognoza wskaźnika jakości powietrza dla województwa śląskiego odbywa się z ujęciem sześciu wskaźników cząstkowych dla takich zanieczyszczeń powietrza jak: pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, ozon O₃, dwutlenek azotu NO₂, dwutlenek siarki SO₂ i tlenek węgla CO. Wypadkowa wartość wskaźnika dla danej strefy odnosi się do wskaźnika cząstkowego o najniższej klasie.

Poniżej przedstawiono sposób indeksowania, czasy uśredniania i przedziały stężeń zanieczyszczeń wskaźnika jakości powietrza przyjęte dla województwa śląskiego.

Tabela . Sposób indeksowania, czasy uśredniania i przedziały stężeń zanieczyszczeń wskaźnika jakości powietrza przyjęte dla „Systemu Prognoza Jakości Powietrza w strefach i aglomeracjach województwa śląskiego”.

Klasa wskaźnika jakości powietrza	Zanieczyszczenie powietrza					
	PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	PM2,5 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	O ₃ [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	NO ₂ [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	SO ₂ [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	CO [mg/m^3]
Bardzo dobry	0-20	0-12	0-30	0-40	0-50	0-2
Dobry	21-50	13-36	31-70	41-100	51-125	3-6
Umiarkowany	51-100	37-60	71-120	101-150	126-200	7-10
Dostateczny	101-140	61-84	121-160	151-200	201-350	11-14
Zły	141-200	85-120	161-240	201-400	351-500	15-20
Bardzo zły	> 200	> 120	> 240	> 400	> 500	> 20

Źródło: <http://spjp.katowice.pios.gov.pl>

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz działań zalecanych do podjęcia w zależności od wskaźnika jakości powietrza.

Tabela . Zalecane działania w przypadku wystąpienia danej klasy wskaźnika jakości powietrza w „Systemie Prognozy Jakości Powietrza w strefach i aglomeracjach województwa śląskiego”.

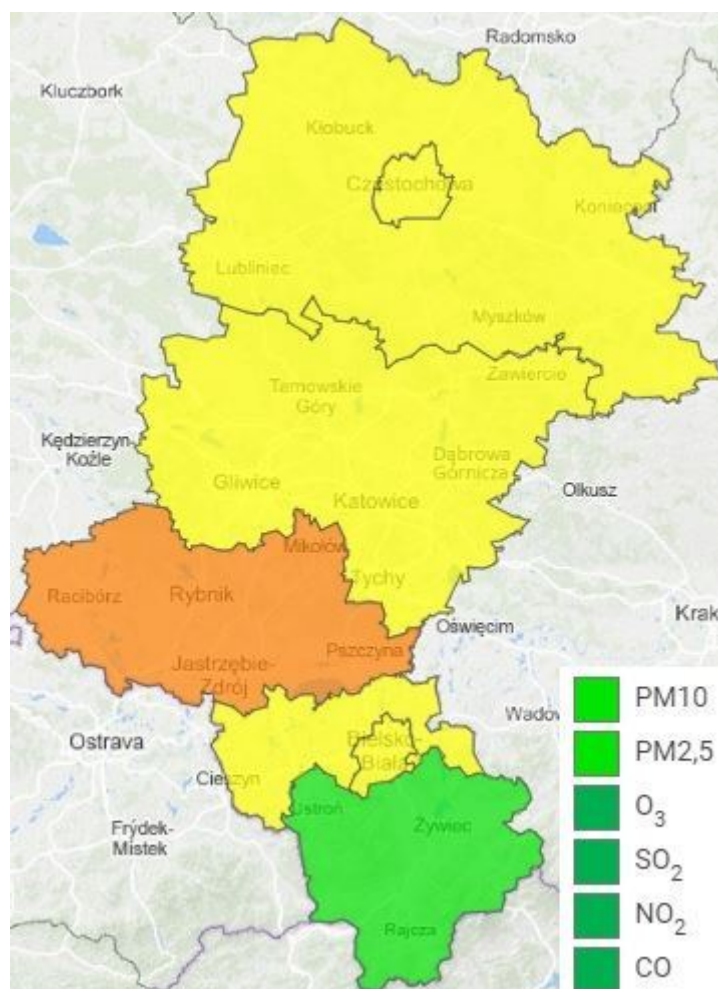
Kategoria	Informacja zdrowotna
Bardzo dobry	Jakość powietrza jest bardzo dobra, zanieczyszczenie powietrza nie stanowi zagrożenia dla zdrowia, warunki bardzo sprzyjające do wszelkich aktywności na wolnym powietrzu, bez ograniczeń.
Dobry	Jakość powietrza jest zadowalająca, zanieczyszczenie powietrza powoduje brak lub niskie ryzyko zagrożenia dla zdrowia. Można przebywać na wolnym powietrzu i wykonywać dowolną aktywność, bez ograniczeń.
Umiarkowany	Jakość powietrza jest akceptowalna. Zanieczyszczenie powietrza może stanowić zagrożenie dla zdrowia w szczególnych przypadkach (dla osób chorych, osób starszych, kobiet w ciąży oraz małych dzieci). Warunki umiarkowane do aktywności na wolnym powietrzu.
Dostateczny	Jakość powietrza jest dostateczna, zanieczyszczenie powietrza stanowi zagrożenie dla zdrowia (szczególnie dla osób chorych, starszych, kobiet w ciąży oraz małych dzieci) oraz może mieć negatywne skutki zdrowotne. Należy rozważyć ograniczenie (skrócenie lub rozłożenie w czasie) aktywności na wolnym powietrzu, szczególnie jeśli ta aktywność wymaga długotrwałego lub wzmożonego wysiłku fizycznego.
Zły	Jakość powietrza jest zła, osoby chore, starsze, kobiety w ciąży oraz małe dzieci powinny unikać przebywania na wolnym powietrzu. Pozostała populacja powinna ograniczyć do minimum wszelką aktywność fizyczną na wolnym powietrzu - szczególnie wymagającą długotrwałego lub wzmożonego wysiłku fizycznego.
Bardzo zły	Jakość powietrza jest bardzo zła i ma negatywny wpływ na zdrowie. Osoby chore, starsze, kobiety w ciąży oraz małe dzieci powinny bezwzględnie unikać przebywania na wolnym powietrzu. Pozostała populacja powinna ograniczyć przebywanie na wolnym powietrzu do niezbędnego minimum. Wszelkie aktywności fizyczne na zewnątrz są odradzane. Długotrwała ekspozycja na działanie substancji znajdujących się w powietrzu zwiększa ryzyko wystąpienia zmian m.in. w układzie oddechowym, naczyniowo-sercowym oraz odpornościowym.

Źródło: <http://spjp.katowice.pios.gov.pl>

Na zlecenie WIOŚ w Katowicach, prognoza jakości powietrza jest sporządzana na kolejną dobę przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB Zakład Modelowania Zanieczyszczeń Powietrza z siedzibą w Katowicach. Wypadkową prognozy jest kartograficzna wizualizacja prognozy poziomu zanieczyszczeń powietrza obejmująca obszar województwa śląskiego.

W celu wizualizacji funkcjonowania systemu, poniżej przedstawiono w formie graficznej prognozę jakości powietrza dla województwa śląskiego.

Rysunek . Prognoza średniego dobowego wskaźnika jakości powietrza dla województwa śląskiego (wg. stanu na dzień 30-11-2017)

Źródło: <http://spjp.katowice.pios.gov.pl>

5.2. Zagrożenia hałasem

5.2.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018, poz. 799 t.j.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),

hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,

poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2017 poz. 519). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

mała uciążliwość	$LA_{eq} < 52 \text{ dB}$
średnia uciążliwość	$52 \text{ dB} < LA_{eq} < 62 \text{ dB}$
duża uciążliwość	$63 \text{ dB} < LA_{eq} < 70 \text{ dB}$
bardzo duża uciążliwość	$LA_{eq} > 70 \text{ dB}$

5.2.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu LA_{eqD} w porze dziennej i LA_{eqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela . Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LA_{eqD} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LA_{eqN} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LA_{eqD} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LA_{eqN} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno- wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

Na terenie Gminy Węgierska Górka znajdują się następujące typy dróg:

drogi krajowe – łączna długość 6,45 km,

drogi powiatowe – łączna długość 23,81 km,

drogi gminne – łączna długość 112,91 km.

Hałas drogowy

Monitoring WIOŚ

Do jednych z zadań WIOŚ w Katowicach należy ocena stanu akustycznego na terenie województwa śląskiego. Ocena jest przeprowadzana w oparciu o pomiary równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia i nocy dla dwóch rodzajów hałasu w środowisku (przemysłowego i komunikacyjnego).

Na terenie Gminy Węgierska Górka nie było dokonywanych pomiarów natężenia hałasu drogowego w ramach WIOŚ. Najbliżej położonym punktem monitoringowym był punkt w Rajczy (gm. Rajcza), zlokalizowany od granicy Gminy ok. 9 km przy drodze powiatowej 1439 S, która łączy się z drogą krajową nr 1 przebiegającą przez teren Gminy Węgierska Górka. Badania zostały przeprowadzone w 2014 r. Poniżej przedstawiono w formie graficznej lokalizację punktu pomiarowego.

Rysunek . Lokalizacja punktu pomiarowo-kontrolnego stanowiącego element sieci monitoringu hałasu drogowego WIOŚ na terenie Gminy Rajcza w 2014 r.

Źródło: WIOŚ Katowice

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące punktu pomiarowo-kontrolnego.

Tabela . Informacje dotyczące punktu pomiarowo-kontrolnego w ramach monitoringu hałasu prowadzonego przez WIOŚ na terenie Gminy Rajcza w roku 2014.

Lp.	Punkt monitoringowy	Lokalizacja	Przeznaczenie terenu	Wysokość położenia aparatury [m]	Odległość punktu od krawędzi jezdni [m]
1	RB1	Rajcza, droga gminna, rejon ul. Rynek, od skrzyżowania z ulicą Górską, w kierunku Milówki, do granicy gminy, 4400 m	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	4,0	10,0

Źródło: „Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Rajcza w 2014 roku”

Badania były przeprowadzone z uwzględnieniem następujących wskaźników:

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 - 22:00)

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 - 6:00)

L_{dzien} – średni poziom dźwięku dla pory dnia (rozumiany jako przedział czasu od godz. 6:00 – 18:00)

$L_{\text{wieczór}}$ – średni poziom dźwięku dla pory wieczoru (rozumiany jako przedział czasu od godz. 18:00 – 22:00)

L_{noc} – średni poziom dźwięku dla pory nocy (rozumiany jako przedział czasu od godz. 22:00 – 6:00)

L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia, pory oraz pory nocy.

Tabela . Wyniki badań poziomów dźwięku hałasu drogowego w punkcie pomiarowo-kontrolnym na terenie Gminy Rajcza w roku 2014.

Punkt monitoringowy	Data pomiaru	zmierzone wartości poziomu dźwięku [dB]				
		L_{AeqD} [dB]	L_{AeqN} [dB]	$L_{\text{dzień}}$ [dB]	$L_{\text{wieczór}}$ [dB]	L_{noc} [dB]
RB1 Rajcza	2014-06-16	66,7	50,5	66,8	59,9	50,5
	2014-06-17	66,4	50,3	66,6	59,8	50,2
	2014-06-18	67,0	49,9	67,3	60,2	49,9
	2014-06-19	66,3	51,9	66,5	60,0	51,9
	2014-06-13	67,1	52,0	67,3	60,2	52,0
	2014-06-14	65,0	50,4	65,1	58,4	50,4
	2014-06-15	64,9	50,0	65,2	58,4	50,0

Źródło: „Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Rajcza w 2014 roku”

Tabela . Ocena wyników badań poziomów dźwięku hałasu drogowego, wyrażonych w L_{DWN}^{1d} i L_N^{1n} , uzyskanych w punkcie pomiarowo-kontrolnym na terenie Gminy Rajcza w roku 2014 względem poziomów dopuszczalnych.

Punkt	Data pomiaru	zmierzone wartości poziomu dźwięku A w [dB]					
		L_{DWN}^{1d}			L_N^{1n}		
		poziom dźwięku	poziom dopuszczalny hałasu	przekroczenie poziomu dopuszczalnego	poziom dźwięku	poziom dopuszczalny hałasu	przekroczenie poziomu dopuszczalnego
RB1 Rajcza	2014-06-16	68,9	64,0	4,9	50,5	59,0	-
	2014-06-17	68,7	64,0	4,7	50,2	59,0	-
	2014-06-18	68,9	64,0	4,9	49,9	59,0	-
	2014-06-19	69,6	64,0	5,6	51,9	59,0	-
	2014-06-13	69,9	64,0	5,9	52,0	59,0	-
	2014-06-14	68,1	64,0	4,1	50,4	59,0	-
	2014-06-15	67,9	64,0	3,9	50,0	59,0	-

Źródło: „Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Rajcza w 2014 roku”

Tabela . Ocena wyników badań poziomów dźwięku hałasu drogowego, wyrażonych w L_{Aeq}^{D1d} i L_{Aeq}^{N1n} , uzyskanych w punkcie pomiarowo-kontrolnym na terenie Gminy Rajcza w roku 2014 względem poziomów dopuszczalnych.

Punkt	Data pomiaru	zmierzone wartości poziomu dźwięku A w [dB]					
		L_{Aeq}^{D1d}			L_{Aeq}^{N1n}		
		poziom dźwięku	poziom dopuszczalny hałasu	przekroczenie poziomu dopuszczalnego	poziom dźwięku	poziom dopuszczalny hałasu	przekroczenie poziomu dopuszczalnego
RB1 Rajcza	2014-06-16	66,7	61,0	5,7	50,5	56,0	-
	2014-06-17	66,4	61,0	5,4	50,2	56,0	-
	2014-06-18	67,0	61,0	6,0	49,9	56,0	-
	2014-06-19	66,3	61,0	5,3	51,9	56,0	-
	2014-06-13	67,1	61,0	6,1	52,0	56,0	-
	2014-06-14	65,0	61,0	4,0	50,4	56,0	-
	2014-06-15	64,9	61,0	3,9	50,0	56,0	-

Źródło: „Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Rajcza w 2014 roku”

Jak wynika z powyższych tabel, na terenie gminy Rajcza w obrębie drogi powiatowej 1439S dochodzi do regularnych przekroczeń poziomu natężenia hałasu, którego źródłem jest ruch drogowy. Przekroczenia dotyczą tylko pory dnia. W związku z powyższym, można także założyć że przy drodze krajowej nr 1, przebiegającej przez teren Gminy Węgierska Górka, mieszkańcy są narażani na nadmierny hałas.

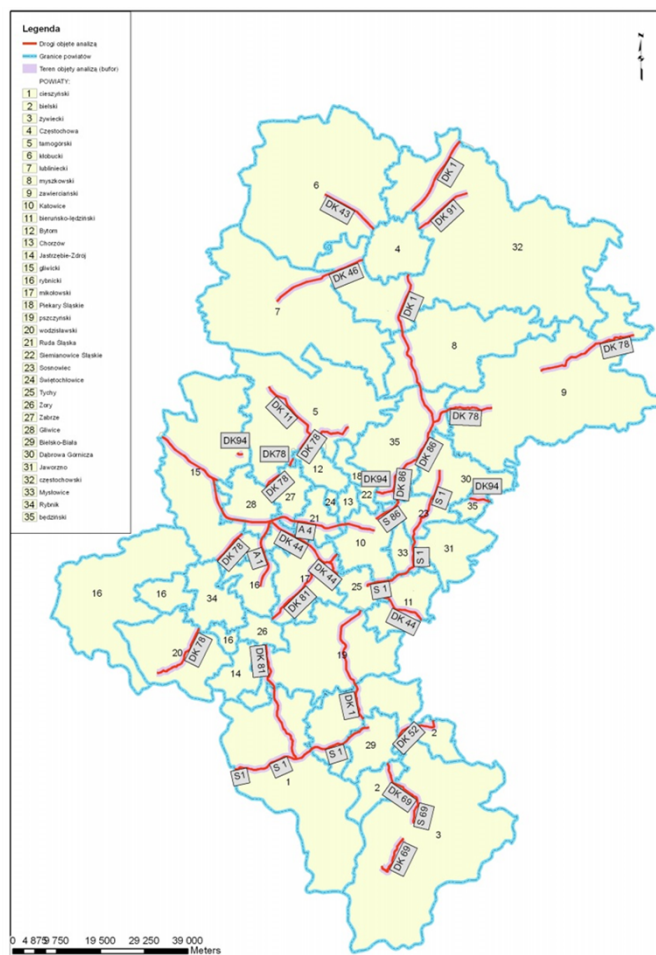
W najbliższych latach nie przewiduje się pomiarów natężenia hałasu na terenie Gminy przez WIOŚ w Katowicach.

Monitoring GDDKiA

Drogi o natężeniu ruchu 3 000 000 pojazdów w skali roku mogą powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach. Dla obszarów tych niezbędne jest utworzenie map akustycznych. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zobligowana jest jako zarządca dróg do opracowywania tego typ map.

W przypadku Gminy Węgierska Górka, drogą która została ujęta w badaniach klimatu akustycznego wykonanych na zlecenie GDDKiA, jest droga krajowa nr 69 (aktualnie droga krajowa nr 1). Poniżej przedstawiono w formie graficznej lokalizację odcinków poddanych badaniom natężenie hałasu w obrębie całego województwa śląskiego.

Rysunek . Wykaz odcinków dróg krajowych na terenie województwa śląskiego dla których sporządzono mapy akustyczne.

Źródło: „Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 536,144 km”

Pomiary było dokonane z ujęciem wskaźnika L_{DWN} oraz L_N . Dane dotyczą odcinka drogi krajowej nr 69[#] o długości 10,5 km w powiecie żywieckim, od Milówki do Węgierskiej Górki. W poniższych tabelach przedstawiono wyniki dotyczące stanu warunków akustycznych panujących przy drodze krajowej nr 69[#].

Tabela . Stan warunków akustycznych na odcinku drogi krajowej nr 69[#] Milówka-Węgierska Górka z uwzględnieniem wskaźnika L_{DWN} .

Droga krajowa nr 69, odcinek: Milówka – Węgierska Górka jednostka: powiat żywiecki					Wskaźnik hałasu L_N [dB]
Kryterium	do 5 dB	> 5- 10 dB	> 10-15 dB	>15-20 dB	>20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	niedobry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,990	0,544	0,277	0,121	0,025
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,359	0,323	0,315	0,053	0,013
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	1,211	1,073	1,046	0,171	0,043
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	4	1	3	1	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

Źródło: „Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 536,144 km”

Tabela . Stan warunków akustycznych na odcinku drogi krajowej nr 69# Milówka-Węgierska Górka z uwzględnieniem wskaźnika L_N .

Droga krajowa nr 69, odcinek: Milówka – Węgierska Górka jednostka: powiat żywiecki					Wskaźnik hałasu L_N [dB]
Kryterium	do 5 dB	> 5-10 dB	> 10-15 dB	>15-20 dB	>20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	niedobry	zły		bardzo zły	
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,195	0,060	0,009	0,001	0,001
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,103	0,023	0,002	0,001	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,287	0,064	0,006	0,002	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

Źródło: „Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 536,144 km”

Powyższe wyniki odnoszą się do odcinka drogi krajowej nr 69# w obrębie powiatu żywieckiego. Mając na celu ocenę warunków akustycznych dla Gminy Węgierska Górka, przeprowadzono szacunkowe obliczenia biorąc wyłącznie pod uwagę długość odcinka drogi krajowej nr 69# położonego w granicach Gminy (7,0 km). W wyniku obliczeń należy stwierdzić, że:

w porze dnia:

ook. 1500 mieszkańców Gminy narażonych jest na życie w niedobrych warunkach akustycznych środowiska,

ook. 800 mieszkańców Gminy narażonych jest na życie w złych warunkach akustycznych środowiska,

ook. 28 mieszkańców Gminy narażonych jest na życie w bardzo złych warunkach akustycznych, w porze nocnej:

ook. 230 mieszkańców Gminy narażonych jest na życie w niedobrych warunkach akustycznych środowiska,

ook. 5 mieszkańców Gminy narażonych jest na życie w złych warunkach akustycznych środowiska,

ożaden z mieszkańców Gminy nie jest narażony jest na życie w bardzo złych warunkach akustycznych.

W celu zobrazowania wielkości imisji oraz zasięgu oddziaływania hałasu drogowego w rejonie ul. Zielonej (droga krajowa nr 69#) sporządzono mapy akustyczne. Do ich wykonania wykorzystano program komputerowy LIMA oraz cyfrowe podkłady mapowe. Sporządzone mapy akustyczne uwzględniają wielkość i zasięg hałasu drogowego dla pory dziennie-wieczorno-nocnej i pory nocy (L_{DWN} i L_N). Ze względu na stosunkowo duży obszar poddany analizie, poniżej przedstawiono w formie graficznej mapy akustyczne dla odcinka przebiegającego przez centrum Węgierskiej Górki.

Tabela . Mapa akustyczna dla wskaźnika oceny hałasu L_{DWN} Gminy Węgierska Górka w rejonie ul. Zielonej (DK nr 69).

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

Rysunek . Mapa akustyczna dla wskaźnika oceny hałasu L_N Gminy Węgierska Górka w rejonie ul. Zielonej (DK nr 69).

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

Hałas kolejowy

Istotną funkcję w regionalnym układzie komunikacyjnym Gminy linia kolejowa nr 139, którą aktualnie odbywa się ruch pociągów pasażerskich na trasie Kolei Śląskich S5 relacji Zawadoń-Katowice. Lina ta jest dwutorowa, w całości zelektryfikowana.

Monitoring WIOŚ

Na terenie Gminy Węgierska Górka nie było dokonywanych pomiarów natężenie hałasu kolejowego w ramach monitoringu WIOŚ w Katowicach.

Monitoring PKP

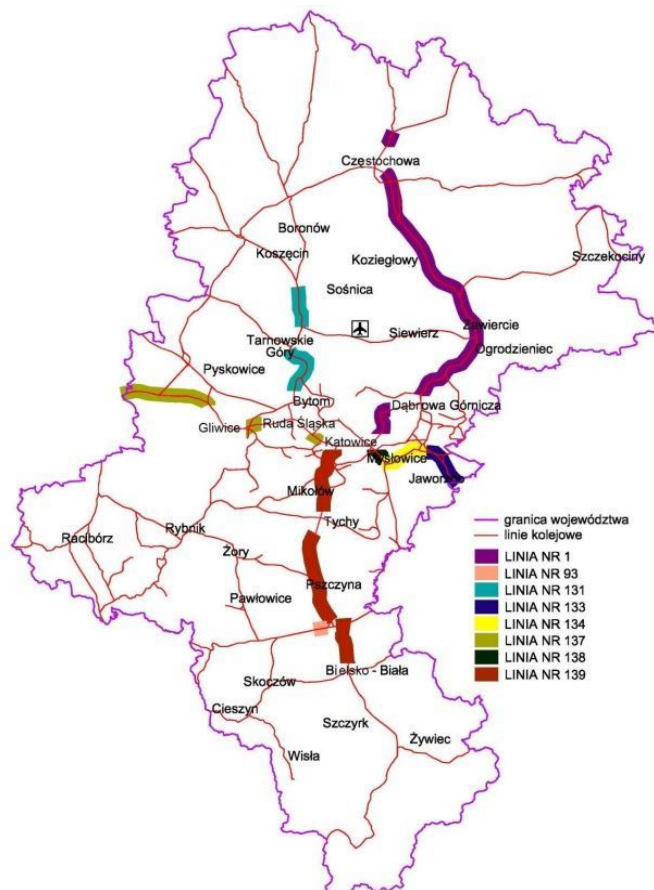
Linie kolejowe o natężeniu ruchu 30 000 pociągów w skali roku mogą powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach. Dla obszarów tych niezbędne jest utworzenie

map akustycznych. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., zobligowana jest jako zarządca linii kolejowych do sporządzania tego typu map.

W przypadku Gminy Węgierska Górka, linią która została ujęta w badaniach klimatu akustycznego wykonanych na zlecenie PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., jest linia kolejowa nr 139 relacji Zwardoń-Katowice. Badania dotyczyły odcinków poza obszarem Gminy Węgierska Górka, niemniej dostarczają one informacji o potencjalnym zagrożeniu ze strony ruchu pociągów także w obrębie Gminy.

Wykaz odcinków linii kolejowych, poddanych analizie przedstawiono poniżej w formie graficznej.

Rysunek . Orientacyjna lokalizacja odcinków linii kolejowych objętych Programem ochrony środowiska przed hałasem województwa śląskiego.

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie

Na podstawie przeprowadzonych badań sporządzono mapy akustyczne dla poszczególnych odcinków linii kolejowych z uwzględnieniem wskaźników L_{DWN} i L_N . Poniżej przedstawiono w formie graficznej fragment mapy akustycznej dla odcinka linii kolejowej nr 139 obejmującego obszar powiatu bielskiego, który jest położony najbliżej granic Gminy Węgierska Górka.

Rysunek . Mapa emisyjna hałasu w rejonie linii kolejowej nr 139 na terenie M. Bielsko-Biala z uwzględnieniem wskaźnika L_{DWN} .

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

Rysunek . Mapa emisyjna hałasu w rejonie linii kolejowej nr 139 na terenie M. Bielsko-Biała z uwzględnieniem wskaźnika L_N .

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Emisja zanieczyszczenia środowiska hałasem regulowana jest w uzyskanych przez podmioty gospodarcze decyzjach określających dopuszczalny poziom hałasu. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej. Potencjalnym zagrożeniem emisji nadmiernego hałasu przemysłowego na terenie Gminy jest zakład Metalpol oraz funkcjonujące tartaki.

5.2.3. Analiza SWOT

Klimat akustyczny	
Silne strony	Słabe strony

1.Ryzyko nadmiernego hałasu dotyczy niewielkiego obszaru Gminy. 2.Sporządzona mapa akustyczna dla obszarów położonych wzdłuż drogi krajowej nr 1. 3.Brak dużych zakładów przemysłowych stanowiących źródło nadmiernego hałasu. 4.Dobry stan nawierzchni głównych dróg na terenie Gminy.	1.Duże natężenie ruchu samochodowego na drodze krajowej nr 1 w związku z brakiem ukończenia odcinka drogi krajowej S1. 2.Droga krajowa nr 1 przebiegająca przez centrum Gminy w strefie zabudowy mieszkaniowo-usługowej. 3.Znaczące natężenie ruchu kolejowego na terenie Gminy (pociągi osobowe). 4.Linia kolejowa nr 139 przebiegająca przez teren Gminy w strefie zabudowy mieszkaniowej. 5.Brak przewidzianego punktu pomiarowo-kontrolnego w ramach monitoringu WIOŚ w Katowicach (co najmniej do roku 2020).
Szanse	Zagrożenia
1.Monitorowanie poziomów hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych z największym natężeniem ruchu. 2.Budowa ekranów akustycznych na obszarach narażonych na nadmierny poziom hałasu. 3.Dbanie o poprawny stan techniczny nawierzchni ciągów komunikacyjnych. 4.Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego odległości od potencjalnych źródeł hałasu.	1.Niedostateczny poziom funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu środowiska akustycznego.

5.2.4. Zagrożenia

Na terenie Gminy Węgierska Górka największym zagrożeniem w zakresie nadmiernego hałasu jest ruch samochodowy na drodze krajowej nr 1 (dawnej DK nr 69). Aktualnie droga krajowa nr 1 jest w modernizacji i docelowo na odcinku Zwardoń-autostrada A1 ma mieć status drogi ekspresowej. W związku z brakiem ukończenia drogi S1 na odcinku stanowiącym obejście Węgierskiej Górki, ruch kołowy kierowany jest przez centrum Gminy dawną drogą krajową nr 69. Szczególnie duży wzrost natężenia odnotowano po oddaniu do użytku odcinka autostrady słowackiej D3.

W związku z tym, że droga krajowa nr 1 przebiega przez centrum Gminy, w strefie zabudowy mieszkaniowo-usługowej, na bezpośrednią emisję hałasu narażeni są jej mieszkańcy. Według szacunkowych obliczeń, w strefie niekorzystnego klimatu akustycznego przebywa 1500 (pora dnia) oraz 230 (pora nocna) osób.

Aby odciążyć odcinek drogi krajowej A1 przebiegającej przez centrum Gminy, niezbędne jest ukończenie budowy drogi S1 na odcinku „Obejście Węgierskiej Górki”. Budowa tego odcinka planowana jest w latach 2018-2021.

5.3. Promieniowanie elektromagnetyczne

5.3.1. Stan wyjściowy

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

ochrony środowiska,
bezpieczeństwa i higieny pracy,
prawa budowlanego,
zagospodarowania przestrzennego,
przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania

urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne,

urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia),

urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz, (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne),

inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003r., Nr 192, poz. 1883).

Dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, rozporządzenie ustala odrębną wartość składowej elektrycznej pola w wysokości 7 V/m.

Dla pozostałych terenów, na których przebywanie ludzi jest dozwolone bez ograniczeń, rozporządzenie ustala wysokość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz w wysokości 10 kV/m, natomiast składowej magnetycznej w wysokości 60 A/m. Ponadto, rozporządzenie określa:

dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego;

metody kontroli dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych;

metody wyznaczania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, jeżeli w środowisku występują pola elektromagnetyczne z różnych zakresów częstotliwości.

5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie Gminy Węgierska Górka źródła promieniowania elektromagnetycznego stanowią:

linie i stacje elektroenergetyczne 110 kV,

urządzenia radiokomunikacyjne/

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie urządzeń radio-komunikacyjnych na terenie Gminy Węgierska Górka.

Tabela . Wykaz instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne na terenie Gminy Węgierska Górka.

Lp.	Rodzaj instalacji	Właściciel/operator	Lokalizacja
1.	Stacja bazowa telefonii komórkowej	T-Mobile, Orange, Plus, Play, Sferia, Aero 2	Węgierska Górka, Przybędza
2.	Stacja bazowa telefonii komórkowej	T-Mobile, Orange, Play	ul. Wyzwolenia 28
3.	Stacja bazowa telefonii komórkowej	Play	ul. Wyszyńskiego 178
4.	Stacja bazowa telefonii komórkowej	T-Mobile, Orange, Plus, NetWorkS!, Aero2, Sferia	Cisiec, Mała Barania Góra
5.	Stacja bazowa telefonii komórkowej	Play	Żabnica
6.	Stacja bazowa telefonii komórkowej	T-Mobile, Orange, Plus, NetWorkS!	Cięcina, ul. Biegunów
7.	Stacja bazowa telefonii komórkowej	T-Mobile, Orange, Plus, NetWorkS!	Cięcina, ul. Św. Katarzyny 187

Źródło: BTSearch

Ponadto, przez teren Gminy Węgierska Górka, przebiegają następujące linie energetyczne stanowiące źródło promieniowania elektromagnetycznego:

Żywiec – Rajcza/ Węgierska Górka (linia napowietrzna dwutorowa 110 kV),

Węgierska Górka – Zabłocie (linia napowietrzna jednotorowa 110 kV),

Żywiec – Rajcza (linia napowietrzna jednotorowa 110 kV).

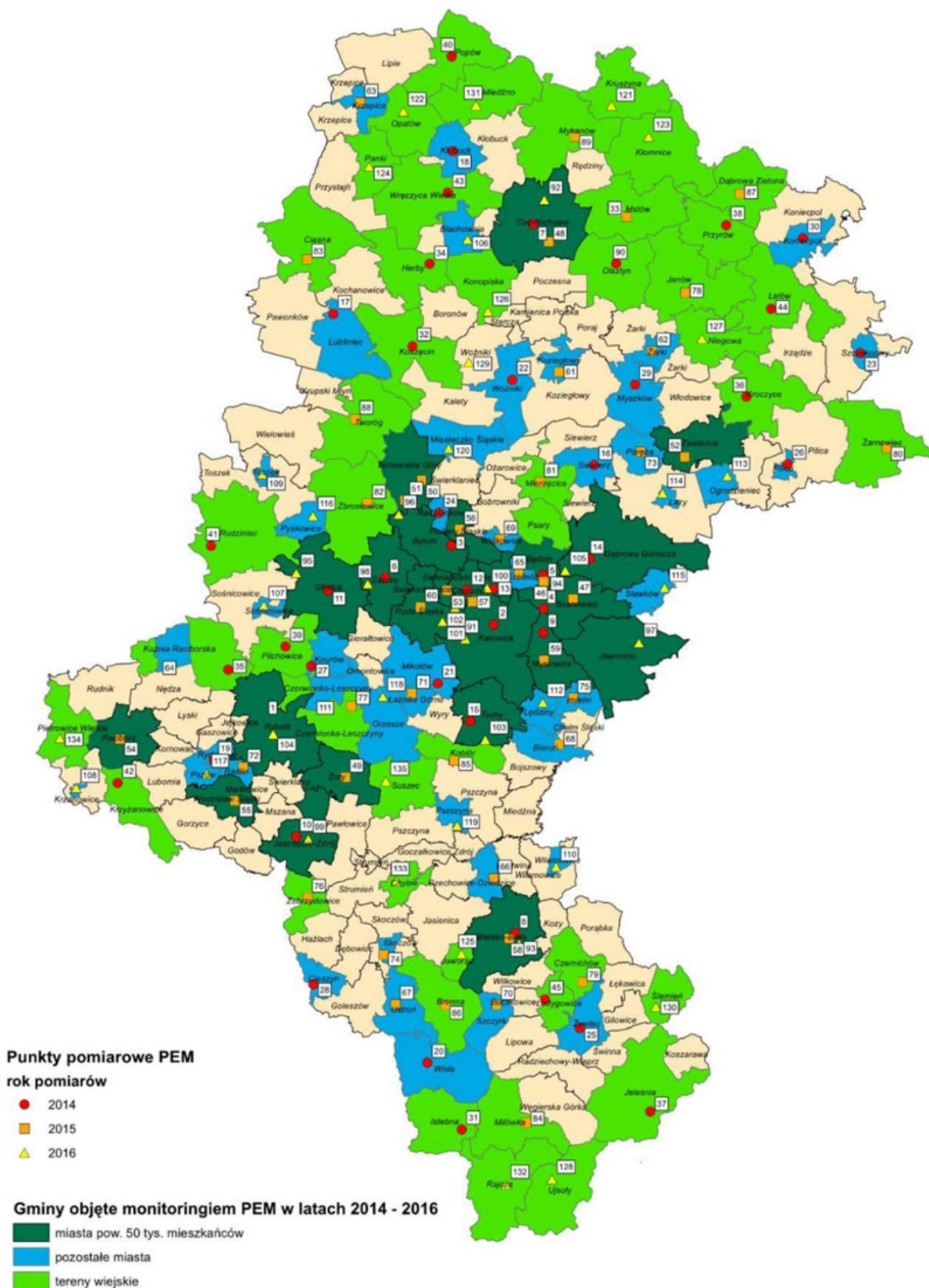
Monitoring WIOŚ

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadzi monitoring poziomów pól elektromagnetycznych na terenie całego województwa śląskiego. W ramach monitoringu wyznaczono 135 punktów pomiarowych dla trzyletniego cyklu pomiarowego, po 45 punktów dla każdego roku. Badania przeprowadzane są dla następujących rodzajów terenów: centralne dzielnice miast lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys., pozostałe miasta oraz tereny wiejskie

Na terenie Gminy Węgierska Górka w latach 2014-2016 brak było zlokalizowanych punktów pomiarowo-kontrolnych stanowiących sieć monitoringu natężenia promieniowania elektromagnetycznego WIOŚ w Katowicach.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej, lokalizacje punktów pomiarowo-kontrolnych stanowiących sieć monitoringu natężenia promieniowania elektromagnetycznego na terenie całego województwa śląskiego.

Rysunek . Lokalizacja punktów pomiarowo-kontrolnych sieci monitoringu natężenia promieniowania elektromagnetycznego na terenie województwa śląskiego w latach 2014-2016.

Źródło: opracowanie własne, WIOŚ Katowice

W związku z tym, że na terenie Gminy Węgierska Górka nie badano dotychczas poziomu pól elektromagnetycznych w ramach sieci monitoringu WIOŚ, w celu zobrazowania skali problemu na

obszarach podobnych do Gminy Węgierska Górka, przeanalizowano wyniki pomiarów dokonanych na obszarach wiejskich z całego województwa śląskiego w latach 2014-2016.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki pomiarów dokonanych na terenach wiejskich województwa śląskiego w latach 2014-2016.

Tabela . Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarach wiejskich województwa śląskiego w latach 2014-2016.

Lp.	Lokalizacja	Data pomiaru	Średnie natężenie pola elektrycznego [V/m]	Procent wartości dopuszczalnej [%]
2014				
1.	Koniaków, DW 943	13.03.2014	0,23	3,29
2.	Koszęcin, ul. Korczaka	8.06.2014	0,21	3,00
3.	Mstów, Pl. Mickiewicza	12.05.2014	0,16	2,29
4.	Herby, ul. Lubliniecka	10.09.2014	0,32	4,57
5.	Rudy, ul. Brzozowa	21.05.2014	0,26	3,71
6.	Kroczyce, ul. 22-go Lipca	11.06.2014	0,20	2,86
7.	Korbielów, ul. Widokowa	22.08.2014	0,32	4,57
8.	Przyrów, ul. Św. Mikołaja/Cmentarna	18.09.2014	0,14	2,00
9.	Pilchowice, ul. Gliwicka	30.10.2014	0,40	5,71
10.	Popów, ul. Parcela	10.06.2014	0,21	3,00
11.	Rudziniec, ul. Gliwicka	01.07.2014	0,12	1,71
12.	Bieńkowice, ul. Ogrodowa	17.06.2014	0,19	2,71
13.	Wręczyca Wielka, ul. Strażacka	30.04.2014	0,31	4,43
14.	Lelów, Pl. Partyzantów	09.06.2014	0,25	3,57
15.	Łodygowice, ul. Borowa	08.08.2014	1,00	14,29
2015				
16.	Zebrzydowice, ul. Wojska Polskiego	11.06.2015	1,40	20,00
17.	Bełk, ul. Szymochy	07.07.2015	0,24	3,43
18.	Złoty Potok, Pl. Św. Jana Chrzciciela	12.08.2015	0,22	3,14
19.	Czernichów, ul. Żywiecka	19.03.2015	0,18	2,57
20.	Żarnowiec, Zabrodzie	07.09.2015	0,19	2,71
21.	Mierzęcice, ul. Wolności	21.07.2015	0,20	2,86
22.	Zbrosławice, ul. Wolności	11.09.2015	0,62	8,86
23.	Ciasna, ul. Szkolna	24.07.2015	0,30	4,29
24.	Milówka, ul. Szkolna	22.06.2015	1,03	14,71
25.	Kobiór, ul. Centralna	25.03.2015	0,20	2,86
26.	Brenna, ul. Górecka	09.06.2015	0,17	2,43
27.	Dąbrowa Zielona, Plac Kościuszki	27.07.2015	0,12	1,71
28.	Tworóg, ul. Zamkowa	16.07.2015	0,16	2,29
29.	Mykanów, ul. Słoneczna	22.05.2015	0,18	2,57
30.	Olsztyn, ul. Botaniczna	13.05.2015	0,21	3,00
2016				
31.	Kruszyna, ul. Pocztowa	09.05.2016	0,20	2,86
32.	Opatów, ul. Kościuszki	16.08.2016	0,48	6,86
33.	Kłomnice, Częstochowska	10.05.2016	0,29	4,14
34.	Panki, ul. 1-go Maja	29.07.2016	0,22	3,14
35.	Jaworze, ul. Wapienicka	21.04.2016	0,19	2,71
36.	Hutki, DW 908	27.06.2016	0,13	1,86
37.	Niegowa, ul. Mirowska	05.08.2016	0,34	4,86
38.	Ujszoły, ul. Bystra	21.06.2016	0,12	1,71
39.	Psary, ul. Główna	26.08.2016	0,21	3,00
40.	Ślemień, szkoła	12.08.2016	0,18	2,57
41.	Miedźno, ul. Filipowicza	24.08.2016	0,18	2,57
42.	Rycerka Górna, przystanek PKS	22.06.2016	0,12	1,71
43.	Chybie, ul. Kolejowa	22.11.2016	0,83	11,86
44.	Pietrowice Wielkie, ul. Żymierskiego	09.09.2016	0,24	3,43
45.	Suszec, ul. Pszczyńska	25.07.2016	0,45	6,43

Źródło: „Podsumowanie wyników badań monitoringowych pól elektromagnetycznych, prowadzonych w trzech trzyletnich cyklach obejmujących lata 2008-2016”.

Z przeprowadzonych badań wynika, że na obszarach wiejskich województwa śląskiego nie dochodziło do przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w latach 2013-2016 roku, a uzyskane wyniki były znacznie poniżej dopuszczalnych poziomów. Na tej podstawie można założyć, że problem nadmiernego poziomu promieniowania elektromagnetycznego nie występuje także na terenie Gminy Węgierska Górka.

W poniższej tabeli przedstawiono średnie poziomy promieniowania elektromagnetycznego uzyskanych na terenie całego województwa śląskiego z uwzględnieniem wszystkich typów terenów w latach 2014-2016.

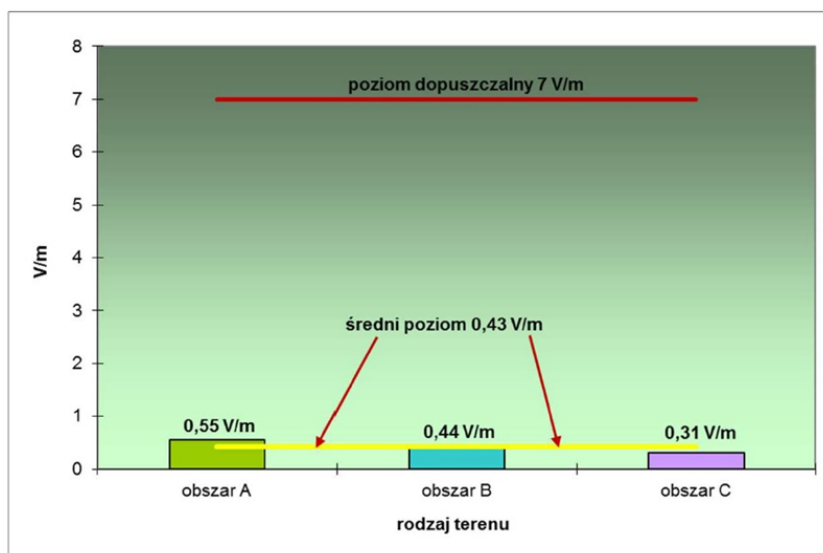
Tabela . Średnie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego uzyskane w latach 2014-2016 na terenie województwa śląskiego w z uwzględnieniem kategorii obszarów.

Kategorie obszarów	Średnie wartości poziomów PEM w danych latach [V/m]		
	2014	2015	2016
centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.	0,51	0,50	0,64
pozostałe miasta	0,34	0,55	0,43
tereny wiejskie	0,28	0,35	0,28

Źródło: „Podsumowanie wyników badań monitoringowych pól elektromagnetycznych, prowadzonych w trzech trzyletnich cyklach obejmujących lata 2008-2016”.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej rozkład wyników pomiarów promieniowania elektromagnetycznego uzyskanych na terenie całego województwa śląskiego w latach 2014-2016 z uwzględnieniem rodzajów badanego obszaru.

Rysunek . Rozkład średnich arytmetycznych wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego uzyskanych w latach 2014-2016 na terenie województwa śląskiego w z uwzględnieniem kategorii obszarów.

Źródło: „Podsumowanie wyników badań monitoringowych pól elektromagnetycznych, prowadzonych w trzech trzyletnich cyklach obejmujących lata 2008-2016”.

Gdzie:

obszar A – centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.,

obszar B – pozostałe miasta,

obszar C – tereny wiejskie.

Należy podkreślić, że pomimo potencjalnie korzystnej sytuacji, zarówno na terenie Gminy Węgierska Górka jak i całego województwa śląskiego, niezbędny jest ciągły nadzór nad istniejącymi oraz potencjalnymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego.

5.3.3. Analiza SWOT

Promieniowanie elektromagnetyczne	
Silne strony	Słabe strony
1.Niski poziom zagęszczenia potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego. 2.Wprowadzenie zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi do Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy.	1.Lokalizacja potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego w bezpośredniej bliskości zabudowy mieszkaniowej.
Szanse	Zagrożenia
1.Stała kontrola istniejących oraz planowanych inwestycji mogących emitować promieniowanie elektromagnetyczne.	1.Wzmacnianie istniejących pól elektromagnetycznych przez nowe emitery.

5.3.4. Zagrożenia

Analiza wyników pomiarów natężenia promieniowania elektromagnetycznego na terenie województwa śląskiego, wskazuje na bardzo niskie ryzyko przekroczeń dopuszczalnych norm na terenie Gminy Węgierska Górka w tym zakresie. Zaleca się jednak stały monitoring poziomów pól elektromagnetycznych, w celu uniknięcia przekroczeń w przyszłości. Do najistotniejszych zagrożeń należą stacje radiokomunikacyjne, które są położone w bezpośredniej bliskości zabudowy mieszkalnej.

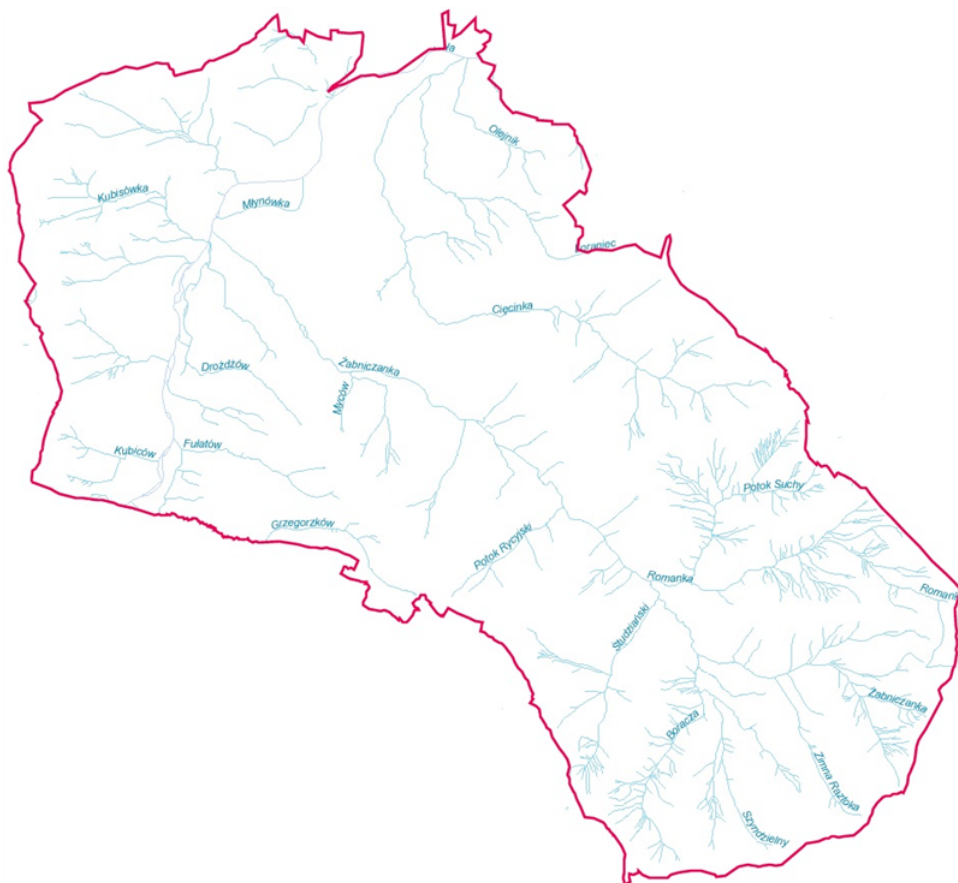
5.4. Gospodarowanie wodami

5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe

Gmina Węgierska Górka położona jest w dorzeczu rzeki Soły (prawobrzeżny dopływ Wisły) i jest ona głównym ciekiem wodnym położonym w jej obrębie. Do najważniejszych dopływów Soły na terenie Gminy zaliczyć można Żabniczankę, Potok Cięcinka, Potok Kubiesówka, Potok Glinny oraz Potok Olejnik.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej układ sieci hydrologicznej na terenie Gminy Węgierska Górka.

Rysunek . Układ sieci hydrologicznej na terenie Gminy Węgierska Górka.

Źródło: PSH, geoserwis.gos.gov.pl

Jednolita część wód

Zgodnie z ustawą Prawo Wodne (Dz. U. z 2017, poz. 1566) przez jednolitą część wód powierzchniowych (JCWP), rozumie się oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:

- jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny,
- sztuczny zbiornik wodny,
- struga, strumień, potok, rzeka i kanał lub ich części,
- morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Obszar Gminy Węgierska Górka leży w zlewniach następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Cięcinka* (kod: RW20001221323569),
- Bystra* (kod: RW20001221323299),
- Żabniczanka* (kod: RW2000122132349),
- Sopotnia* (kod: RW2000122132469),
- Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna* (kod: RW200014213259),
- Salamonka* (kod: RW20001221323169).

Obiekty małej retencji/Melioracja

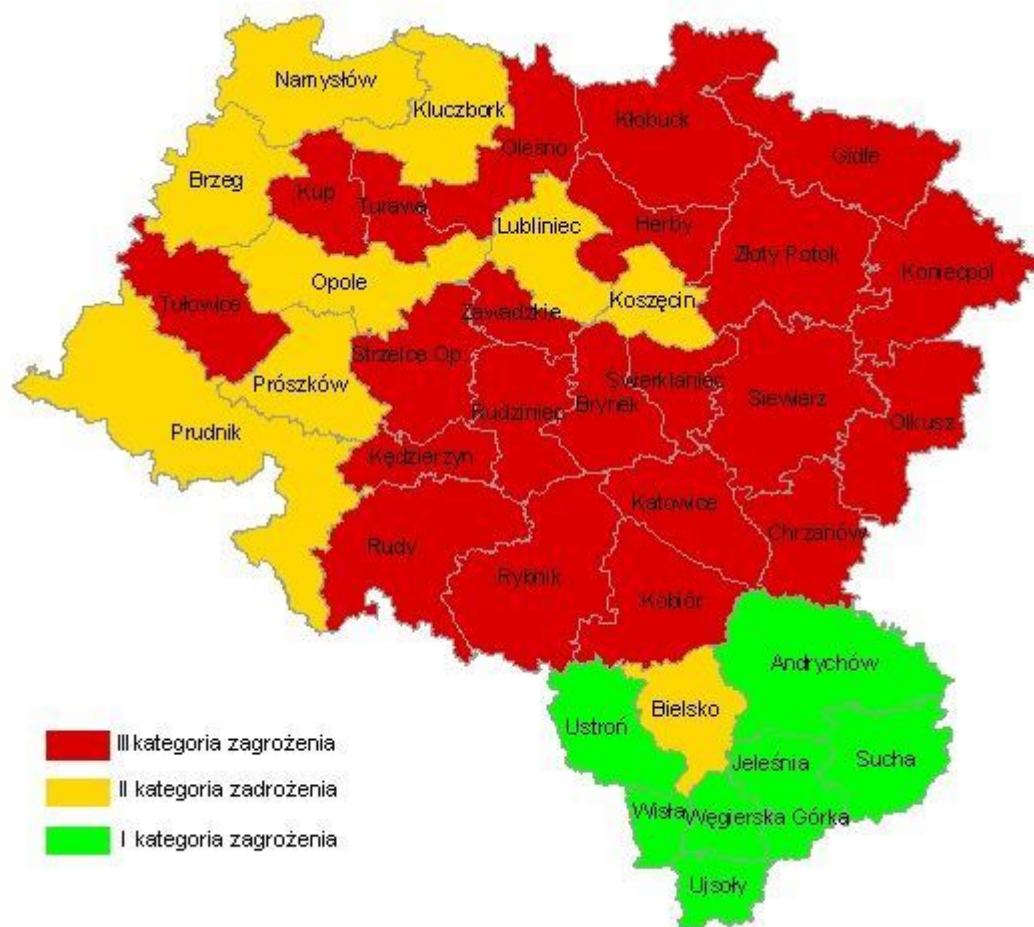
Poprzez małą retencję rozumie się zespół działań technicznych i nietechnicznych, które zmierzają do wydłużenia obiegu wody w obszarze zlewni. Mała retencja może być realizowana przede wszystkim w wyniku magazynowania wody w zbiornikach wodnych (do 5 mln m³),

Obiekty małej retencji mają znaczenie przede wszystkim w okresie suszy. W ostatnich latach zaobserwować można było wzrost częstości występowania lat suchych z niedoborem opadów atmosferycznych. W połączeniu z niskimi zasobami wodnymi kraju może to powodować występowanie suszy, które negatywnie oddziałują na środowisko przyrodnicze oraz komfort życia mieszkańców. Jednym z głównych celów obiektów małej retencji jest zmniejszenie i złagodzenie występowania zjawiska suszy. Do pozostałych funkcji obiektów małej retencji zaliczyć można ochronę przeciwpowodziową oraz przeciwpożarową, przy czym należy podkreślić, że Gmina Węgierska Górka nie jest położona w rejonie dużego zagrożenia pożarowego (będącego często następstwem zjawiska suszy), gdzie suma opadów atmosferycznych jest stosunkowo wysoka. Wyróżnia się cztery stopnie zagrożenia pożarowego gdzie:

stopień I – zagrożenie małe,

stopień III – zagrożenie katastrofalne.

Rysunek . Rozkład zagrożenia pożarowego na terenie województwa śląskiego.

W zakresie małej retencji, na terenie Gminy Węgierska Górka funkcjonuje sieć rowów melioracyjnych. Właściwie utrzymywane rowy melioracyjne korzystanie wpływają na zwiększenie

retencji glebowych, a tym samym poprawę zdolności retencyjnych obszarów rolniczych. Rowy melioracyjne tworzą także ochronę przeciwpowodziową dla gruntów rolnych.

Oprócz rowów melioracyjnych, do obiektów małej retencji na terenie Gminy Węgierska Górka zaliczają się zbiorniki zaporowe. Ich charakterystyka została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela . Wykaz zbiorników zaporowych na terenie Gminy Węgierska Górka.

Lp.	Lokalizacja	Nazwa obiektu	Ciek wodny	Typ obiektu	Funkcje obiektu	Parametry techniczne		
						Pojemność [tys. m ³]	Średnia głębokość [m]	Pow. obiektu [ha]
1.	Cięcina gm. Węgierska Górka	Loraniec	Loraniec	Zbiornik wodny - zaporowy	Wyrównanie odpływu w przekroju ujęcia wody dla miejscowości Cięcina, zapewnienie ochrony przed powodzią oraz suszą, cele gospodarcze	12,60	6,50	0,40
2.	Żabnica gm. Węgierska Górka	Żabnica	Żabniczanka	Zbiornik wodny - zaporowy	Wyrównanie odpływu w przekroju ujęcia wody dla miejscowości Żabnica, zapewnienie ochrony przed powodzią oraz suszą, cele gospodarcze	2,40	3,50	0,20

Źródło: „Program małej retencji dla Województwa Śląskiego - aktualizacja 2016 r.”

W przyszłości należy podjąć działania zmierzające do wzrostu retencji wody na terenie Gminy Węgierska Górka. Zgodnie z „Programem małej retencji dla Województwa Śląskiego - aktualizacja 2016 r.” do głównych kierunków działań w zakresie zwiększenia retencji zaliczyć można:

Zwiększanie dyspozycyjnych zasobów wodnych poprzez budowę, rozbudowę, modernizację lub remonty zbiorników wodnych oraz innych urządzeń wodnych, w tym urządzeń melioracji.

Zwiększanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa poprzez budowę lub modernizację systemów melioracji wodnych, w tym melioracji wodnych szczegółowych.

Poprawianie retencyjności zlewni poprzez tworzenie właściwych warunków wodnych dla rozwoju siedlisk zależnych od wód (obszarów podmokłych), ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk o dużych walorach przyrodniczych.

Zwiększanie retencyjności zlewni poprzez działania na rzecz retencji nietechnicznej, w tym kształtowanie krajobrazu, zwiększanie lesistości, zakładanie stref buforowych oraz fitomelioracje.

Spowalnianie spływów powierzchniowych w miastach poprzez rozwój systemów retencionowania wód opadowych.

Wspieranie działań mających na celu upowszechnianie proekologicznych form małej retencji, w szczególności wydawanie fachowej literatury, konferencje i szkolenia, a także szerokie propagowanie dobrych praktyk w tym zakresie.

W ramach działania Nadleśnictwa Węgierska Górka, do roku 2022 r. realizowany będzie projekt pn. „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich”. Celem główny projektu jest ochrona

lasów przed zmianami klimatycznymi poprzez minimalizację negatywnych zjawisk naturalnych, takich jak: niszczące działanie wód wezbraniowych, powodzie i podtopienia, susza i pożary.

W ramach projektu na terenie Nadleśnictwa Węgierska Górka oraz Gminy Węgierska Górka będą realizowane następujące działania inwestycyjne:

budowa, przebudowa lub odbudowa zbiorników małej retencji i zbiorników suchych,

budowa, przebudowa lub odbudowa małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania) na kanałach i rowach w celu spowolnienia odpływu wód powierzchniowych, przywracania funkcji obszarów mokradłowych i ich ochrony oraz odtwarzanie terenów zalewowych;

przebudowa i rozbiórka obiektów hydrotechnicznych niedostosowanych do wód wezbraniowych (mostów, przepustów, brodów);

zabudowa przeciwoerozyjną dróg, szlaków zrywkowych oraz zabezpieczenie obiektów infrastruktury leśnej przed skutkami nadmiernej erozji wodnej związanej z gwałtownymi opadami i spływami wód (m.in. wodospusty, płotki drewniane, kaszyce, narzut kamienny).

Powyższe inwestycje będą realizowane bez pogorszenia naturalnego środowiska przyrodniczego, poprzez wybór prostych konstrukcji z wykorzystaniem naturalnych materiałów. W wyniku realizacji projektu przewidywany jest wzrost retencji wody na terenie całego Nadleśnictwa Węgierska Górka o 400 tys. m³.

Obszary zagrożenia powodziowego

Zgodnie z stawą Prawo wodne (Dz. U. 2017 r., poz. 1566) powódź to: „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”.

Ze względu na źródło wezbrań poziomu wody, powódź dzieli się na:

powódź roztopowa – wzrost poziomu wód w wyniku topnienia porywy śnieżnej,

powódź zatorowa – wzrost poziomu wód w wyniku spiętrzenia wód spowodowanych zatorem lodu lub śryżu,

powódź opadowa – wzrost poziomu wód w wyniku intensywnych opadów atmosferycznych.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową na terenie Gminy odpowiada Urząd Gminy Węgierska Górka, natomiast w kompetencji dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oddział w Krakowie leży prowadzenie właściwej gospodarki przestrzennej poprzez uzgadnianie planów zagospodarowania, warunków zabudowy oraz decyzji o lokalizacji inwestycji w zakresie zagrożenia powodzią.

Na terenie Gminy Węgierska Górka zagrożenie powodziowe może nastąpić na skutek wiosennych roztopów bądź intensywnych opadów atmosferycznych.

Mapy zagrożenia powodziowego oraz ryzyka powodziowego

Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na mapach przedstawiono obszary o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi:

obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%);

obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (1%),

obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%),

W przypadku MZP wskazuje się także obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku:

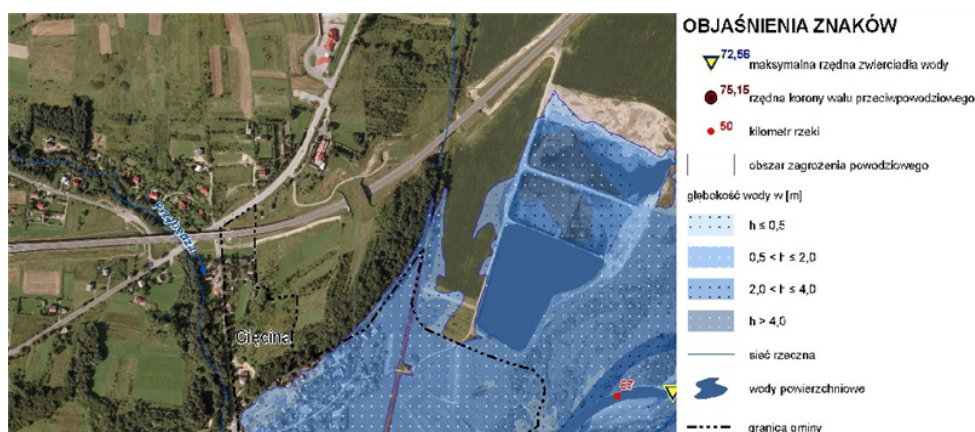
zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego,

zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwsztormowego (budowli ochronnych pasa technicznego - według ustawy Prawo wodne, obowiązującej przed 12 lipca 2014 r.).

MRP określają natomiast wartości potencjalnych strat powodziowych, gdzie uwzględniane są obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Obiekty te pozwalają na ocenę ryzyka powodziowego dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

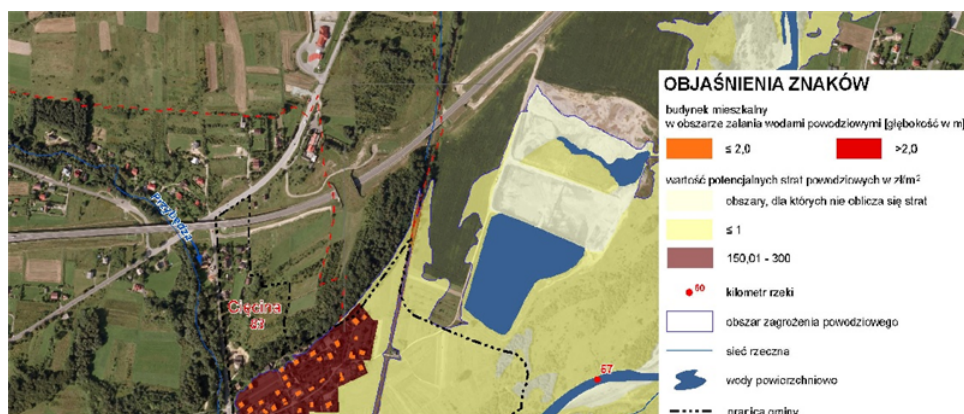
Odnośnie Gminy Węgierska Górka, MZP oraz MRP wskazują, iż prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi dotyczy niewielkich obszarów zlokalizowanych w jej północnej części, w miejscowości Cięcina. Poniżej przedstawiono dla terenów zagrożonych powodzią MZP oraz MRP.

Rysunek . Mapa zagrożenia powodziowego dla Gminy Węgierska Górka z uwzględnieniem obszarów, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%).

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl>

Rysunek . Mapa ryzyka powodziowego dla Gminy Węgierska Górka z uwzględnieniem obszarów, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%).

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl>

5.4.2. Jakość wód - wody powierzchniowe

Jednolita część wód

Zgodnie z ustawą Prawo Wodne (Dz.U. 2001 nr 115 poz. 1229) przez jednolitą część wód podziemnych (JCWPd) rozumie się określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Informacje na temat stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Węgierska Górka, uzyskane od Krajowej Zarządy Gospodarki Wodnej, zebrano w poniższej tabeli.

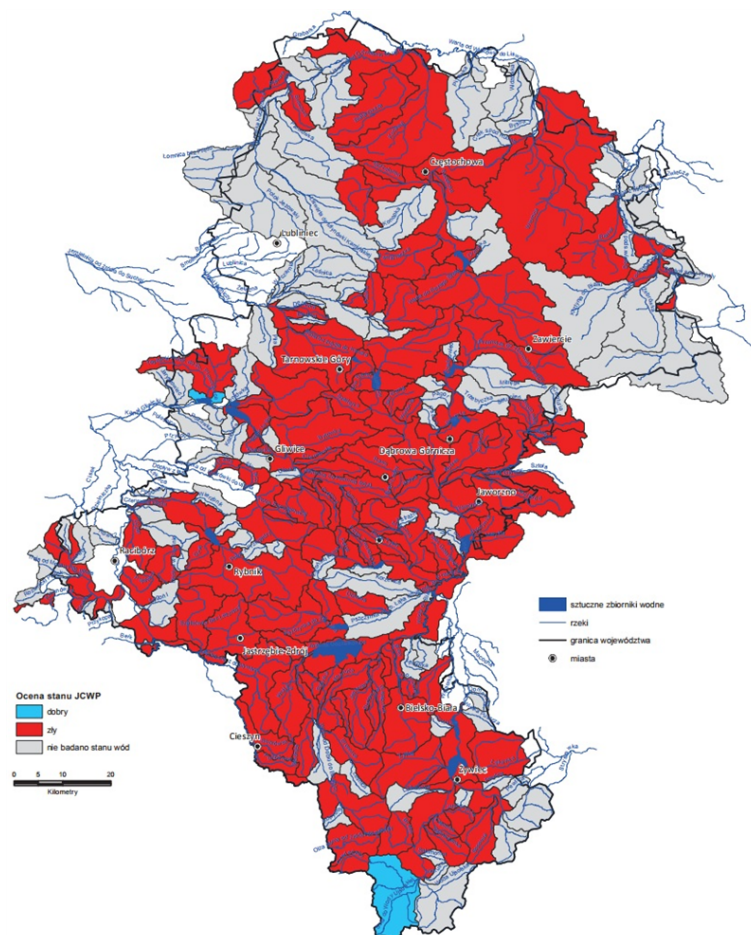
Tabela . Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Węgierska Górka.

Nazwa JCWP	Status	Stan chemiczny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan wód	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
Cięcinka	SZCW (silnie zmieniona część wód)	dobry	dobry i powyżej dobrego	dobry	niezagrożona
Bystra	NAT (naturalna)	poniżej dobrego	bardzo dobry	zły	zagrożona
Żabniczanka	SZCW (silnie zmieniona część wód)	dobry	dobry i powyżej dobrego	dobry	niezagrożona
Sopotnia	NAT (naturalna)	poniżej dobrego	bardzo dobry	zły	zagrożona
Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna	NAT (naturalna)	poniżej dobrego	słaby	zły	zagrożona
Salamonka	NAT (naturalna)	poniżej dobrego	co najmniej dobry	zły	niezagrożona

Źródło: KZGW

Poniżej przedstawiono w formie graficznej stan JCWP na terenie województwa śląskiego, w tym Gminy Węgierska Górka, zgodnie z oceną WIOŚ w Katowicach w roku 2015.

Rysunek . Ocena stanu JCWP na terenie województwa śląskiego w roku 2015.

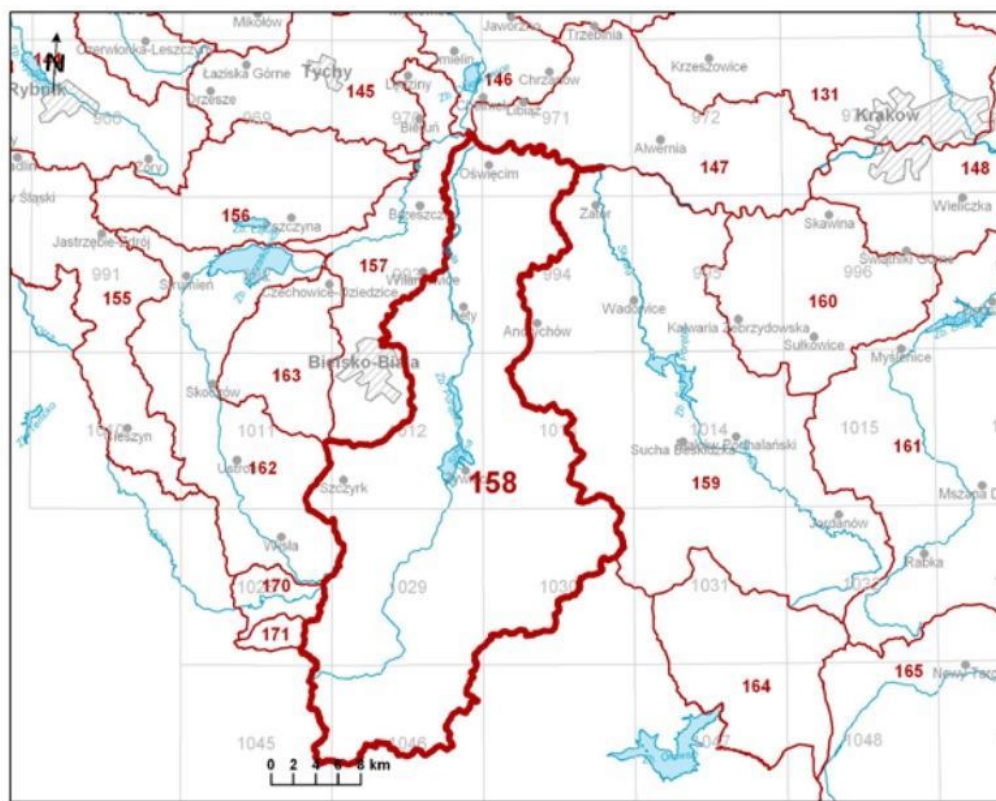
Jak wynika z powyższej informacji, stan większości JCWP na terenie Gminy Węgierska Górka jest zły. Dla wszystkich JCWP na terenie Gminy Węgierska Górka, które zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz art. 38d pkt. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566) zostały wskazane jako silnie zmieniona część wód – celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. W przypadku wód naturalnych celem środowiskowym jest dobry stan wód.

Stan wód		Stan chemiczny	
		Dobry stan chemiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego
Stan ekologiczny / potencjał ekologiczny	Bardzo dobry stan ekologiczny / potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Dobry stan ekologiczny / potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Umiarkowany stan ekologiczny / umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Słaby stan ekologiczny / słaby potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Zły stan ekologiczny / zły potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód

5.4.3. Stan wyjściowy - wody podziemne

Gmina Węgierska Górka położona jest w obrębie jednolitych części wód podziemnych nr 158 (PLGW2000158).

Rysunek . Lokalizacja JCWPd nr 158.

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Informacje szczegółowe dotyczące JCWPd nr 158 znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela . Charakterystyka JCWPd nr 158.

Powierzchnia [km ²]	1482.8
Region	Górnej Wisły RZGW Kraków
Województwo	małopolskie, śląskie
Powiaty	chrzanowski, oświęcimski, wadowicki, suski, bielski, m. Bielsko-Biała, cieszyński, żywiecki
Głębokość występowania wód słodkich [m]	Piętro czwartorzędu: 0.3-17.5 m Piętro fliszowe: 3,4-29 m Piętro karbonu: 73 m

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

5.4.4. Jakość wód - wody podziemne

Informacje na temat stanu jakości wód podziemnych Gminy Węgierska Górka przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela . Wyniki oceny stanu wód podziemnych na terenie Gminy Węgierska Górka.

Lp.	Nr JCWPd	Ocena Stanu			
		Stan chemiczny	Stan ilościowy	Zagrożenie nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego	Zagrożenie nieosiągnięciem dobrego stanu ilościowego
1.	158	dobry	dobry	niezagrożony	niezagrożony

Źródło: KZGW

Zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz art. 38e pkt. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566), celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

5.4.6. Analiza SWOT

Wody powierzchniowe	
Silne strony	Słabe strony
1. Dobrze rozwinięta się hydrologiczna. 2. Brak znaczącego zagrożenia powodziowego. 3. Funkcjonowanie obiektów małej retencji. 4. Wdrożony projekt dotyczący wzrostu retencyjności obszaru należącego do Nadleśnictwa Węgierska Górka.	1. Zły stan większości JCWP. 2. Silne procesy erozyjne spowodowane spływem wód opadowych po zboczach.
Szanse	Zagrożenia
1. Skanalizowanie obszaru gminy ujętego w Aglomeracji. 2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie (poza obszarem Aglomeracji) 3. Likwidacja dzikich wysypisk odpadów. 4. Stosowanie dobrych praktyk rolniczych, ograniczanie nawożenia. 5. Współpraca z sąsiednimi gminami w celu ograniczenia zanieczyszczenia wód powierzchniowych.	1. Podatność wód na zanieczyszczenie. 2. Spływ powierzchniowy zanieczyszczonych wód z terenów rolniczych. 3. Przedostawanie się do wód powierzchniowych zanieczyszczeń z dzikich składowisk odpadów spoza terenu gminy.
Wody podziemne	
Silne strony	Słabe strony
1. Dobry stan ilościowy JCWPd 158. 2. Dobry stan chemiczny JCWPd 158.	-
Szanse	Zagrożenia
1. Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych. 2. Pozyskiwanie dodatkowych środków na rozbudowę sieci kanalizacyjnej. 3. Szkolenie mieszkańców w zakresie naczynializacji użytkowania wód podziemnych. 4. Podnoszenie świadomości rolników w zakresie poprawnego nawożenia użytków rolnych. 5. Zapobieganie zmianom w stosunkach wodnych na obszarze gminy. 6. Ochrona ujęć wód podziemnych.	1. Wzrastająca presja na zasoby wód podziemnych. 2. Przedostawanie się zanieczyszczeń rolniczych do wód podziemnych. 3. Nieszczelność istniejących zbiorników bezodpływowych. 4. Brak środków finansowych na inwestycje związane z ochroną wód podziemnych.

5.4.6. Zagrożenia

Do obszarów problemowych związanych z jakością wód powierzchniowych oraz podziemnych zaliczyć można:

brak pełnego skanalizowania obszaru Gminy w obrębie wyznaczonej Aglomeracji,
 wzrastająca presja na zasoby wód podziemnych,
 nawożenie gruntów rolnych.

Wymienione powyżej obszary problemowe mogą przyczyniać się do pogarszania aktualnego stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Gminy Węgierska Górka.

5.4.7. Wody Polskie

Od 1 stycznia 2018 r. funkcjonować będzie nowa instytucja - Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, zarządzająca krajową gospodarką wodną. Podmiot ten będzie wykonywał

uprawnienia właścicielskie w stosunku do wód i nieruchomości związanych z wodami stanowiącymi własność Skarbu Państwa. Weźmie też na siebie obowiązki związane z wydawaniem decyzji i orzekaniem w sprawach gospodarki wodnej poprzez wydawanie m.in. pozwoleń wodnoprawnych.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1. Sieć wodociągowa

Gmina Węgierska Górka posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 52,8 km z 2200 podłączeniami do budynków. W 2016 roku dostarczono nią 191,0 dam³ wody. Z sieci wodociągowej Gminy Węgierska Górka korzysta 9005 osób. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie Gminy Węgierska Górka.

Tabela . Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Węgierska Górka (stan na 2016 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci rozdzielczej	km	52,8
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2200
3.	woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	154,6
4.	ludność korzystająca z sieci wodociągowej	%	59,4
5.	ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	9005

Źródło: GUS

Zaopatrzenie w wodę – ujęcia wód

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców Gminy Węgierska Górka realizowane jest z ujęć wód podziemnych i powierzchniowych. Na terenie Gminy eksploatowane są dwa ujęcia wód podziemnych:

dwie studnie kopane zlokalizowane w Węgierskiej Górcie, o głębokości 6 – 7 m, średnicy DN 2000 i DN1500, zgodnie z pozwoleniem wodnoprawny łączny pobór wody wynosi 380m³/d. Woda po uzdatnieniu systemu MIOX dostarczana jest zestawem hydroforowym do sieci.

dwie studnie wiercone zlokalizowane w Węgierskiej Górcie, o głębokości 12 m, w tym jedna rezerwowa. Wydajność ujęcia wynosi 344 m³/d. Woda uzdatniana jest za pomocą systemu MIOX.

oraz dwa ujęcia wód powierzchniowych:

ujęcie wody i Stacja Uzdatniania Wody (SUW) w Cięcinie Górnej – ujęcie powierzchniowo-drenażowe zlokalizowane na Potoku Cięcinka w km 5+860, o wydajności 320 m³/d. Woda z ujęcia dostarczana jest na Stację Uzdatniania Wody za pomocą rurociągu o średnicy Ø200 i długości 500 m. Woda surowa gromadzona jest w zbiorniku wody surowej o pojemności 350 m³ a następnie pompowana jest na stację filtrów. Po uzdatnieniu woda pompowana jest do zbiornika wody uzdatnionej o pojemności 350 m³ a następnie grawitacyjnie podawana do sieci wodociągowej.

ujęcie wody i Stacja Uzdatniania Wody (SUW) w Żabnicy – ujęcie powierzchniowo-drenażowe zlokalizowane na Potoku Romanka o wydajności ok. 510 m³/d. Woda z ujęcia dostarczana jest na Stację Uzdatniania Wody za pomocą rurociągu o średnicy Ø200 i długości 700 m. Woda dostarczana jak na SUW Cięcina.

Na sieciach wodociągowej zbudowane są reduktory, które służą do redukcji ciśnienia wody do wymaganych parametrów.

5.5.2. Sieć kanalizacyjna

Gmina Węgierska Górka posiada sieć kanalizacyjną o długości 112,4 km z 3 265 podłączeniami do budynków mieszkalnych. W 2016 roku odprowadzono nią 408,0 dam³ na oczyszczalnię w Cięcinie. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 12614 osób. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Węgierska Górka.

Tabela . Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Węgierska Górka (stan na 2016 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	112,4
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 625
3.	ścieki odprowadzone	dam ³	408,0
4.	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	%	87,1
5.	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	12614

Źródło: GUS

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Głównym celem KPOŚK jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków na terenie poszczególnych aglomeracji. W *Programie* opracowane zostały szczegółowe potrzeby oraz działania dla aglomeracji o RLM>2 000 w zakresie rozbudowy systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków.

Zgodnie z dyrektywą 91/271/EWG warunkami koniecznymi do spełnienia dla aglomeracji jest:

wydajność oczyszczalni dostosowana do wielkości ładunku zanieczyszczeń generowanych na terenie aglomeracji

zastosowanie technologii podwyższonego usuwania biogenów dla wszystkich oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenie aglomeracji >10 000 RLM,

wyposażenie aglomeracji w zbiorczy system odbioru ścieków komunalnych gwarantujące 95% poziom obsługi dla aglomeracji o RLM < 100 000.

Zgodnie z aktualizacją KPOŚK 2017 aglomeracje zostały podzielone na trzy priorytety, w ramach których uwzględniono znaczenie inwestycji oraz pilność w zapewnieniu środków na ich realizację. Poniżej przedstawiono charakterystykę poszczególnych priorytetów:

Priorytet I

Aglomeracje o najwyższym priorytecie: powyżej 100 000 RLM, które spełniają przynajmniej 2 warunki zgodności z dyrektywą 91/271/EWG a po realizacji planowanych działań, uzyskają lub utrzymują pełną zgodność z dyrektywą.

Priorytet II

Aglomeracje, które do dnia 31 września 2016 r. wywiązały się z warunków dyrektywy 91/271/EWG pod względem jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantowały właściwy poziom zbiorczego systemu odbioru ścieków komunalnych, a pomimo tego planują dalsze prace w celu utrzymania oraz poprawy stanu środowiska.

Priorytet III

Aglomeracje, które w wyniku realizacji planowanych inwestycji, spełnią warunki dyrektywy 91/271/EWG pod względem jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantowały właściwy poziom zbiorczego systemu odbioru ścieków komunalnych po dniu 31 grudnia 2021 r.

Pozostałe kategorie

Uzupełnieniem podziału na priorytety są następujące kategorie:

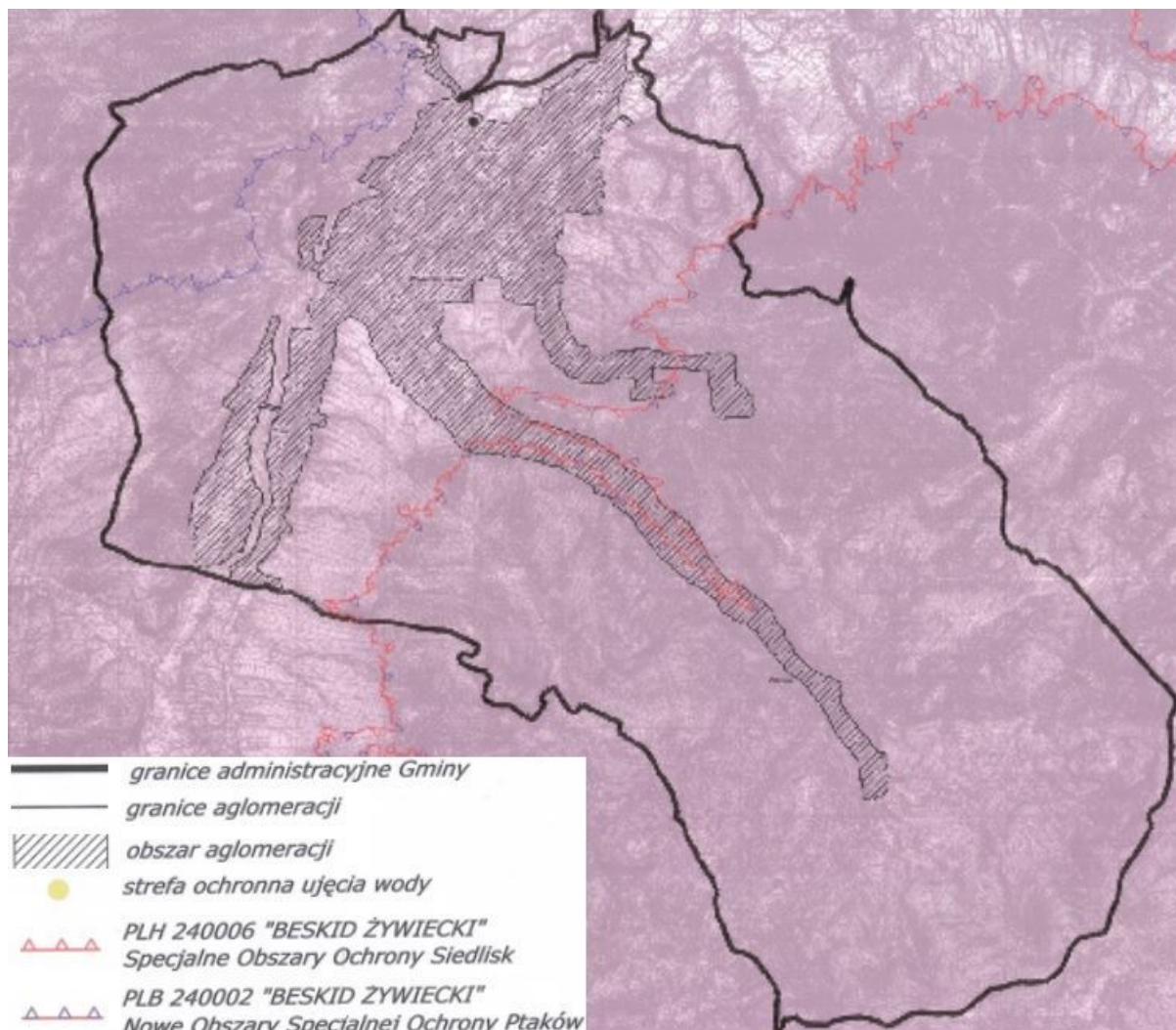
PP – aglomeracja poza priorytetem (nie spełniające wymogów dyrektywy 91/271/EWG ale planujące działania w tym kierunku)

R5% - aglomeracje o niezwyfikowanej RLM

Gmina Węgierska Górka położona jest w obrębie Aglomeracji Węgierska Górka, którą współtworzy wraz z gminami: Milówka, Rajcza i Ujszoły. Aglomerację obsługuje jedna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w Ciężynie przy ul. Granicznej 1.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej zasięg Aglomeracji Węgierska Górka w obrębie Gminy Węgierska Górka.

Rysunek . Zasięg Aglomeracji Węgierska Górka względem granic Gminy Węgierska Górka.

Źródło: „Uchwała nr V/26/36/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie: wyznaczenia Aglomeracji Węgierska Górka”

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę Aglomeracji Węgierska Górka, w skład której wchodzi Gmina Węgierska Górka.

Tabela . Charakterystyka Aglomeracji Węgierska Górka (na dzień 31 grudnia 2016 r.)

Lp.	Charakterystyka	Opis/Wartość
Dane podstawowe		
1.	ID aglomeracji	PLSL030
2.	Nazwa aglomeracji	Węgierska Górka
3.	Gminy w aglomeracji	Węgierska Górka, Milówka, Rajcza, Ujszoły
4.	RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem/uchwałą	43071
5.	RLM rzeczywista	42123
6.	Priorytet	III
7.	Liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego	34177
8.	Liczba mieszkańców korzystających ze zbiorników bezodpływowych	4277
9.	Liczba mieszkańców korzystających z systemów indywidualnych (przydomowych oczyszczalni ścieków	74
10.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	20
11.	Długość sieci kanalizacyjnej ogółem (sanitarnej i ogólnospławnej) w aglomeracji [km]	403,1

12.	Wskaźnik zbierania siecią (% RLM korzystających z sieci) w 2016	90
13.	Długość istniejącej kanalizacji deszczowej w aglomeracji [km]	1,5
Działania inwestycyjne		
14.	Długość sieci kanalizacyjnej planowanej do budowy [km]	41,36
15.	Niezbędne nakłady inwestycyjne na budowę sieci kanalizacyjnej [tys. zł]	31905,8
16.	Przyrost liczby rzeczywistych mieszkańców	3730
17.	Wskaźnik zbierania siecią (% RLM korzystających z sieci) po realizacji inwestycji	99
18.	Długość sieci kanalizacyjnej planowanej do modernizacji [km]	75,9
19.	Niezbędne nakłady inwestycyjne na modernizację sieci kanalizacyjnej [tys. zł]	32040,0
Oczyszczalnie ścieków		
20.	ID oczyszczalni ścieków	PLSL0300
21.	nazwa oczyszczalni	Oczyszczalnia ścieków komunalnych w Ciężynie "Beskid-Ekosystem" Sp. z o.o.
22.	rodzaj istniejącej oczyszczalni	oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N) i fosforu (P)
23.	średnia przepustowość oczyszczalni [m ³ /d]:	6000
24.	maksymalna przepustowość oczyszczalni [m ³ /d]	14 000
25.	projektowa maksymalna wydajność oczyszczalni [RLM]	42 000
26.	rodzaj planowanych inwestycji w zakresie oczyszczalni ścieków	remont i modernizacja
27.	średnia przepustowość oczyszczalni po realizacji inwestycji [m ³ /d]	6 000
28.	docelowa przepustowość oczyszczalni po realizacji inwestycji	6 000
Warunki zgodności z Dyrektywą aktualnie – 2016 rok		
29.	WARUNEK I (wydajność)	TAK
30.	WARUNEK II (standardy oczyszczania)	TAK
31.	WARUNEK III (%RLM sieć)	NIE
po realizacji inwestycji – 2021		
32.	WARUNEK I (wydajność)	TAK
33.	WARUNEK II (standardy oczyszczania)	TAK
34.	WARUNEK III (%RLM sieć)	TAK

Źródło: projekt Aktualizacji KPOŚK 2017

Operatorem sieci wodno-kanalizacyjnej, w tym oczyszczalni ścieków, na terenie gmin przynależących do Związku jest Beskid Ekosystem Sp. z o.o. w Ciężynie.

3.5.3. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
Silne strony	Słabe strony
1. Poziom skanalizowania na poziomie 87,1%.	1. Poziom zwodociągowania na poziomie 59,4%
2. Realizacja projektu pn. „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – faza IIA”.	2. Brak pełnego skanalizowania obszaru Gminy Węgierska Góra.
Szanse	Zagrożenia
1. Pełne skanalizowanie obszaru Aglomeracji (min. 95% do 2021 roku).	1. Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe.
2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie (poza obszarem Aglomeracji).	2. Brak uzyskania dofinansowania na rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.
3. Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych.	

5.5.4. Zagrożenia

Aktualna sytuacja na terenie Gminy Węgierska Góra w zakresie gospodarki ściekowej jest niekorzystna z punktu widzenia ochrony jakości wód powierzchniowych oraz podziemnych. Aktualny poziom skanalizowania wynosi 87,1%, przy czym wskaźnik ten byłby wyższy gdyby sytuacja ekonomiczna mieszkańców pozwalała na przyłączenie się do magistrali głównej.

W przyszłości należy dążyć do pełnego skanalizowania obszaru Gminy w obrębie Aglomeracji (co najmniej 95%) w celu eliminacji potencjalnych zagrożeń jakimi są nieuszczelne bezodpływowe zbiorniki na nieczystości ciekłe.

5.6. Zasoby geologiczne

5.6.1. Stan aktualny

Zgodnie z informacjami od Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie Gminy Węgierska Górka brak jest złóż kopalin. Najbliżej położone złoża względem granic Gminy położone jest w gminie Radziechowy-Wieprz. Jest to złoża kruszywa naturalnego w postaci wapieni cieszyńskich o powierzchni 72,599 ha. Obręb złoża graniczy z Gminą Węgierska Górka od strony północnej. Jest to złoża, które ze względu na ochronę rzadkich gatunków roślin nie może być eksploatowane na skale przemysłową.

5.6.2. Przepisy prawne

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2017, poz. 2126 t.j.). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy „działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1;
 - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla,
2. Wydobywania kopalin ze złóż,
3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,
4. Podziemnego składowania odpadów,
5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,

może być wykonywana po uzyskaniu koncesji. Art. 22 ww. ustawy opisuje, w jakich przypadkach stosownej koncesji udziela: Minister właściwy do spraw środowiska, Marszałek lub Starosta.

Uzyskanie koncesji nie jest konieczne w przypadku, gdy prowadzone działania służą zaspokojeniu potrzeb własnych osób fizycznych i spełniają odpowiednie warunki. Zgodnie z „art. 4.1. Przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopalnią, jeżeli jednocześnie wydobyć:

1. będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych
2. nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym;
3. nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.

Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania.

5.6.3. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
–	–
Szanse	Zagrożenia
–	–

5.6.4. Zagrożenia

Na terenie Gminy Węgierska Górka nie występują udokumentowane złoża surowców naturalnych. W związku z tym, należy uznać, że brak jest zagrożeń dla środowiska przyrodniczego Gminy w wyniku eksploatacji złóż.

5.7. Gleby

5.7.1. Stan aktualny

Typy gleb

Na terenie Gminy Węgierska Górka występują znaczne zróżnicowanie typów gleb, co ma związek m.in. z ukształtowaniem terenu. Najczęściej występujące typy gleb na terenie Gminy to gleby wietrzeniowe, fliszowe o różnej miąższości i gleby brunatne kwaśne i wylugowane o zróżnicowanej szkieletowości. Gleby brunatne kwaśne tworzą się na skałach ziemistych, ubogich w składniki zasadowe. Gleby brunatne wylugowane wykształcają się na utworach pyłowych, glinach i iłach lub na utworach piaszczystych.

Jakość gleb

Gleby na terenie Gminy Węgierska Górka należą do klas V i VI, na niewielkich obszarach występują klasy IV i III.

Przydatność rolnicza

Na terenie Gminy Węgierska Górka występują górskie kompleksy przydatności rolniczej, kompleks psenny górski, kompleks zbożowo górski, kompleks zbożowo pastewny górski oraz owsiano pastewny górski.

Użytkowanie powierzchni ziemi

Użytki rolne na terenie Gminy Węgierska Górka stanowią 42,5% całego obszaru Gminy. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela . Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Węgierska Górka (stan na rok 2014).

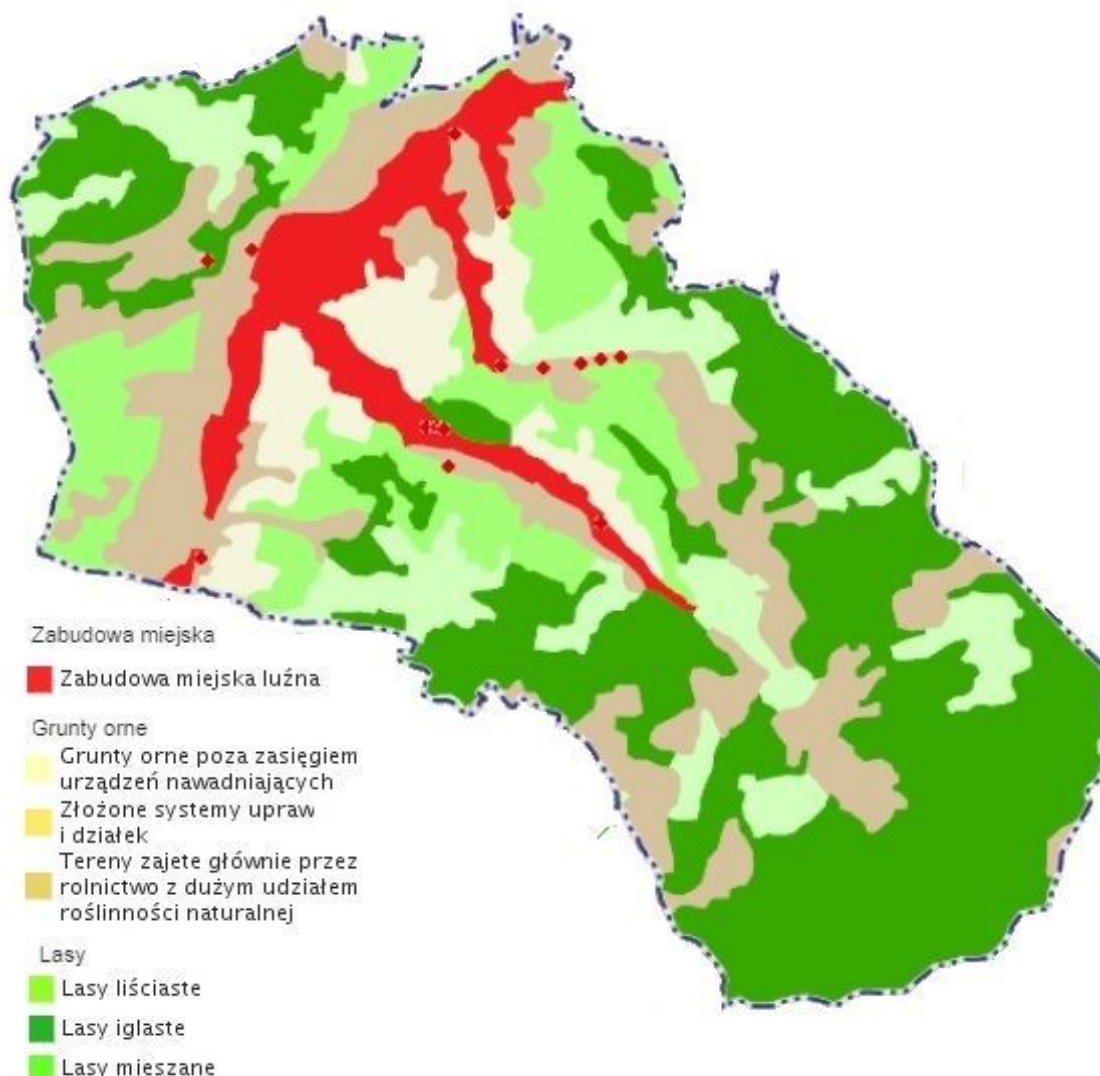
Użytki rolne			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1.	użytki rolne - grunty orne	ha	2068
2.	użytki rolne - sady	ha	85
3.	użytki rolne - łąki trwałe	ha	292
4.	użytki rolne - pastwiska trwałe	ha	621
5.	użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	151
6.	użytki rolne - grunty pod rowami	ha	1
Pozostałe grunty			
7.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	ha	3792
8.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	ha	3953
9.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	ha	19
10.	grunty pod wodami razem	ha	134
11.	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	ha	134
13.	grunty zabudowane i zurbanizowane razem	ha	240
14.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	ha	34
15.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	ha	6
16.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	ha	13
18.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	ha	1
19.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	ha	163
20.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	ha	23
21.	nieużytki	ha	16
22.	tereny różne	ha	37
POWIERZCHNIA OGÓŁEM		ha	7 706

UŻYTKI ROLNE	ha	3 248
--------------	----	-------

Zródło: GUS

Poniżej przedstawiono w formie graficznej strukturę użytkowania gruntów na terenie Gminy Węgierska Górka.

Rysunek . Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Węgierska Górka.

Źródło: CORINE land cover

Chemizm gleb ornych

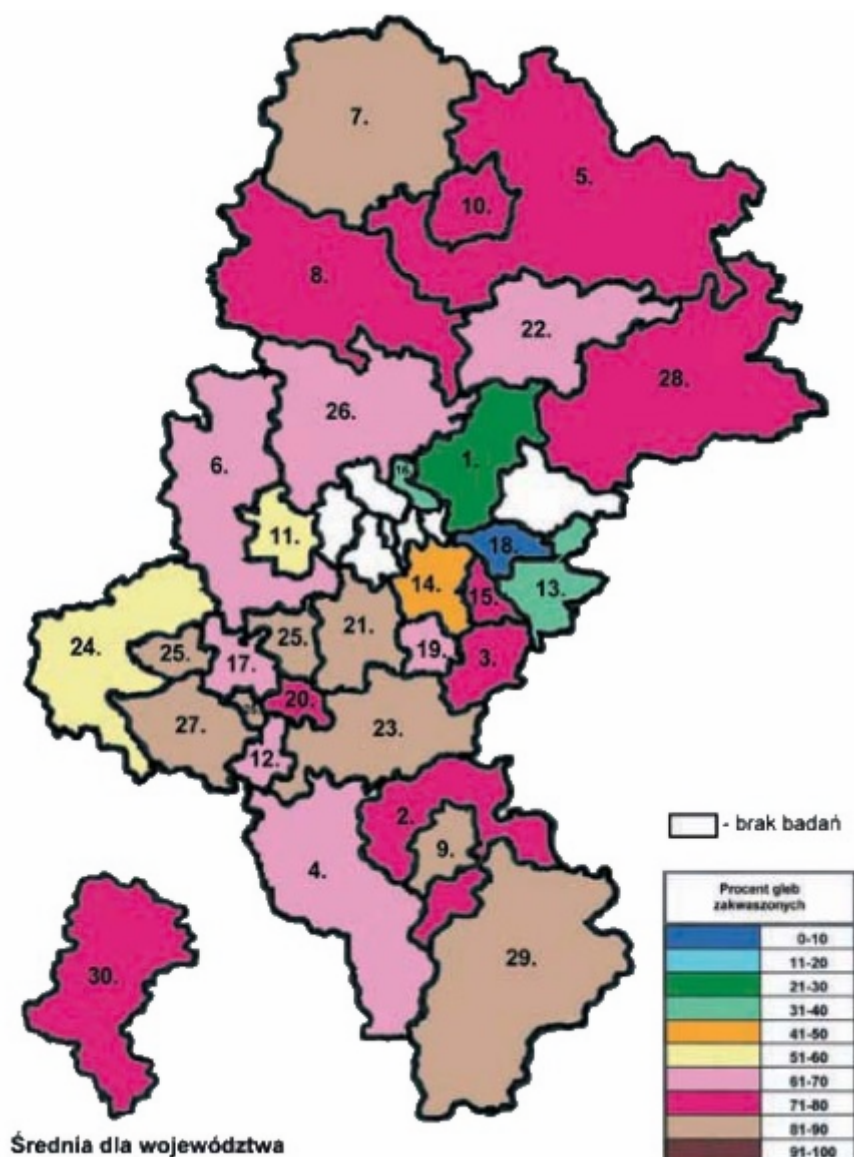
WIOŚ w Katowicach wykorzystał wyniki badań przeprowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach w roku 2005 do podsumowania chemizmu gleb na terenie całego województwa śląskiego z uwzględnieniem podziału na powiaty. Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące powiatu żywieckiego, w tym Gminy Węgierska Górka.

Odczyn gleb

Wraz ze wzrostem zakwaszenia gleb spada ich przydatność rolnicza. Do nadmiernego zakwaszenia gleb mogą prowadzić procesy naturalne oraz działalność człowieka. Głównym procesem naturalnym jest wymywanie kationów zasadowych, natomiast w przypadku czynników antropogenicznych mamy do czynienia przede wszystkim ze stosowaniem nawozów bogatych w azot.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych w poszczególnych powiatach na terenie całego województwa śląskiego.

Rysunek . Procent gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych na terenie województwa śląskiego w roku 2005.

Źródło: „Raport o stanie środowiska województwa śląskiego 2005 roku”

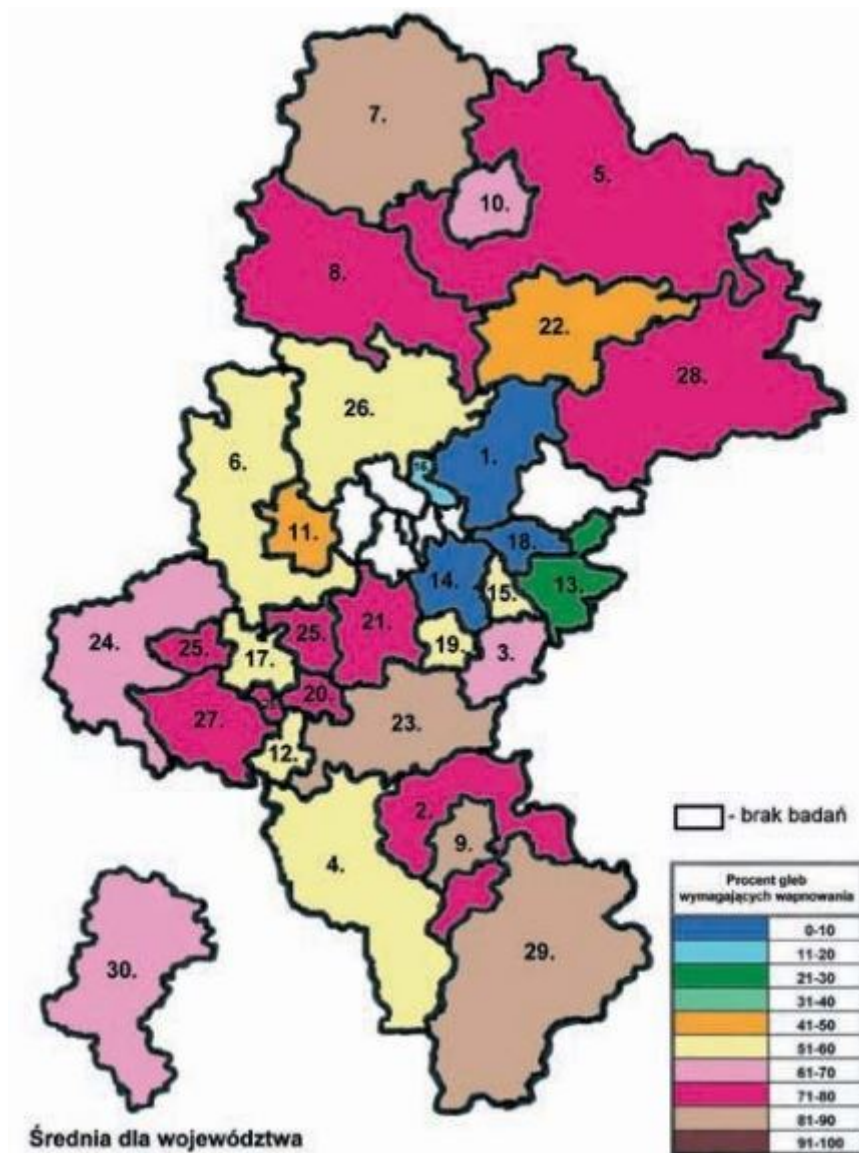
Pod względem udziału gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych obszar powiatu żywieckiego, w tym Gminy Węgierska Górka, został zakwalifikowany w przedziale 81-90%.

Wapnowanie gleb

Zbyt niska wartość pH gleb jest niekorzystna z punktu widzenia użytkowania rolniczego. Procesem pozwalającym na przywrócenie właściwego pH jest wapnowanie gleb.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej udział gleb w przypadku, których potrzebne jest wapnowanie.

Rysunek . Udział gleb w przypadku, których potrzebne jest wapnowanie, na terenie województwa śląskiego w roku 2005.

Źródło: „Raport o stanie środowiska województwa śląskiego 2005 roku”

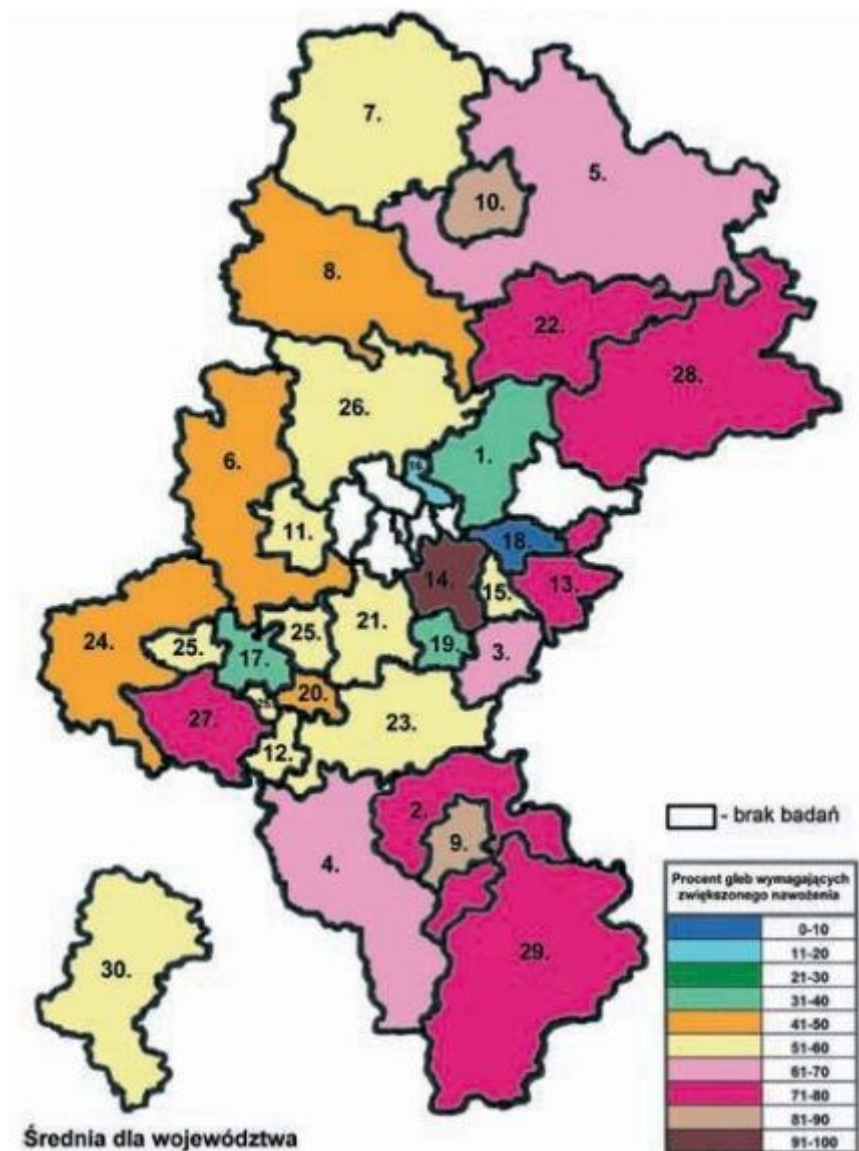
Pod względem udziału gleb, gdzie potrzebne jest przeprowadzenie wapnowania, obszar powiatu żywieckiego, w tym Gminy Węgierska Górka, został zakwalifikowany w przedziale 81-90%.

Zasobność gleb w makroelementy

Drugi czynnikiem determinującym przydatność rolniczą gleb, oprócz pH, jest zasobność gleb w makroelementy czyli składniki pokarmowe. Zawartość takich składników jak fosfor, potas oraz magnez powinna być odpowiednio zbilansowana, pokrywająca wyłącznie potrzeby roślin. Nie powinno się doprowadzać do sytuacji gdzie w glebie panuje nadmiar makroelementów, gdyż w konsekwencji może doprowadzać do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Braki składników pokarmowych należy uzupełniać przez racjonalne nawożenie.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej zawartość makroelementów w glebach poszczególnych powiatów na terenie całego województwa śląskiego.

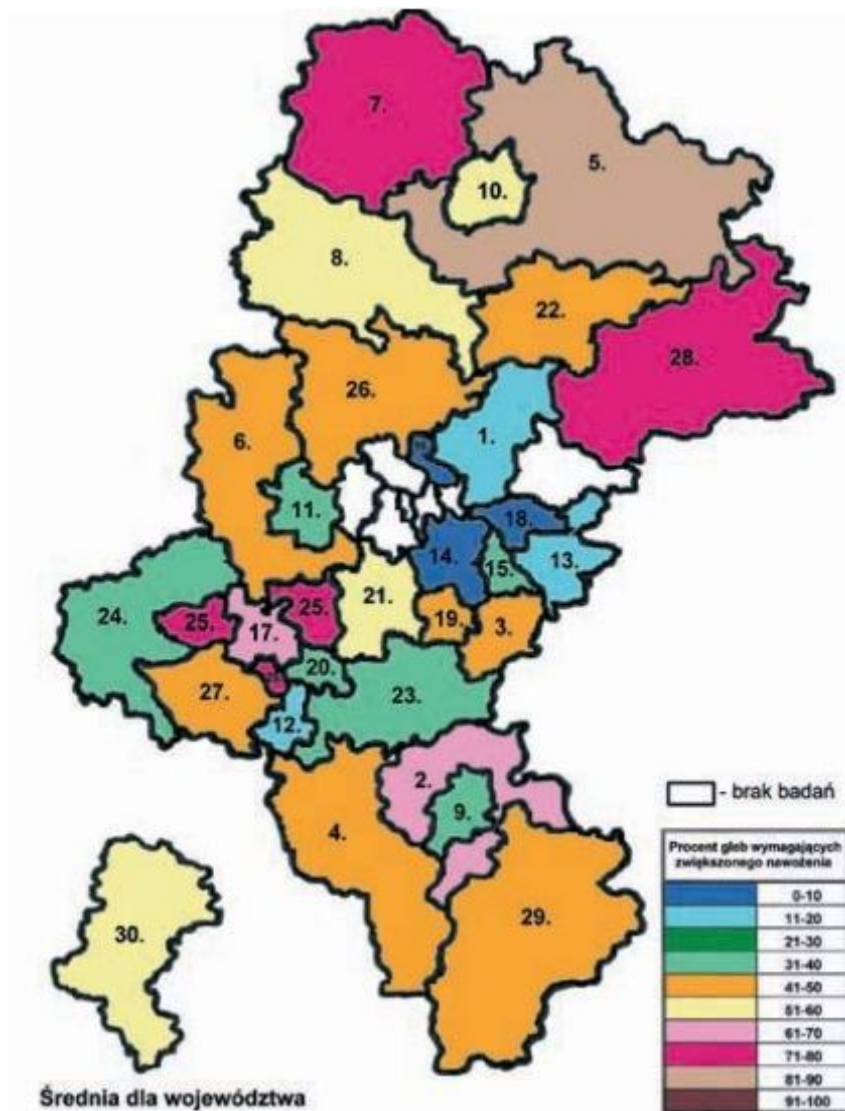
Rysunek . Procent gleb o niskiej i bardzo niskiej zasobności w fosfor na terenie województwa śląskiego w roku 2005.

Źródło: „Raport o stanie środowiska województwa śląskiego w 2005 roku”

Pod względem udziału gleb o niskiej i bardzo niskiej zasobności w fosfor obszar powiatu żywieckiego, w tym Gminy Węgierska Górka, został zakwalifikowany w przedziale do 71-80%.

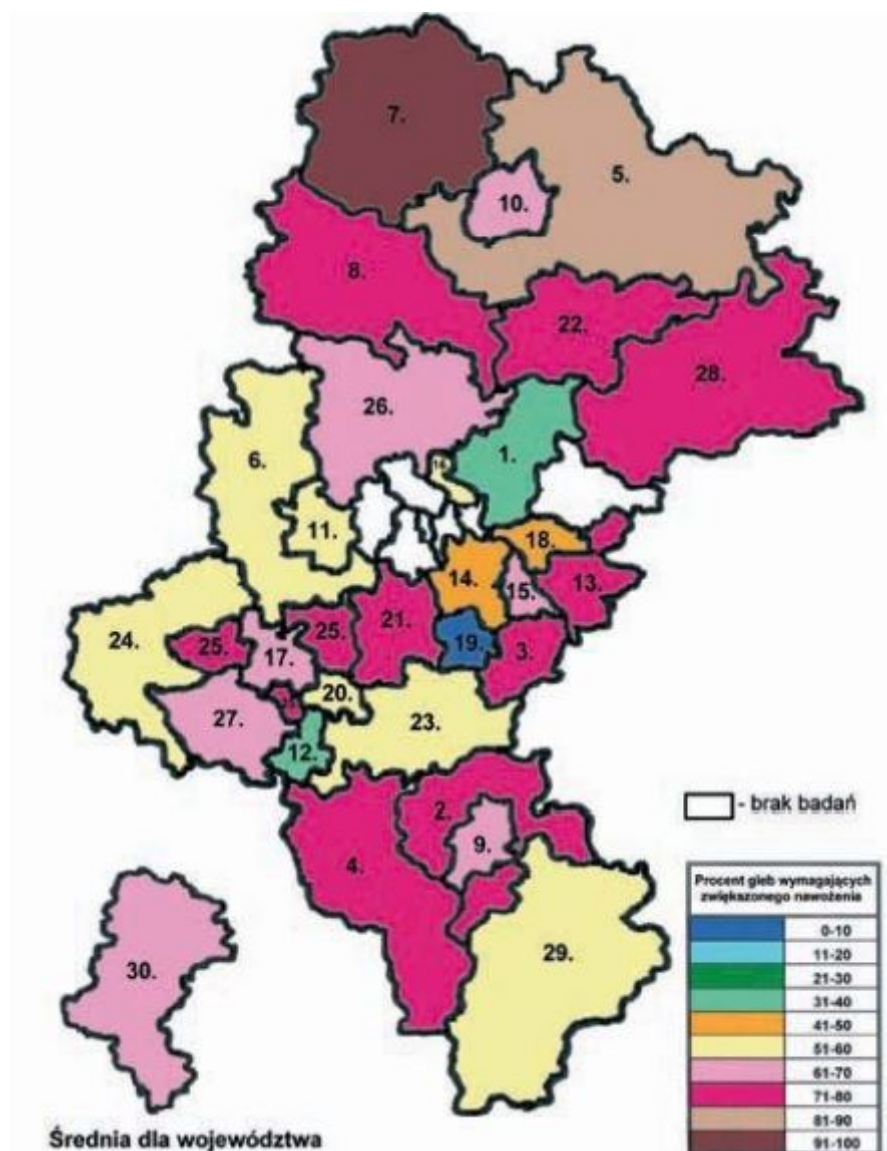
Rysunek . Procent gleb o niskiej i bardzo niskiej zasobności w magnez na terenie województwa śląskiego w roku 2005.

Źródło: „Raport o stanie środowiska województwa śląskiego w 2005 roku”

Pod względem udziału gleb o niskiej i bardzo niskiej zasobności w magnez obszar powiatu żywieckiego, w tym Gminy Węgierska Górka, został zakwalifikowany w przedziale 41-50%.

Rysunek . Procent gleb o niskiej i bardzo niskiej zasobności w potas na terenie województwa śląskiego w roku 2005.

Źródło: „Raport o stanie środowiska województwa śląskiego w 2015 roku”

Pod względem udziału gleb o niskiej i bardzo niskiej zasobności w potas obszar powiatu żywieckiego, w tym Gminy Węgierska Górka, został zakwalifikowany w przedziale 51-60%.

PODSUMOWANIE:

Teren powiatu żywieckiego, w tym Gminy Węgierska Górka, nie odznacza się dobrymi warunkami glebowymi. Przeważają zdecydowanie gleby kwaśne i bardzo kwaśne, w związku z czym w przypadku większości gruntów potrzebne są zabiegi wapnowania. Pod względem zawartości makroelementów, gleby powiatu żywieckiego, nie odznaczają się dużą zawartością makroelementów, stąd duża potrzeba nawożenia.

Punkt monitoringu chemizmu gleb

Na terenie Gminy Węgierska Górka, w m. Cięcina zlokalizowany jest punkt objęty badaniami Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski prowadzonymi przez IUNG w Puławach przy współpracy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Poniżej przedstawiono wyniki dokonanych pomiarów w latach 2000-2015.

Charakterystyka gleb w punkcie pomiarowym nr 413 – Cięcina (gm. Węgierska-Górka)

Położenie punktu:

Miejscowość: Cięcina

Gmina: Węgierska Górka

Województwo: śląskie; Powiat: żywiecki

Rodzaj gleb:

Kompleks: 10 (pszenny górski); Typ: D (czarne ziemie właściwe); Klasa bonitacyjna: IIIa
Gatunek gleby wg:

BN-78/9180-11: pfi (pył ilasty)

PTG 2008: pyg (pył gliniasty)

Tabela . Uziarnienie gleb w punkcie pomiarowym nr 413 – Cięcina (gm. Węgierska-Górka).

Uziarnienie	Jednostka	Rok			
		2000	2005	2010	2015
1,0-0,1 mm	udział w %	24	21	21	25
0,1-0,02 mm	udział w %	35	34	36	36
< 0.02 mm	udział w %	41	45	43	39
2,0-0,05 mm	udział w %	n.o.	n.o.	36	39
0,05-0,002 mm	udział w %	n.o.	n.o.	56	54
< 0.002 mm	udział w %	10	10	8	7

Źródło: www.gios.gov.pl

Tabela . Odczyn gleb w punkcie pomiarowym nr 413 – Cięcina (gm. Węgierska-Górka).

Odczyn i węglany	Jednostka	Rok			
		2000	2005	2010	2015
Odczyn "pH " w zawiesinie H ₂ O	pH	6,9	6,3	5,8	4,6
Odczyn "pH " w zawiesinie KCl	pH	5,9	5,5	4,3	3,4
Węglany (CaCO ₃)	%	n.o.	n.o.	n.o.	n.o

Źródło: www.gios.gov.pl

Tabela . Substancje organiczne w glebach w punkcie pomiarowym nr 413 – Cięcina (gm. Węgierska-Górka).

Substancja organiczna gleby	Jednostka	Rok			
		2000	2005	2010	2015
Próchnica	%	2,96	2,73	3,03	2,7
Węgiel organiczny	%	1,72	1,58	1,76	1,57
Azot ogólny	%	0,18	0,17	0,187	0,17
Stosunek C/N	-	9,5	9,3	9,4	9,2

Źródło: www.gios.gov.pl

Tabela . Właściwości sorpcyjne gleb w punkcie pomiarowym nr 413 – Cięcina (gm. Węgierska-Górka).

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok			
		2000	2005	2010	2015
Kwasowość hydrolityczna (Hh)	cmol(+)*kg ⁻¹	2,1	2,68	6,15	6,9
Kwasowość wymienna (Hw)	cmol(+)*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	1,14	1,84
Glin wymienny "Al"	cmol(+)*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	0,88	1,42
Wapń wymienny (Ca ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	9,98	13,79	6,82	5,26
Magnez wymienny (Mg ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	1,31	0,9	0,75	0,28
Sód wymienny (Na ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,1	0,06	0,05	0,04
Potas wymienny (K ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,95	0,34	0,33	0,93
Suma kationów wymiennych (S)	cmol(+)*kg ⁻¹	12,34	15,09	7,95	6,51
Pojemność sorpcyjna gleby (T)	cmol(+)*kg ⁻¹	14,44	17,77	14,1	13,41
Wysycenie kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi (V)	%	85,46	84,92	56,38	48,54

Tabela . Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin w punkcie pomiarowym nr 413 – Cięcina (gm. Węgierska-Górka).

Pozostałe właściwości	Jednostka	Rok			
		2000	2005	2010	2015
Fosfor przyswajalny	mg P ₂ O ₅ * 100g-1	20	24,9	2	2,5
Potas przyswajalny	mg K ₂ O*100g-1	34,9	25,9	12,9	10,8
Magnez przyswajalny	mg Mg*100g-1	10,7	11,9	11	9
Siarka przyswajalna	mg S-SO ₄ *100g-1	1,88	1,45	1,24	0,64

Źródło: www.gios.gov.pl

Tabela . Całkowita zawartość pierwiastków śladowych w punkcie pomiarowym nr 413 – Cięcina (gm. Węgierska-Górka).

Pierwiastki śladowe	Jednostka	Rok			
		2000	2005	2010	2015
Mangan	mg*kg-1	0,1	0,101	0,068	0,06
Kadm	mg*kg-1	0,27	0,48	0,3	0,15
Miedź	mg*kg-1	0,37	0,4	0,3	0,26
Chrom	mg*kg-1	0,36	0,39	0,13	0,09
Nikiel	mg*kg-1	0,011	0,017	0,007	0,004
Ołów	mg*kg-1	0,026	0,03	0,025	0,025
Cynk	mg*kg-1	1,82	2,15	1,17	0,91
Kobalt	mg*kg-1	1,92	2,13	2,17	1,75
Wanad	mg*kg-1	0,1	0,101	0,068	0,06
Lit	mg*kg-1	0,27	0,48	0,3	0,15
Beryl	mg*kg-1	0,37	0,4	0,3	0,26
Bar	mg*kg-1	0,36	0,39	0,13	0,09
Stront	mg*kg-1	0,011	0,017	0,007	0,004
Lantan	mg*kg-1	0,026	0,03	0,025	0,025

Źródło: www.gios.gov.pl

Ruchy masowe/Osuwiska

Poprzez ruchy masowe należy rozumieć niekontrolowane przemieszczanie się mas skalnych wzdłuż zboczy pod wpływem siły ciężkości. Im większe nachylenie zbocza tym większa jest możliwość przemieszczania się mas skalnych. W zależności od sposobu przemieszczania się tych mas, wyróżnia się następujące ruchy masowe:

- osuwanie ,
- obrywanie ,
- osiadanie ,
- spęzanie ,
- spływanie ,
- staczanie .

Na terenie Gminy Węgierska Górka występują ruchy masowe w postaci osuwisk. Dochodzi do nich na zboczach dojrzałych, a prędkość przemieszczania po stoku materiału zwietrzelinowego i warstwy przypowierzchniowej jest różna. Przyczyną ich powstawania jest rzeźba terenu (strome stoki) oraz budową geologiczną Gminy, gdzie podłoże zbudowane jest z naprzemianległych warstw piaskowca, mułowców i łupków ilastych. Powstawaniu osuwisk sprzyjają także warunki atmosferyczne. Mogą być one aktywowane podczas intensywnych opadów deszczu, przy czym najgroźniejsze są trwające kilka lub kilkanaście dni opady obejmujące swoim

zasięgiem duże powierzchnie. Do uruchomienia osuwisk mogą się także przyczynić krótkotrwałe ale gwałtowne ulewy bądź deszcze nawalne pochodzenia burzowego.

System Ochrony Przeciwsuwiskowej (SOPO)

System Osłony Przeciwsuwiskowej jest projektem prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny, którego celem jest rozpoznanie oraz udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie całego kraju. W ramach SOPO prowadzony jest także system monitoringu na wybranych osuwiskach. W efekcie funkcjonowania SOPO dostarczane są wiarygodne dane niezbędne do prowadzenia skutecznego systemu prognozowania, oceny oraz redukcji ryzyka ruchu masowego w postaci osuwisk.

Ochrona przed osuwiskami w samorządach

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2017 poz. 519), Starosta jest właściwym organem ochrony środowiska w zakresie terenów zagrożonych osuwiskami. Starosta prowadzi obserwację tych terenów a także ich szczegółowy rejestr.

Do zadań Wójta, Burmistrza lub Prezydenta miasta należy, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2018r., poz. 142 t.j.), sporządzenie planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego na podstawie zapisów studium oraz przepisów odrębnych, odnoszącymi się do obszaru objętego planem, wraz z uzasadnieniem. W uzasadnieniu oraz studium powinny być wskazane granice oraz sposoby zagospodarowania m.in. obszarów osuwania się mas ziemnych.

Na terenie Gminy Węgierska Górka wskazano:

- obszary osuwisk aktywnych ciągle,
- obszary osuwisk aktywnych okresowo,
- obszary osuwisk nieaktywnych.

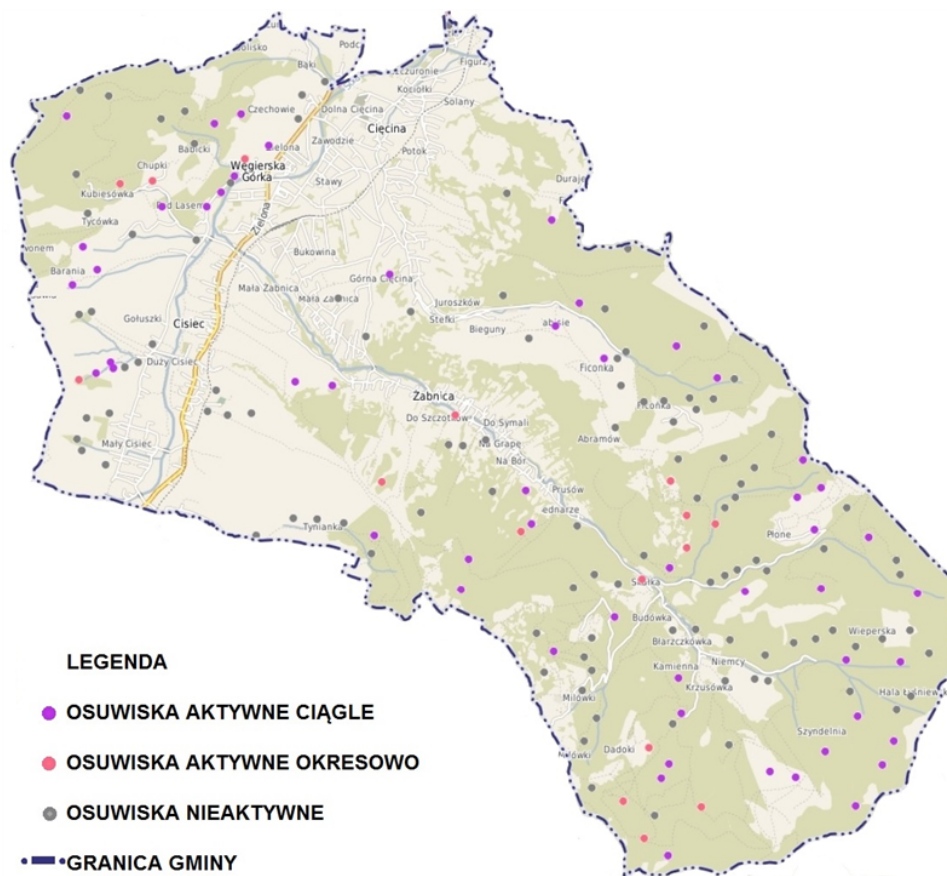
Zaleca się aby w obrębie osuwisk aktywnych ciągle i aktywnych okresowo ograniczyć lokalizację wszelkich nowych obiektów kubaturowych, a przy lokalizacji obiektów liniowych należy uwzględnić występowanie udokumentowanych niekorzystnych zjawisk geologicznych. Natomiast w obrębie obszarów osuwisk nieaktywnych i terenów zagrożonych ruchami masowymi przy lokalizacji obiektów budowlanych należy uwzględnić możliwość występowania niekorzystnych zjawisk geologicznych.

Osuwiska na terenie Gminy Węgierska

Na terenie Gminy Węgierska Górka udokumentowano 152 osuwiska z podziałem na aktywne ciągle, aktywne okresowo oraz nieaktywne. Wskazano także obszary zagrożone ruchami masowymi, gdzie mogą pojawić się także osuwiska.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej lokalizację osuwisk i ruchów masowych w obrębie Gminy Węgierska Górka.

Rysunek . Lokalizacja osuwisk na terenie Gminy Węgierska Górka.

Źródło: <http://slaskie.e-mapa.net/> , opracowanie własne

Jak widać na powyższej mapie, większość osuwisk znajduje się w południowej części Gminy. Znajdują się one na zalesionych stromych stokach wzniesień.

5.7.2. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1.Wprowadzenie tematyki osuwisk w MPZP. 2.Zlokalizowany na terenie Gminy punkt pomiarowo-kontrolny funkcjonujący w ramach krajowej sieci badania chemizmu gleb ornych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Niesprzyjające ukształtowanie terenu. Występowanie osuwisk. 2.Gospodarstwa rolne o małej powierzchni. 3.Niska przydatność gleb pod względem rolniczym: znaczne zakwaszenie gleb, konieczność wapnowania, niska zawartość makroelementów.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1.Wdrażanie zasad dobrej praktyki rolniczej. 2.Zwiększenie świadomości ekologicznej rolników. 3.Ograniczenie użycia chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów sztucznych. 4.Zalesianie gleb o niskim potencjale rolnym. 5.Uprawa roślin energetycznych. 6.Przeciwdziałanie zakwaszeniu gleb poprzez wapnowanie. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego. 2.Zanieczyszczenia przy szlakach komunikacyjnych. 3.Nieprawidłowe praktyki rolnicze. 4.Brak środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powierzchni ziemi. 5.Aktywne osuwiska.

5.7.3. Zagrożenia

Z uwagi na fakt, iż znaczna część Gminy Węgierska Górka to tereny uprawne, istotny wpływ na powierzchnię terenu oraz środowisko glebowe ma rolnictwo. Wynika to z faktu, iż obejmuje ono swoim oddziaływaniem duży obszar i powoduje zasadnicze zmiany w środowisku naturalnym. Najbardziej istotne zagrożenia związane z rolniczym użytkowaniem gruntów to:

niszczenie mechaniczne roślinności oczek i mokradeł śródpolnych, zwłaszcza pozbawionych zarośli i zadrzewień przywodnych podczas prac polowych, niszczenie chemiczne poprzez stosowanie środków ochrony roślin i nadmierny wpływ biogenów z pól,

stosowanie na całej powierzchni upraw polowych środków ochrony roślin, powodujące ubożenie i zanikanie roślinności segetalnej,

intensywne zagospodarowanie użytków zielonych z oraniem, „meliorowaniem”, nawożeniem, obsiewem szlachetnymi gatunkami traw, stosowaniem środków ochrony roślin powodujące drastyczne ubożenie bogactwa florystycznego łąk.

Kolejnym zagrożeniem jest fizyczna degradacja gleb, poprzez erozję wodną i eoliczną. Nasilenie naturalnych procesów erozyjnych spowodowane jest zmianą stosunków wodnych, mechanizacją rolnictwa, niewłaściwym wypasem bydła oraz likwidacją murków, miedz i zadrzewień śródpolnych. Gleby są także narażone na zanieczyszczenie metalami ciężkimi, którego największymi źródłami jest transport samochodowy, emisja pyłów oraz ścieków komunalnych i osadowych.

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1. Stan wyjściowy

System gospodarki odpadami

Odpady komunalne na terenie Gminy Węgierska Górka powstają głównie w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych oraz obiektach użyteczności publicznej.

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Węgierska Górka, mieszkańcy mają obowiązek zbierania następujących frakcji odpadów komunalnych:

niesegregowanych zmieszanych odpadów komunalnych (balast),

selektywnie zbieranych:

opapieru i tektury,

oszkła bezbarwnego,

oszkła kolorowego,

otworzyw sztucznych,

ometali,

ożużli z kotłów CO,

oodpadów organicznych: zielonych i kuchennych,

oprzeterminowanych leków i chemikaliów,

ozużytych baterii i akumulatorów,

ozużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,

oodpadów budowlanych i rozbiórkowych,

ozużytych opon,

ozużytych tekstyliów w tym ubrań,

oopakowań po środkach ochrony roślin i nawozach,

mebli i innych odpadów wielkogabarytowych.

W poniższej tabeli przedstawiono sposób postępowania z poszczególnymi frakcjami odpadów komunalnych na terenie Gminy Węgierska Górka.

Tabela . Sposób postępowania z poszczególnymi rodzajami odpadów komunalnych na terenie Gminy Węgierska Górka.

Lp.	Rodzaj odpadów	Sposób postępowania
1.	Odpady komunalne zmieszane	Odpady należy gromadzić w pojemniku o min. pojemności 110 l. Odpady odbierane są jeden raz w miesiącu z terenu gminy oraz dwa razy w miesiącu z obszaru osiedla.
2.	Papier	Odpady należy gromadzić w worku w kolorze niebieskim o zabarwieniu przezroczystym z oznakowanym napisem „PAPIER”. Odpady odbierane są jeden raz w miesiącu z terenu gminy oraz dwa razy w miesiącu z obszaru osiedla. Odpady można indywidualnie oddawać do PSZOK.
3.	Metal i tworzywa sztuczne	Odpady należy gromadzić w worku w kolorze żółtym o zabarwieniu przezroczystym z oznakowanym napisem „METALE I TWORZYWA SZTUCZNE”. Odpady odbierane są jeden raz w miesiącu z terenu gminy oraz dwa razy w miesiącu z obszaru osiedla. Odpady można indywidualnie oddawać do PSZOK.
4.	Odpady ze szkła	Odpady należy gromadzić w worku w kolorze zielonym o zabarwieniu przezroczystym z oznakowanym napisem „SZKŁO OPAKOWANIOWE”. Odpady odbierane są jeden raz w miesiącu z terenu gminy oraz dwa razy w miesiącu z obszaru osiedla. Odpady można indywidualnie oddawać do PSZOK.
5.	Żużel z kotłów CO	Odpady należy gromadzić w pojemnikach o min. pojemności 110 l. Odpady odbierane są jeden raz w miesiącu w okresie od stycznia do kwietnia oraz w miesiącu czerwcu, sierpniu, październiku, listopadzie i grudniu.
6.	Odpady ulegające biodegradacji	Odpady należy gromadzić w workach w kolorze brązowym. Odpady można oddawać do PSZOK.
7.	Przeterminowane leki	Odpady powinny być gromadzone w specjalnych pojemnikach w aptekach na terenie Gminy. Odpady można oddawać do PSZOK.
8.	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	Odpady należy indywidualnie oddawać do PSZOK.
9.	Chemikalia (odpady chemiczne)	Odpady należy indywidualnie oddawać do PSZOK.
10.	Zużyte baterie i akumulatory	Odpady należy indywidualnie oddawać do PSZOK.
11.	Zużyte opony	Odpady należy indywidualnie oddawać do PSZOK.
12.	Meble i inne odpady wielkogabarytowe	Meble odbierane są dwa razy do roku w terminach określonych w harmonogramie zbiórki. Odpady można oddawać w PSZOK.
13.	Odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne	Odpady należy indywidualnie oddawać do PSZOK.
14.	Odpady problemowe	Odpady należy indywidualnie oddawać do PSZOK.

Źródło: Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Węgierska Górka (obowiązujący od 1 stycznia 2018 r.).

PSZOK (Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych)

Na terenie Gminy Węgierska Górka funkcjonuje PSZOK, który znajduje się w Ciężynie przy ul. Graniczna 1. W PSZOK przyjmowane są następujące frakcje odpadów komunalnych:

odpady segregowane (w workach),
sprzęt komputerowy, RTV i AGD, baterie, akumulatory, sprzęt elektroniczny,
przeterminowane leki i chemikalia,
opakowania po środkach ochrony roślin i nawozach,
odpady wielkogabarytowe, opony,
zużyte tekstylia, w tym ubrania,
odpady budowlane i rozbiórkowe,
odpady organiczne (w workach).

W PSZOK odpady są przyjmowane bezpłatnie (z wyjątkiem odpadów budowlano-remontowych oraz opon powyżej 4 szt./rok) od mieszkańców Gminy, którzy złożyli deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Opady dostarczane są do PSZOK we własnym zakresie.

Masa zebranych odpadów

Odpady komunalne

W poniższej tabeli przedstawiono ilości odpadów komunalnych zebranych na terenie Gminy Węgierska Górka w roku 2016.

Tabela . Ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie Gminy Węgierska Górka w roku 2016.

Lp.	Nazwa	Masa [Mg]
1.	Opakowania z papieru i tektury	18,70
2.	Opakowania z tworzyw sztucznych	74,16
3.	Opakowania ze szkła	277,06
4.	Niesegregowane odpady komunalne – bez organiki	1382,91
5.	Niesegregowane odpady komunalne – kosze	115,91
6.	Opony	23,78
7.	Odpady – ulegające biodegradacji	300,74
8.	Inne odpady nieulegające biodegradacji bez organiki	14,77
9.	Odpady wielkogabarytowe	143,80
10.	Papa	11,72
11.	Wymieszany gruz	206,04
12.	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest- utylizacja z bud. mieszkalnych oraz dzikie wysypisko	48,32
13.	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu	37,70
14.	Popiół	1241,12
15.	Odpady kuchenne	1,34
16.	Szkło	15,92
17.	Lampy fluorescencyjne	0,068
18.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	13,095
19.	Zmieszane odpady opakowaniowe	139,56
20.	Urządzenia zawierające freon	8,27
21.	Farby tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice oraz inne	3,922
22.	Baterie i akumulatory	0,005
23.	Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16020 do 160213 elektrozłom (komputer + monitor)	0,028
24.	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych	0,170
25.	Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 160209 do 160212	0,015
SUMA		4 079,12

Źródło: „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Węgierska Góra za 2016 r.”

Odpady przemysłowe

Na terenie Gminy Węgierska Góra, podmioty gospodarcze prowadzące działalność, w wyniku której powstają odpady, są zobowiązane do zawierania indywidualnych umów na odbiór odpadów poprodukcyjnych, z podmiotami posiadającymi odpowiednie zezwolenia.

Poziomy recyklingu/ograniczenie składowania

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. ws. poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych, poziomy te wynoszą w roku 2016 odpowiednio:

papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło – 18%,

inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe – 42%.

Poziomy recyklingu przewidziane do osiągnięcia w poszczególnych latach uwzględnia poniższa tabela.

Tabela . Wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia poszczególnych odpadów.

	Wymagany poziom [%]				
	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło	18	20	30	40	50
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	42	45	50	60	70

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 poz. 2167).

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów, dopuszczalny poziom masy odpadów przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 dla roku 2016 wynosi 45%.

Tabela . Dopuszczalne poziomy składowania odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do masy wytworzonych tych odpadów w roku 1995.

	Dopuszczalny poziom [%]				
	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Odpady ulegające biodegradacji	45	45	40	40	35

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz.U. 2012 poz. 676).

Zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Węgierska Góra, w roku 2016 zostały osiągnięte następujące poziomy recyklingu/ograniczenia składowania:

osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wynosi 32,17%,

osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wynosi 99,79%,

osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wynosi 0%.

Regiony Gospodarki Odpadami

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”, obszar województwa został podzielony na trzy regiony gospodarki odpadami:

1. Region I;
2. Region II;
3. Region III;

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022” teren Gminy Węgierska Górka należy do Regionu III. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane dotyczące Regionu III.

Tabela . Charakterystyka Regionu III województwa śląskiego (wg stanu z 2014 r.).

Lp.	Wskaźnik	Wartość
1.	Liczba ludności wg GUS [osób]	1 766 275
2.	Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych [kg/M/rok]	343
3.	Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych łącznie z OBiR [kg/M/rok]	356
4.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych [Mg]	605 051
5.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych łącznie z OBiR [Mg]	628 989
6.	Masa odebranych i zebranych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg]	362 815
7.	Masa odebranych i zebranych odpadów ulegających biodegradacji [Mg]	301 231
8.	w tym masa odebranych i zebranych odpadów kuchennych organicznych [Mg]	146 728
9.	w tym masa odebranych i zebranych odpadów zielonych [Mg]	25 586

Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

W każdym regionie gospodarka odpadami powinna być prowadzona z wykorzystaniem instalacji regionalnych do przetwarzania następujących odpadów:

zmieszanych odpadów komunalnych,
odpadów zielonych,

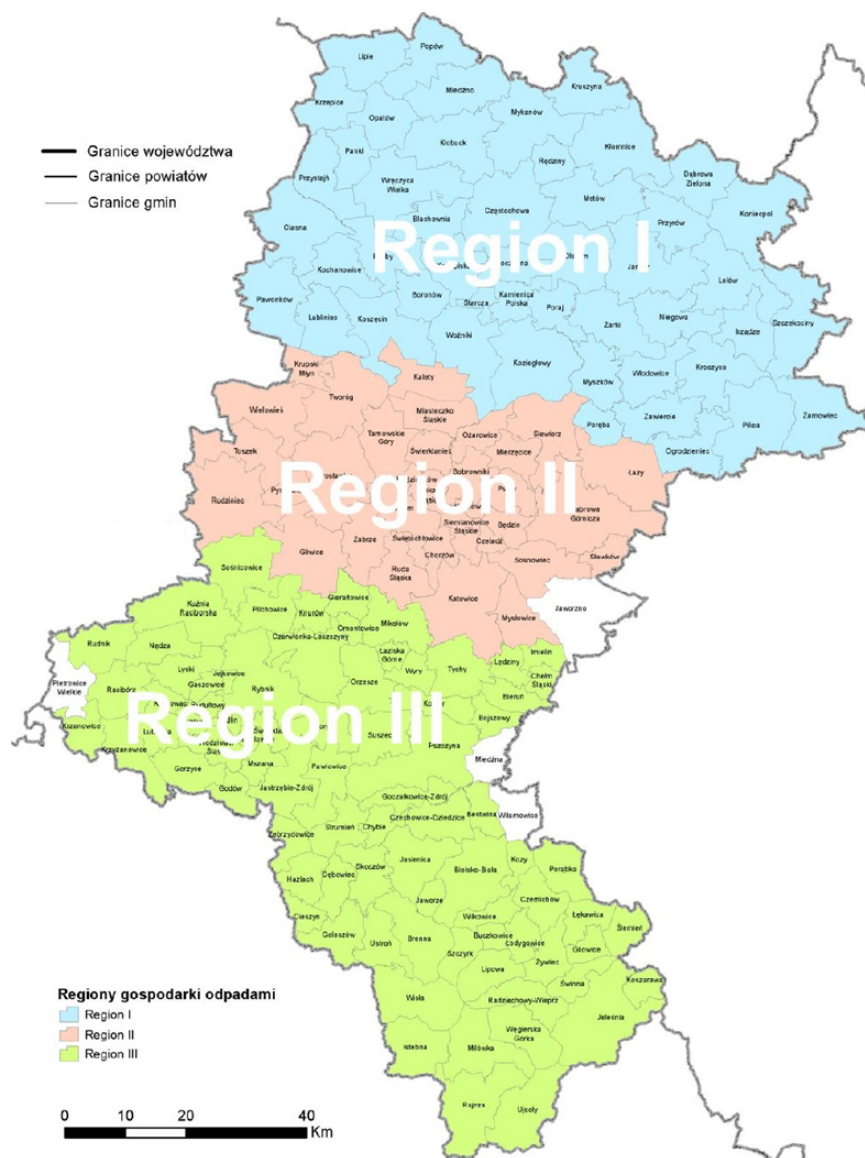
odpadów stanowiących pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

W przypadku braku instalacji spełniającej kryteria regionalnej, powyższe odpady mogą być kierowane do instalacji zastępczej obsługi regionu do czasu wybudowania nowych lub modernizacji istniejących instalacji.

Pozostałe rodzaje odpadów zebrane selektywnie lub wyodrębnione z odpadów zmieszanych, mogą być kierowane zgodnie z zasadą bliskości do innych instalacji przetwarzających odpady.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi.

Rysunek . Podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi wg WPGO 2016-2022.

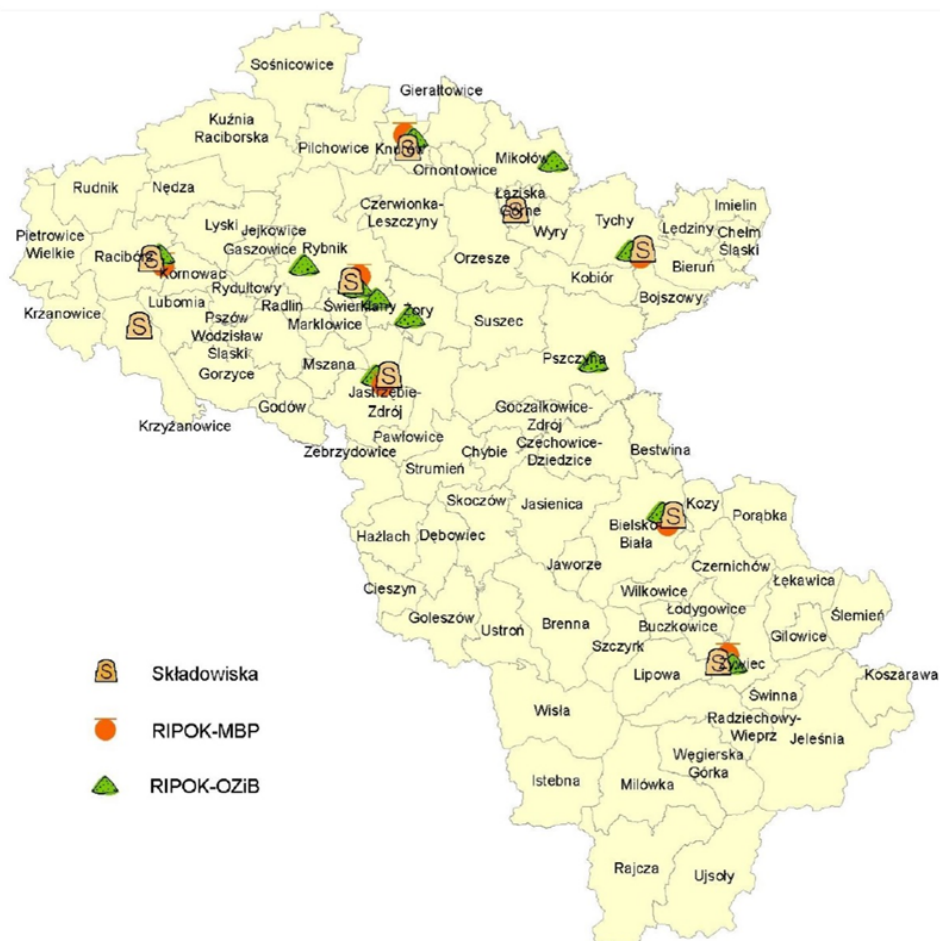

Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 roku (Dz. U. z 2018, poz. 21 t.j.), jako przetwarzanie rozumie się procesy odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk lub unieszkodliwianie.

Zgodnie z „Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016-2022” Gmina Węgierska Górka należy do Regionu III. Poniżej przedstawiono w formie graficznej lokalizację instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych na terenie Regionu III.

Rysunek . Lokalizacja instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących w ramach Regionu III.

Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Wykaz instalacji regionalnych przewidzianych do obsługi Regionu III wraz ze zdolnościami przerobowymi przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela . Wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów funkcjonujących na terenie Regionu III.

Lp.	Rodzaj instalacji	Podmiot zarządzający	Adres instalacji	Moc przerobowa instalacji (MPI) oraz dla odp. o kodach (MPK) 20 01 08, 20 02 01 [Mg/rok]
1.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	MPI – 3 700 MPK – 3 700
2.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	BEST-EKO” Sp. z o.o., ul. Gwarków 1, 44-240 Żory	ul. Rycerska 101, 44-251 Rybnik	MPI – 60 000 MPK – 60 000
3.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	SEGO Sp. z o.o., Przemysłowa 35, 44-200 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik	MPI – 10 500 MPK – 10 500
4.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie Zdrój	MPI – 26 000 MPK - 16 000
5.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	PPHU "KOMART" Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-194 Knurów	MPI - 35 900 MPK - 35 900

6.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakłady Techniki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Okrężna 5, 44-240 Żory	ul. Okrężna, 44-240 Żory	MPI - 3 000 MPK - 2 500
7.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zarząd Zieleni Miejskiej w Rybniku, ul. Pod Lasem 64, 44-210 Rybnik	ul. Pod Lasem 64, 44-210 Rybnik	MPI - 3 000 MPK - 2 800
8.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	MPI – 3 000 MPK – 3 000
9.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	MASTER – Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	MPI – 25 000 MPK – 25 000
10.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	MPI - 25 000 MPK - 8 800
11.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o., ul. Zdrojowa, 43-200 Pszczyna	ul. Złote Łany 36, 43-200 Pszczyna	MPI – 6 540 MPK - 3 000

Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Tabela . Wykaz regionalnych instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących na terenie Regionu III.

Lp.	Rodzaj instalacji	Podmiot zarządzający	Adres instalacji	Zdolności przerobowe roczne [Mg/rok]	
				mechanicznej	biologicznej
1.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	PPHU KOMART Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-194 Knurów	100 000	40 000
2.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie Zdrój	60 000	26 000
3.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315d, 43-300 Bielsko Biała	56 500	25 000
4.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	70 000	35 000
5.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	SEGO Sp. z o.o., Przemysłowa 35, 44-200 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik	45 000	20 000
6.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „EMPOL” Sp. z o.o., os. Rzeka 133, 34-451 Tylmanowa,	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	47 000	24 000
7.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	20 000	10 000

Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Azbest i wyroby azbestowe

W 2012 r. został opracowany oraz przyjęty „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Węgierska Górka”. Do celów Programu należy zaliczyć:

usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Węgierska Górka do 2032 roku,

minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu na terenie Gminy,

likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko w Gminie.

Zgodnie z Programem, na terenie Gminy w 2012 r. znajdowało się 802 obiektów budowlanych, na których znajdowało się 95 615 m² wyrobów zawierających azbest. Gmina na bieżąco organizuje odbiór azbestu od poszczególnych właścicieli nieruchomości.

5.8.2. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami	
Silne strony	Słabe strony
1. Wszyscy mieszkańcy Gminy objęci zbiorczym systemem zbiórki odpadów. 2. Funkcjonujący stacjonarny PSZOK. 3. Spełnienie wymogów w zakresie ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji za 2016 rok. 4. Spełnienie wymogów w zakresie recyklingu surowców wtórnych za 2016 rok. 5. Spełnienie wymogów w zakresie recyklingu odpadów budowlanych za 2016 rok. 6. Wdrożenie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Węgierska Górka”. 7.	1. Osiągnięty poziom recyklingu surowców wtórnych jest minimalnie większy od wymogów. Niesie to ryzyko braku wywiązania się z wymogów w latach kolejnych. 2. Istnienie „dzikich” wysypisk. 3. Występowanie na terenie Gminy wyrobów zawierających azbest.
Szanse	Zagrożenia
1. Edukacja ekologiczna mieszkańców.	1. Spalanie odpadów w przydomowych kotłowniach. 2. Nieprzepisowe składowanie odpadów. 3. Odpady związane z ruchem turystycznym.

5.8.3. Zagrożenia

Głównym obszarem problemowym dotyczący gospodarki odpadami są nieprawidłowe praktyki dotyczące gospodarowania odpadami przez mieszkańców (np. spalanie odpadów komunalnych, pozbywanie się odpadów w sposób niezgodny z przepisami prawa).

5.9. Zasoby przyrodnicze

5.9.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Węgierska Górka występują następujące formy ochrony przyrody:

rezerwat przyrody „Lipowska”,

rezerwat przyrody „Romanka”,

Żywiecki Park Krajobrazowy,

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego,

obszar Natura 2000 „Beskid Żywiecki” (Dyrektywa Siedliskowa),

obszar Natura 2000 „Beskid Żywiecki” (Dyrektywa Ptasia),

obszar Natura 2000 „Beskid Śląski”,

pomniki przyrody.

Rezerwat przyrody

Tabela . Charakterystyka rezerwatu przyrody „Lipowska”.

Dane podstawowe	
Nazwa	Lipowska
Data uznania	2008-07-03
Powierzchnia [ha]	62,6000
Rodzaj rezerwatu	leśny
Typ rezerwatu	fitocenotyczny
Podtyp rezerwatu	zbiorowisk leśnych
Typ ekosystemu	leśny i borowy
Podtyp ekosystemu	borów górskich i podgórskich
Akt prawny ustanawiający	
Tytuł	Rozporządzenie Nr 26/08 Wojewody Śląskiego z dnia 9 czerwca 2008 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Oznaczenie	Dz. Urz. z. 2008 r. Nr 112, poz. 2272
Data publikacji	2008-06-18
Położenie	
Województwo	śląskie
Powiat	żywiecki
Gmina	Węgierska Górka, Jelesnia, Ujsoły
Ochrona	
Opis celów ochrony	Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, przyrodniczych i dydaktycznych górnoregłowego boru świerkowego oraz torfowisk z systemem oczek wodnych wraz z całym bogactwem gatunkowym flory i fauny.
Nazwa sprawującego nadzór	
Regionalny Konserwator Przyrody w Katowicach	

Źródło: GDOS w Warszawie

Tabela . Charakterystyka rezerwatu przyrody „Romanka”.

Dane podstawowe	
Nazwa	Romanka
Data uznania	1963-08-27
Powierzchnia [ha]	124,5000
Rodzaj rezerwatu	leśny
Typ rezerwatu	nie określono
Podtyp rezerwatu	nie określono
Typ ekosystemu	leśny i borowy
Podtyp ekosystemu	borów górskich i podgórskich
Akt prawny ustanawiający	
Tytuł	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 8 lipca 1963 r.

	w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Oznaczenie	M.P. z 1963 r. Nr 57, poz. 293
Data publikacji	1963-07-26
Położenie	
Województwo	śląskie
Powiat	żywiecki
Gmina	Węgierska Górka, Jeleśnia
Ochrona	
Opis celów ochrony	Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych pierwotnego fragmentu dawnej Puszczy Karpackiej, w postaci ekosystemów leśnych regla górnego i dolnego wraz z całym bogactwem gatunkowym fauny i flory.
Nazwa sprawującego nadzór	
Regionalny Konserwator Przyrody	

Źródło: GDOS w Warszawie

Park krajobrazowy

Tabela . Charakterystyka Żywieckiego Parku Krajobrazowego.

Dane podstawowe	
Nazwa	Żywiecki Park Krajobrazowy
Data uznania	1986-03-13
Powierzchnia [ha]	35870,00
Akt prawny ustanawiający	
Tytuł	Uchwała nr XII 79/86 WRN w Bielsku Białej z 13 marca 1986 r. w sprawie utworzenia Żywieckiego Parku Krajobrazowego
Oznaczenie	Dz. Urz. Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr 4 poz. 111 z dnia 10 czerwca 1986 r.
Data publikacji	-
Położenie	
Województwo	śląskie
Powiat	żywiecki
Gmina	Świnna, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Węgierska Górka, Jeleśnia, Milówka, Ujsoły

Ochrona	
Opis celów ochrony	Ochrona terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych położonych w obrębie Beskidu Żywieckiego.
Nazwa sprawującego nadzór	
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	

Źródło: GDOS w Warszawie

Tabela . Charakterystyka Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.

Dane podstawowe	
Nazwa	Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego
Data uznania	1998-06-16
Powierzchnia [ha]	38620,00
Akt prawny ustanawiający	
Tytuł	Rozporządzenie Nr 10/98 Woj. Bielskiego z 16 czerwca 1998 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego
Oznaczenie	Dz. Urz Woj. Bielskiego Nr 9, poz. 111 z dnia 26 czerwca 1998 r.
Data publikacji	-
Położenie	
Województwo	śląskie
Powiat	cieszyński, bielski, żywiecki, Bielsko-Biała
Gmina	Lipowa, Jaworze, Szczyrk, Wisła, Węgierska Górka, Brenna, Bielsko-Biała, Wilkowice, Ustroń, Goleiszów, Radziechowy-Wieprz, Milówka, Istebna
Ochrona	
Opis celów ochrony	W celu zapewnienia warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych,

	turystycznych i rekreacyjnych.
	Nazwa sprawującego nadzór
	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

Źródło: GDOS w Warszawie

Obszary Natura 2000

Tabela . Charakterystyka Obszaru 2000 „Beskid Śląski”.

Dane podstawowe	
Nazwa	Beskid Śląski
Data uznania	2008-04-09
Kod obszaru	PLH240005
Rodzaj ochrony	Dyrektywa siedliskowa
Powierzchnia [ha]	26405,25
Akt prawny ustanawiający	
Tytuł:	DECYZJA KOMISJI z dnia 25 stycznia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 271) (2008/218/WE)
Oznaczenie:	L 77 str. 106
Data publikacji:	2008-03-19
Położenie	
Województwo	śląskie
Powiat	cieszyński, bielski, żywiecki, Bielsko-Biała
Gmina	Lipowa, Jaworze, Szczyrk, Wiśla, Węgierska Górka, Jasienica, Brenna, Bielsko-Biała, Wilkowice, Ustroń, Goleszów, Radziechowy-Wieprz, Milówka, Istebna
Ochrona	
Opis celów ochrony	Zachowanie bioróżnorodności poprzez ochronę unikatowych siedlisk, w tym 17 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Do najcenniejszych siedlisk należą fragmenty lasów o charakterze naturalnym na północno-wschodnich stokach Baraniej Góry, m.in. dolnoregłowy bór na torfie Bazzanio-Piceetum oraz dolnoregłowy bór jodłowo-świerkowy.
Nazwa sprawującego nadzór	
Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach	

Źródło: GDOS w Warszawie

Tabela . Charakterystyka Obszaru 2000 „Beskid Żywiecki”.

Dane podstawowe	
Nazwa	Beskid Żywiecki
Data uznania	2008-11-21
Kod obszaru	PLB240002
Rodzaj ochrony	Dyrektywa ptasia

[illegible]

Źródło: GDOS w Warszawie

Tabela . Charakterystyka Obszaru 2000 „Beskid Żywiecki”.

Dane podstawowe	
Nazwa	Beskid Żywiecki
Data uznania	2008-04-09
Kod obszaru	PLH240006
Rodzaj ochrony	Dyrektywa siedliskowa
Powierzchnia [ha]	35276,05
Akt prawny ustanawiający	
Tytuł	DECYZJA KOMISJI z dnia 25 stycznia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 271) (2008/218/WE)
Oznaczenie	L 77 str. 106
Data publikacji	2008-03-19
Położenie	
Województwo	śląskie
Powiat	żywiecki
Gmina	Świnna, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Węgierska Górka, Jeleśnia, Żywiec, Milówka, Ujszoły

Ochrona	
Opis celów ochrony	Na obszarze zidentyfikowano 21 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Nazwa sprawującego nadzór	
Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach	

Źródło: GDOS w Warszawie

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Węgierska Górka znajduje się 8 pomników przyrody. Wykaz pomników wraz ze szczegółową charakterystyką przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela . Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Węgierska Górka.

Lp.	Nazwa	Rok utworzenia	Opis	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Lokalizacja	Opis lokalizacji
1.	Głaz narzutowy	1969 r.	Głaz trapezowaty - szer. 227 cm, wys. 195 cm	-	1,95	Cisiec	Znajduje się nad potokiem "Glinne" w Ciścu w oddz. 13 c, Leśnictwo Zielona
2.	Klon jawor	1972r.	Klon jawor (Acer pseudoplatanus)	420	25	Żabnica	Rośnie na zachodnim zboczu Romanki (1060 m n.p.m.) w oddziale 47c Leśnictwa Romanki
3.	Lipa drobnolistna	1984r.	Lipa drobnolistna (Tilia cordata) - wiek ok. 200 lat	305	20	Cięcina	Rośnie w Ciężcinie przy drodze państwowej Żywiec-Cięcina-Węgierska Górka-Rajcza przed restauracją "Gronie"
4.	Wierzba biała	1993r.	Wierzba biała (Salix alba)	350	20	Węgierska Górka	Rośnie przy zajezdni autobusowej PKS w Węgierskiej Górcie
5.	Lipa drobnolistna	1993r.	Lipa drobnolistna (Tilia cordata) 345	345	25	Węgierska Górka	Rośnie po prawej stronie drogi krajowej Żywiec-Milówka w Węgierskiej Górcie, naprzeciwko budynku szkoły podstawowej
6.	Lipa drobnolistna	1993r.	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	425	25	Węgierska Górka	Rośnie na terenie zajezdni

							autobusowej PKS w Węgierskiej Górze, ok. 6 m na wschód od budynku
7.	Aleja drzew	1993r.	Aleja drzew – 9 szt.: Kasztanowiec zwyczajny (Aesculus hippocastanum) – 5 szt., Klon jawor (Acer pseudoplatanus) – 2 szt., Jesion wyniosły (Fraxinu excelsior) - 2 szt.	225, 245, 320, 320, 320 280, 350 305, 305	20 20 20	Węgierska Górka	Drzewa rosną po obu stronach ul. Kolejowej
8.	Wiąz górski	1993r.	Wiąz górski (Ulmus glabra)	430	25	Węgierska Górka	Rośnie przy ul. Zielonej stanowiącej odcinek drogi krajowej Żywiec-Milówka w Węgierskiej Górze, po lewej stronie, naprzeciwko budynku nr 233

Źródło: RDOŚ Katowice

5.9.2. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie Gminy Węgierska Górka wynosi 4031,54 ha, co daje lesistość na poziomie 51,5%. Wskaźnik lesistości gminy jest wyższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,2%. Strukturę gruntów leśnych na terenie Gminy Węgierska Górka przedstawiono w poniższej tabeli.

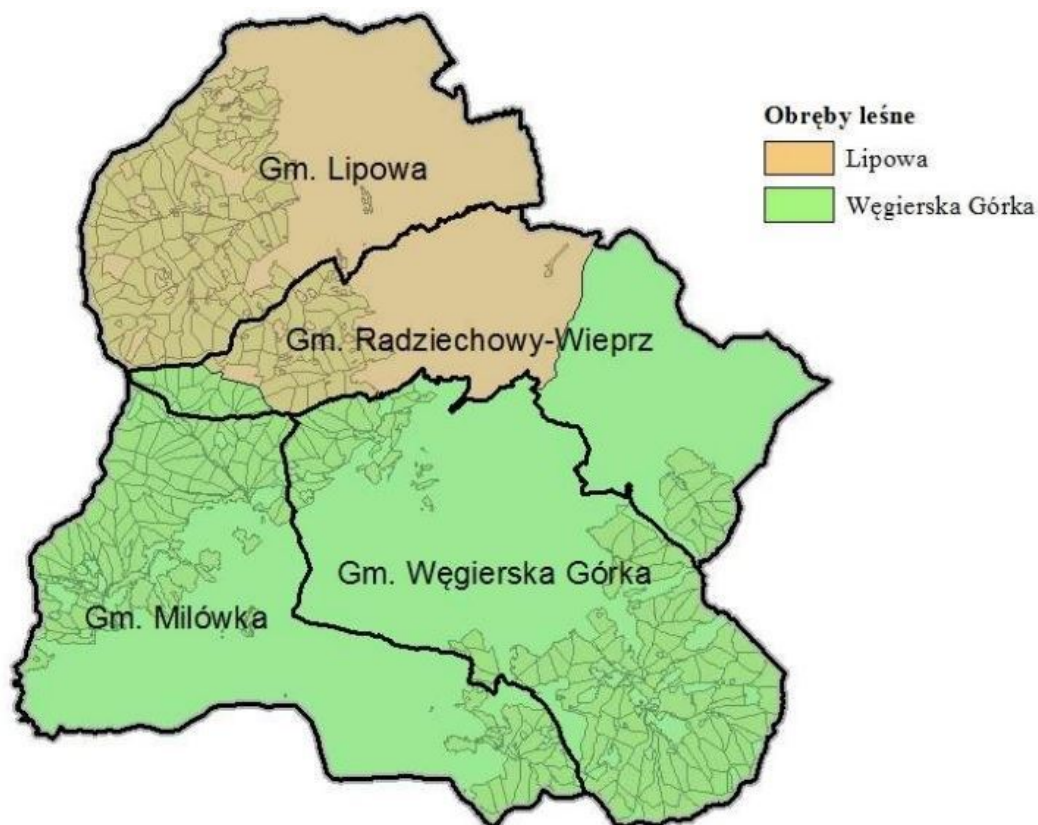
Tabela . Struktura lasów Gminy Węgierska Górka w roku 2016.

Grunty leśne		
Powierzchnia ogółem	ha	4031,54
Lesistość	%	51,5
Grunty leśne prywatne ogółem	ha	1114,00
Grunty leśne prywatne osób fizycznych	ha	1045,00
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	3937,20
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	2823,20
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	2821,54

Źródło: GUS

Lasy w Gminie Węgierska Górka zarządzane są przez Nadleśnictwo Węgierska Górka. Poniżej przedstawiono zasięg terytorialny Nadleśnictwa Węgierska Górka w formie graficznej.

Rysunek . Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Węgierska Górka.

Źródło: „Planu Urządzenia Lasów Nadleśnictwa Węgierska Górka”

Chcąc ocenić skład siedliskowy lasów na terenie gminy, wykorzystano do tego celu informacje z Planu Urządzenia Lasów Nadleśnictwa Węgierska Górka. Udział powierzchniowy poszczególnych typów lasów na terenie nadleśnictwa Bielsko, w obrębie Węgierska Górka, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela . Udział powierzchniowy siedliskowych typów lasów na terenie Nadleśnictwa Węgierska Górka.

Lp.	Rodzaj siedliska	Powierzchnia	Udział [%]
1.	B _{WG} – Bór górski wilgotny	142,9	2,48
2.	BMG _{śW} – Bór mieszany górski świeży	1885,36	32,66
3.	BMG _W – Bór mieszany górski wilgotny	6,03	0,10
4.	LMG _{śW} – Las mieszany górski świeży	3026,00	52,42
5.	LMG _W – Las mieszany górski wilgotny	2,10	0,04
6.	LG _{śW} – Las górski świeży	709,18	12,29
7.	LG _W – Las górski wilgotny	0,58	0,01
Suma		5772,15	100,00

Źródło: „Planu Urządzenia Lasów Nadleśnictwa Węgierska Górka”

5.9.3. Analiza SWOT

Ochrona przyrody	
Silne strony	Słabe strony
1. Wyznaczone obszarowe formy ochrony przyrody. 2. Wysoki stopień zalesienia. 3. Wysokie wartości krajobrazowe oraz przyrodnicze.	1. Występowanie osuwisk – uszkodzanie drzewostanu. 2.
Szanse	Zagrożenia
1. Ograniczenie zanieczyszczeń wód, gleb oraz powietrza pochodzących ze źródeł lokalnych. 2. Dokarmianie zwierząt, zwłaszcza w porze zimowej. 3. Zabiegi pielęgnacyjne na roślinach.	1. Zanieczyszczenie środowiska (powietrza, gleb, wód). 2. Regulowanie cieków wodnych – zaburzanie ciągów korytarzy ekologicznych. 3. Niewłaściwe metody prowadzenia gospodarki rolnej.

5.9.4. Zagrożenia

Obszar Gminy Węgierska Górka charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi, w wyniku czego znaczny jej obszar objęty jest prawnymi formami ochrony przyrody. Aktualnie stan zasobów przyrodniczych nie budzi zastrzeżeń, jednakże należy pamiętać, iż stan ten z biegiem czasu będzie ulegał przemianom z przyczyn abiotycznych i biotycznych. Szczególnym zagrożeniem dla obszarów cennych przyrodniczo jest budowa ciągów komunikacyjnych (droga S1) oraz proces urbanizacji Gminy. Wraz ze wzrostem powierzchni terenów zurbanizowanych nasilają się presje oraz zagrożenia dla obszarów cennych przyrodniczo, do których zaliczyć można:

- spadek zasobów przyrodniczych poprzez przeznaczanie obszarów rolnych na cele nierolnicze,
- wzrost ruchu komunikacyjnego poprzez:
- owzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- owzrost emisji hałasu,
- owzrost liczby potrąconych/zabitych zwierząt,
- wzrost ilości odprowadzanych ścieków oraz wytwarzanych odpadów komunalnych,
- tworzenie sztucznych barier osłabiających funkcjonalność korytarzy ekologicznych poprzez rozbudowę infrastruktury drogowej oraz kolejowej,
- zmiana stosunków wodnych poprzez:
- outwardzanie powierzchni,
- oprace melioracyjne (osuszanie terenów).

Do innych zagrożeń zaliczyć można:

- regulację cieków wodnych,
- przemieszczanie się przez obszary cenne przyrodniczo terenowymi pojazdami mechanicznymi, które przyczyniają się do degradacji runa leśnego, uszkodzeń systemów korzeniowych drzew i intensyfikacji procesu erozji.

Siedliska leśne występujące na terenie Gminy Węgierska Górka są narażone na szereg zagrożeń dotyczących różnych elementów środowiska. Do najgroźniejszych należą:

Szkodniki oraz pasożyty – choroby wywoływane przez owady oraz grzyby stanowią duże zagrożenie dla terenów leśnych zwłaszcza, że w dalszym ciągu ich duża część to monokultury, które sprzyjają ich rozprzestrzenianiu. Zapobiega się temu zjawisku poprzez wprowadzania do zalesień domieszek innych gatunków drzew.

Zanieczyszczenia powietrza pochodzenia komunikacyjnego – ten rodzaj zanieczyszczeń może niszczyć tkanki roślin lub wpływać na ograniczenie fotosyntezy. W większym stopniu dotyka on drzew iglastych. Jego wpływ jest większy w pobliżu tras komunikacyjnych oraz ośrodków przemysłowych.

Pożary – źródłem pożarów lasów z uwagi na rolniczy charakter gminy może być wypalanie traw. Innym zagrożeniem jest niewłaściwa gospodarka leśna czy ruch turystyczny. Aby zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia pożaru zaleca się przeprowadzanie akcji mających na celu edukację ludności w zakresie przeciwdziałania pożarom.

Czynniki atmosferyczne – czynnikiem atmosferycznym mającym największy wpływ na siedliska leśne może być wiatr, który przy dużym nasileniu może doprowadzić do złamania drzewa lub uszkodzeń systemu korzeniowego.

Zanieczyszczenia gleb poprzez nielegalne składowanie odpadów komunalnych.

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1. Stan aktualny

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2018, poz. 799 t.j.), mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodująca zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Jak wynika z informacji udostępnionych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach, według stanu na rok 2016 na terenie Gminy Węgierska Górka nie występują zakłady dużego ryzyka.

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii na terenie Gminy Węgierska Górka wynikać może z transportu substancji niebezpiecznych. Dotyczy to np. paliw płynnych, które przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie występują stacje paliw płynnych. Transport substancji niebezpiecznych odbywa się na terenie Gminy Węgierska Górka głównie z wykorzystaniem cystern o ładowności 20 ton. Potencjalne pole zagrożenia skażeniem wynosi ok. 4 km.

5.10.2. Analiza SWOT

Poważne awarie	
Silne strony	Słabe strony
1.Brak w okolicy zakładów zwiększonego lub dużego ryzyka zagrożenia poważną awarią.	1.Transport substancji niebezpiecznych po głównych drogach na terenie Gminy.
Szanse	Zagrożenia
1.Opracowanie metod postępowania w razie wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie. 2.Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii.	1.Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki, rozszczelnienia).

5.10.3. Zagrożenia

Na terenie Gminy Węgierska Górka nie występują Zakłady Zwiększonego Ryzyka oraz Zakłady Dużego Ryzyka, jednakże przez jej obszar lub w pobliżu przebiegają trakty komunikacyjne, po których transportowane są substancje niebezpieczne. Może to generować zagrożenia wystąpienia poważnej awarii.

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania oraz harmonogram realizacji

6.1. Wyznaczone cele i zadania

Cele niniejszego programu zostały wyznaczone na podstawie:

- Zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych komponentów środowiska;
- Możliwości finansowych analizowanej JST;
- Celów dokumentów wyższego szczebla (poziom powiatowy, wojewódzki i krajowy);
- Celów dokumentów lokalnych (funkcjonujących na terenie omawianej JST).

Tabela . Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.

Kierunek interwencji	Cel średnio-okresowy	Cel krótko-okresowy	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Prognozowane nakłady finansowe [tys. zł]*	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Osiągnięcie i utrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza na terenie Gminy	Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy	Zadania własne							
			Ilość przeprowadzonych termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej [szt.]	0	>1	Termomodernizacja istniejących budynków, stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów. Preferowanie wprowadzania w budownictwie materiałów energooszczędnych	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Węgierska Górka	W zależności od potrzeb	Brak wystarczających środków finansowych. Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania.
							Termomodernizacja przedszkola w Węgierskiej Górze	Gmina Węgierska Górka	10	
			Ilość wymienionych źródeł spalania pali o niskiej mocy [szt.]	0	>1	Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii	Likwidacja pieców kaflowych oraz innych źródeł spalania paliw o niskiej mocy w budynkach użyteczności publicznej	Gmina Węgierska Górka	W zależności od potrzeb	Brak wystarczających środków finansowych
			Ilość przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.]	0	>1	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Kampanie edukacyjne podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie zanieczyszczania powietrza atmosferycznego oraz popularyzacji instalacji OZE	Gmina Węgierska Górka	W zależności od potrzeb	Brak zaangażowania ze strony mieszkańców. Brak wystarczających środków finansowych
			Ilość zamontowanych instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej [szt.]	0	>1	Budowa instalacji wykorzystujących energię odnawialną. Wspieranie inicjatyw podejmowanych w zakresie zastępowania, jako nośnika energii, paliwa stałego źródłami energii odnawialnej	Montaż układów solarnych i instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	Gmina Węgierska Górka	W zależności od potrzeb	Brak wystarczających środków finansowych
			Ilość zamontowanych układów solarnych na budynkach użyteczności publicznej [szt.]	0	>1					
			Ilość zamontowanych lamp solarnych [szt.]	0	>1		Modernizacja oświetlenia ulicznego – montaż lamp solarnych lub hybrydowych	Gmina Węgierska Górka	W zależności od potrzeb	Brak wystarczających środków finansowych
			Ilość zamontowanych lamp hybrydowych [szt.]	0	>1					
			Ilość zamontowanych lamp LED [szt.]	0	>1	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez redukcję zużycia energii	Montaż lamp ulicznych z technologią LED	Gmina Węgierska Górka	W zależności od potrzeb	Brak wystarczających środków finansowych

			Długość zmodernizowanych dróg gminnych [km]	0	>1	Bieżąca modernizacja dróg i ciągów komunikacyjnych	Modernizacja dróg gminnych (odcinki do 1 km)	Gmina Węgierska Górka	W zależności od potrzeb	Brak wystarczających środków finansowych. Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania
			Długość wybudowanych dróg gminnych [km]	112,91	>112,91	Budowa dróg i ciągów komunikacyjnych	Budowa dróg gminnych (odcinki do 1 km)	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Brak wystarczających środków finansowych. Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania
			Długość utworzonych ścieżek rowerowych [km]	0	>1	Rozbudowa systemu ruchu rowerowego	Budowa ścieżek rowerowych.	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Brak wystarczających środków finansowych. Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania
			Ilość przeprowadzonych kontroli [szt.]	0	>1	Kontrolowanie zakazu spalania odpadów komunalnych	Kontrola przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	Gmina Węgierska Górka	W ramach działań statutowych	Brak wystarczającego zasobu ludzkiego do realizacji zadania.
			Zadania koordynowane							
			Ilość przeprowadzonych termomodernizacji w budynkach mieszkalnych [szt.]	0	>1	Termomodernizacja istniejących budynków, stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów. Preferowanie wprowadzania w budownictwie materiałów energooszczędnych	Termomodernizacja budynków mieszkalnych	Gmina Węgierska Górka, Mieszkańcy	Zależne od potrzeb	Brak dofinansowań dla mieszkańców. Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania
			Ilość zainstalowanych układów solarnych na budynkach mieszkalnych [szt.] Ilość zamontowanych instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych [szt.]	0	>1	Budowa instalacji wykorzystujących energię odnawialną. Wspieranie inicjatyw podejmowanych w zakresie zastępowania, jako nośnika energii, paliwa stałego źródłami energii odnawialnej	Montaż instalacji fotowoltaicznych i układów solarnych na budynkach mieszkalnych	Gmina Węgierska Górka, Mieszkańcy	Zależne od potrzeb	Brak dofinansowań dla mieszkańców.
			Długość zmodernizowanych dróg powiatowych [km]	0	>1	Bieżąca modernizacja dróg i ciągów komunikacyjnych	Modernizacja dróg powiatowych i krajowych (odcinki do 1 km)	Zarząd Dróg Powiatowych w Żywcu, GDDKiA	Zależne od potrzeb	Brak wystarczających środków finansowych. Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania
			Długość zmodernizowanych dróg krajowych [km]							
			Długość wybudowanych dróg powiatowych [km]	23,81	>23,81	Budowa dróg i ciągów komunikacyjnych	Budowa dróg powiatowych i krajowych (odcinki do 1 km)	Zarząd Dróg Powiatowych w Żywcu, GDDKiA	Zależne od potrzeb	Brak wystarczających środków finansowych. Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania
			Długość wybudowanych dróg krajowych [km]	6,45	>6,45					
			Zadania własne							
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego i ochrona	Ochrona przed nadmiernym hałasem	Poziom hałasu (wg. PMŚ)	Wartość dopuszczalna (zgodnie z normami dla	Ochrona przed nadmiernym hałasem	Ochrona obszarów o korzystnym klimacie	Gmina Węgierska Górka	Koszt w ramach	Przekroczenie wartości dopuszczalnych.	

	mieszkańców Gminy przed nadmiernym hałasem				danego obszaru/sposobu użytkowania)	komunikacyjnym i przemysłowym	akustycznym poprzez uwzględnianie ich Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego.		tworzenia MPZP	
			Poziom hałasu (wg. PMŚ)	Wartość dopuszczalna (zgodnie z normami dla danego obszaru/sposobu użytkowania)			Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych.	Gmina Węgierska Górka	W ramach działań statutowych	Przekroczenie wartości dopuszczalnych.
			Zadania koordynowane							
			Poziom hałasu komunikacyjnego (wg. PMŚ)	Brak wyników dla Gminy	Wartość dop. (zgodnie z normami dla danego obszaru/sposobu użytkowa-nia)	Ochrona przed nadmiernym hałasem komunikacyjnym	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.	WIOŚ w Katowicach	W ramach działań statutowych	Przekroczenie wartości dopuszczalnych, brak pomiarów poziomu hałasu
Poziom hałasu komunikacyjnego (wg. GDDKiA, zarządców dróg, PKP)	Kontrola emisji hałasu do środowiska w otoczeniu dróg oraz linii kolejowych	GDDKiA, zarządcy dróg, PKP S.A.	Zależne od potrzeb				Przekroczenie wartości dopuszczalnych, brak pomiarów poziomu hałasu			
	Stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapobiegających nadmiernej emisji hałasu do środowiska.	GDDKiA, zarządcy dróg, PKP S.A.	Zależne od potrzeb				Przekroczenie wartości dopuszczalnych, brak wdrożenia odpowiednich rozwiązań technicznych.			
Promieniowanie elektro-magnetyczne	Ochrona przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych	Monitoring i utrzymanie poniżej poziomu dopuszczalnego PEM	Zadania własne							
			Poziom PEM [V/m] (wg. PMŚ)	Brak wyników dla Gminy	>7	Ochrona przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym.	Ograniczanie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.	Gmina Węgierska Górka	Koszt w ramach tworzenia MPZP	Brak realnego zagrożenia przekroczeniem dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego.
			Liczba źródeł promieniowania elektromagnetycznego [szt.]	-	-		Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.	Gmina Węgierska Górka	W ramach działań statutowych	
			Zadania koordynowane							
			Poziom PEM [V/m] (wg. PMŚ)	Brak wyników dla Gminy	>7	Ochrona przed nadmiernym promieniowaniem elektro-magnetycznym.	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego.	WIOŚ Katowice	W ramach działań statutowych	Brak realnego zagrożenia przekroczeniem dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego
			Poziom PEM [V/m] (wg. PMŚ)	Brak wyników dla Gminy	>7		Utrzymanie poziomów elektromagnetycznego promieniowania poniżej dopuszczalnego lub co najwyżej na poziomie dopuszczalnym	Przedsiębiorcy	Zależne od potrzeb	
Gospodarowanie wodami	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód pod względem jakościowym i ilościowym na	Poprawa jakości wód na terenie Gminy	Zadania własne							
			Stan wód powierzchniowych (wg. PMŚ)	ZŁY stan – 67% JCWP	JCWP SZCW – dobry potencjał ekologiczny	JCWP SCZW – dobry potencjał ekologiczny	Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Brak pozyskania rzetelnych informacji od właścicieli nieruchomości/zarządców

	terenie Gminy				JCWP NAT – dobry stan	JCWP NAT – dobry stan	bezodpływowych.			nieruchomości zlokalizowanych na terenie gminy.				
			Stan wód podziemnych (wg. PMŚ)	DOBRY stan chemiczny – 100% JCWPd	DOBRY stan chemiczny	Osiągnięcie dobrego stanu chemicznego (JCWPd)								
			Stan wód powierzchniowych (wg. PMŚ)	Stan chemiczny PSD – 67% JCWP	JCWP SZCW – dobry potencjał ekologiczny	JCWP SZCW – DOBRY stan chemiczny					Wspieranie finansowe budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (głównie na terenach zabudowy rozproszonej i obszarach trudnych do skanalizowania, gdzie jest to prawnie dozwolone).	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Brak wystarczających środków.
				Stan chemiczny DOBRY – 33%	dobry stan chemiczny	DOBRY potencjał ekologiczny								
			Stan wód podziemnych (wg. PMŚ)	DOBRY stan chemiczny – 100% JCWPd	DOBRY stan chemiczny	Osiągnięcie dobrego stanu chemicznego								
			Zadania koordynowane											
			Ilość inwestycji z zakresu konserwacji cieków wodnych [szt.]	0	>1	Osiągnięcie dobrego lub bardzo dobrego stanu chemicznego i ilościowego wód powierzchniowych oraz podziemnych	Bieżąca konserwacja i utrzymanie cieków wodnych.	właściciele gruntów, Gmina Węgierska Górka, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	zależne od potrzeb	Brak wystarczających środków.				
			Ilość inwestycji z zakresu konserwacji rowów melioracyjnych [szt.]	0	>1		Konserwacja rowów melioracyjnych	właściciele gruntów, Gmina Węgierska Górka, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	zależne od potrzeb	Brak wystarczających środków.				
Gospodarka wodno- ściekowa	Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy	Pełne skanalizowane oraz zwodociągowanie obszaru Gminy	Zadania własne											
			Poziom skanalizowania obszaru gminy	87,1	95,0	Pełne skanalizowanie i zwodociągowanie obszaru gminy.	Budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej na terenie całej gminy – „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie I” (odcinki do 1 km)	Gmina Węgierska Górka	zależne od potrzeb	Brak wystarczających środków. Warunki atmosferyczne utrudniające terminowe wykonanie prac.				
			Poziom zwodociągowania obszaru gminy	52,8	100,0		Budowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie całej gminy (odcinki do 1 km)	Gmina Węgierska Górka	zależne od potrzeb					
Gleby	Ochrona gleb przed degradacją na terenie gminy	Poprawa stanu jakości gleb na terenie gminy	Zadania własne											

			Ilość usuniętych dzikich wysypisk odpadów [szt.]	b.d.	>1	Rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym przemysłowych, w celu przywrócenia im wartości użytkowych lub przyrodniczych	Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Brak identyfikacji lokalizacji „dzikich” wysypisk.
			Zadania koordynowane							
			Klasa bonitacyjna gleb	Klasa: V i VI	Klasa: <V	Poprawa jakości gleb na terenie gminy	Prowadzenie monitoringu jakości gleb.	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	W ramach działań statutowych	Brak realizacji badań monitoringowych na terenie gminy.
			Klasa bonitacyjna gleb	Klasa: V i VI	Klasa: <V		Stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych”.	Mieszkańcy	Zależne od potrzeb	Brak stosowania się do zasad „dobrych praktyk rolniczych” przez mieszkańców gminy.
			Ilość czynnych osuwisk [szt.]	Brak danych dla Gminy	>1	Zapobieganie przed skutkami ruchów mas ziemnych	Prowadzenie rejestru oraz monitoringu czynnych osuwisk	Starostwo Powiatowe w Żywcu	Zależne od potrzeb	Brak wystarczających środków.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Utrzymanie funkcjonalnego systemu gospodarki odpadami na terenie powiatu	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów	Zadania własne							
			Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło [%]	32,17	>32,17	Wzrost odzysku odpadów komunalnych poprzez rozwój selektywnej zbiórki odpadów	Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w postaci surowców wtórnych	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Brak zaangażowania ze strony mieszkańców
			Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe [%]	99,79	>99,79		Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w postaci odpadów budowlano-remontowych			Brak zaangażowania ze strony mieszkańców
			Poziom ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji [%]	0	0		Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w postaci odpadów ulegających biodegradacji			Brak zaangażowania ze strony mieszkańców
		Uszczelnienie systemu odbioru odpadów komunalnych	Ilość złożonych deklaracji [szt.]	4300	>4300	Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych.	Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku.	Gmina Węgierska Górka	W ramach działań statutowych	Składania niewłaściwych informacji w deklaracjach. Uchylenie się od obowiązku złożenia deklaracji.
		Usuwanie odpadów niebezpiecznych	.Zadania koordynowane							
			Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy [Mg]	1051,77 (2012 r.)	0	Utylizacja azbestu	Kontynuowanie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Węgierska Górka”	Gmina Węgierska Górka, mieszkańcy	Zależne od ilości złożonych wniosków	Brak otrzymania dofinansowania ze środków zewnętrznych.

		Właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi przez mieszkańców	Ilość przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.]	0	>0	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Przygotowanie i prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami poprzez prowadzenie działań edukacyjnych	Gmina Węgierska Górka, "Beskid-Ekosystem" Sp. z o. o. Cięcinnie	Zależne od potrzeb	Brak zaangażowania ze strony mieszkańców			
Zasoby przyrodnicze	Ochrona obiektów cennych przyrodniczo oraz walorów krajobrazu.	Podejmowanie działań z zakresu ochrony przyrody	Zadania własne										
			Liczba powierzchniowych form ochrony przyrody [szt.]	7	>7	Ochrona walorów przyrodniczych gminy	Uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych obszarów cennych przyrodniczo	Gmina Węgierska Górka	W ramach tworzenia dokumentów planistycznych	Brak form ochrony przyrody poza pomnikami przyrody			
			Liczba pomników przyrody [szt.]	8	>8								
			Powierzchnia zieleni urządzonej [ha]	0	>1		Bieżące utrzymanie zieleni na terenach zielonych, przydrożnych pasach zieleni, cmentarzach oraz zabiegi pielęgnacyjne w obrębie pomników przyrody	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Degradacja obszarów cennych przyrodniczo. Brak wystarczających środków			
						Nasadzenia drzew i krzewów	Gmina Węgierska Górka.	Zależne od potrzeb					
			Ilość powierzchniowych form ochrony przyrody [ha]	7	>7	Wyznaczanie nowych form ochrony przyrody	Zintegrowane projekty rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury dla ochrony gatunków naturalnych	Gmina Węgierska Górka	25 355	Brak otrzymania dofinansowania ze środków zewnętrznych			
			Liczba pomników przyrody [szt.]	8	>8								
			Długość ścieżek rowerowych [km]	0	>1								
			Zadania koordynowane										
			Ilość powierzchniowych form ochrony przyrody [ha]	7	>7	Ochrona walorów przyrodniczych gminy	Bieżąca konserwacja form ochrony przyrody	RDOS w Katowicach, Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Brak wystarczających środków			
			Liczba pomników przyrody [szt.]	7	>7								
			Powierzchnia terenów leśnych [ha]	4031,54	>4031,5		Bieżące i zrównoważone utrzymanie obszarów leśnych na terenie gminy	Nadleśnictwo Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Brak wystarczających środków			
			Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych	Zadanie koordynowane							

			Liczba odnotowanych poważnych awarii [szt.]	0	0	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii	Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR, ZZR).	Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach, Wojewódzka Komenda Straży Pożarnej w Katowicach	W ramach działań statutowych	Wystąpienie poważnej awarii na traktach komunikacyjnych (przewóz materiałów niebezpiecznych).
Edukacja ekologiczna	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.]	0	>1	Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej	Prowadzenie działań dotyczących edukacji ekologicznej	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. Ograniczone środki finansowe.

* prognozowane nakłady finansowe na realizację zadań są wartością szacunkową i mogą ulec zmianie w trakcie ich realizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela . Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji Programu.

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
				2018	2019	2020	2021	2022-2025	razem	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zadania własne								
		Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb				Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne	
		Termomodernizacja przedszkola w Węgierskiej Górze	Gmina Węgierska Górka	10					10	środki własne, środki zewnętrzne
		Likwidacja pieców kaflowych oraz innych źródeł spalania paliw o niskiej mocy w budynkach użyteczności publicznej	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb				Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne	
		Kampanie edukacyjne podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie zanieczyszczania powietrza atmosferycznego oraz popularyzacji instalacji OZE	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb				Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne	
		Montaż układów solarnych i instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb				Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne	
		Modernizacja oświetlenia ulicznego – montaż lamp solarnych lub hybrydowych	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb				Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne	
		Montaż lamp ulicznych z technologią LED	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb				Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne	
		Modernizacja dróg gminnych (odcinki do 1 km)	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb				Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne	
		Budowa dróg gminnych (odcinki do 1 km)	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb				Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne	
		Budowa ścieżek rowerowych	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb				Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne	
		Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	Gmina Węgierska Górka	W ramach działań statutowych				W ramach działań statutowych	środki własne, środki zewnętrzne	
		Zadania koordynowane								

		Termomodernizacja budynków mieszkalnych	Gmina Węgierska Górka, Mieszkańcy	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne
		Montaż instalacji fotowoltaicznych i układów solarnych na budynkach mieszkalnych	Gmina Węgierska Górka, Mieszkańcy	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Modernizacja dróg powiatowych i krajowych (odcinki do 1 km)	Zarząd Dróg Powiatowych w Żywcu, GDDKiA	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne
		Budowa dróg powiatowych i krajowych (odcinki do 1 km)	Zarząd Dróg Powiatowych w Żywcu, GDDKiA	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne
2.	Zagrożenia hałasem	Zadania własne				
		Ochrona obszarów o korzystnym klimacie akustycznym poprzez uwzględnianie ich Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego	Gmina Węgierska Górka	Koszt w ramach tworzenia MPZP	Koszt w ramach tworzenia MPZP	środki własne
		Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych	Gmina Węgierska Górka	W ramach działań statutowych	W ramach działań statutowych	środki własne
		Zadania monitorowane				
		Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.	WIOŚ Katowice	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Kontrola emisji hałasu do środowiska w otoczeniu dróg oraz linii kolejowych	GDDKiA, zarządcy dróg, PKP S.A.	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapobiegających nadmiernej emisji hałasu do środowiska.	GDDKiA, zarządcy dróg, PKP S.A.	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
3.	Pola elektromagnetyczne	Zadania własne				
		Ograniczanie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.	Gmina Węgierska Górka	Koszt w ramach tworzenia MPZP	Koszt w ramach tworzenia MPZP	środki własne
		Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.	Gmina Węgierska Górka	W ramach działań statutowych	W ramach działań statutowych	środki własne
		Zadania koordynowane				
		Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego.	WIOŚ Katowice	W ramach działań statutowych	W ramach działań statutowych	środki własne
		Utrzymanie poziomów elektromagnetycznego promieniowania poniżej dopuszczalnego lub co najwyżej na poziomie dopuszczalnym	Przedsiębiorcy	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
4.	Gospodarowanie wodami	Zadania własne				
		Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych.	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Wspieranie finansowe budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (głównie na terenach zabudowy rozproszonej i obszarach trudnych do skanalizowania, gdzie jest to prawnie dozwolone).	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Zadania koordynowane				
		Bieżąca konserwacja i utrzymanie cieków wodnych.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne

		Konserwacja rowów melioracyjnych	właściciele gruntów, Gmina Węgierska Górka, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zadania własne				
		Budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej na terenie całej gminy – „ <i>Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie I</i> ” (odcinki do 1 km)	Gmina Węgierska Górka	964,89	964,89	środki własne, środki zewnętrzne
		Budowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie całej gminy (odcinki do 1 km)	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne
7.	Gleby	Zadanie własne				
		Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Zadania monitorowane				
		Prowadzenie monitoringu jakości gleb.	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Stosowanie tzw. „ <i>dobrych praktyk rolniczych</i> ”	Mieszkańcy	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Prowadzenie rejestru oraz monitoringu czynnych osuwisk	Starostwo Powiatowe w Żywcu	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zadania własne				
		Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w postaci surowców wtórnych	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w postaci odpadów budowlano-remontowych	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w postaci odpadów ulegających biodegradacji	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku	Gmina Węgierska Górka	W ramach działań statutowych	W ramach działań statutowych	środki własne
		Zadania monitorowane				
		Kontynuowanie „ <i>Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Węgierska Górka</i> ”	Gmina Węgierska Górka, mieszkańcy	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne
		Przygotowanie i prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami poprzez prowadzenie działań edukacyjnych	Gmina Węgierska Górka, "Beskid-Ekosystem" Sp. z o. o. Cięcienie	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
9.	Zasoby przyrodnicze	Zadania własne				
		Uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych obszarów cennych przyrodniczo	Gmina Węgierska Górka	W ramach tworzenia dokumentów planistycznych	W ramach tworzenia dokumentów planistycznych	środki własne
		Bieżące utrzymanie zieleni na terenach zielonych, przydrożnych pasach zieleni, cmentarzach oraz zabiegi pielęgnacyjne w obrębie pomników przyrody	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Nasadenia drzew i krzewów	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne

		Zadania monitorowane				
		Bieżąca konserwacja form ochrony przyrody	RDOS w Katowicach, Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
		Bieżące i zrównoważone utrzymanie obszarów leśnych na terenie gminy	Nadleśnictwo Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Zadania monitorowane				
		Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR, ZZR).	Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach, Wojewódzka Komenda Straży Pożarnej w Katowicach	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne
11.	Edukacja ekologiczna	Zadania własne				
		Prowadzenie działań dotyczących edukacji ekologicznej	Gmina Węgierska Górka	Zależne od potrzeb	Zależne od potrzeb	środki własne

7. System realizacji programu ochrony środowiska

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji,
bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów,
raporty na temat wykonania programu.

2) Edukacja ekologiczna:

utworzenie systemu edukacji ekologicznej,
publikacja informacji o stanie środowiska (np. prognoza stanu jakości powietrza, raporty WIOŚ).

7.1. Współpraca z interesariuszami

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie;

Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie;

Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie;

Główniej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;

Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach;

Przedsiębiorstw obsługujących sieć wodociagową oraz kanalizacyjną;

Największych przedsiębiorców mających siedzibę i działających na terenie Gminy Węgierska Górka.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz koordynowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;

Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa;

Mieszkańcy;

Przedsiębiorcy;

Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach;

Wojewoda Śląski;

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach;

Zarządcy dróg.

7.2. Edukacja ekologiczna

Warunkiem niezbędnym w realizacji celów „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Węgierska Górką na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” jest świadomość ekologiczna mieszkańców.

Program nauczania

Przedszkola – w programie nauczania przedszkolnego treści ekologiczne zawarte są w części haseł dotyczących środowiska, pór roku i towarzyszących im przemian w przyrodzie. Od świadomości ekologicznej nauczyciela przedszkola zależy jak dalece potrafi program nauczania w przedszkolu nasycić treściami ekologicznymi, co potrafi przekazać uczniom w trakcie zabaw, spacerów, czy zajęć plastycznych.

Szkoła podstawowa – edukacja ekologiczna w szkołach podstawowych prowadzona jest na przyrodzie lub na innych przedmiotach w postaci ścieżki edukacyjnej.

Ścieżka edukacyjna to zestaw treści i umiejętności o istotnym znaczeniu wychowawczym, których realizacja może odbywać się w ramach nauczania przedmiotów (bloków przedmiotowych) lub w postaci odrębnych zajęć.

Celami ogólnymi edukacji ekologicznej są:

- 1) Uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania.
- 2) Budzenie szacunku do przyrody.
- 3) Rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym.
- 4) Zdobycie umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych i ich opisu.
- 5) Poznanie współzależności człowieka i środowiska.
- 6) WYROBIEŃCIE poczucia odpowiedzialności za środowisko.
- 7) Rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.

Ścieżka edukacyjna:

Program ścieżki edukacyjnej łączy ogólne treści niezbędne w edukacji ekologicznej. Tymi koniecznymi treściami są:

- 1) Przyczyny i skutki niepożądanych zmian w atmosferze, biosferze, hydrosferze i litosferze.
- 2) Różnorodność biologiczna (gatunkowa, genetyczna, ekosystemów) – znaczenie jej ochrony.
- 3) Żywność – oddziaływanie produkcji żywności na środowisko.
- 4) Zagrożenia dla środowiska wynikające z produkcji i transportu energii; energetyka jądrowa – bezpieczeństwo i składowanie odpadów.

Program ten uszczegóławia powyższe treści, a w kilku miejscach wykracza poza nie. Dotyczy to szczególnie tych treści, które mają nawiązywać do własnego doświadczenia dziecka i jego znajomości najbliższej okolicy oraz regionu. Program koncentruje się wokół:

- 1) Zagadnień zmienności w środowisku: naturalnej, jako tła porównawczego oraz zależnej od działalności człowieka w środowisku.
- 2) Najważniejszych problemów ekologicznych współczesnego świata.
- 3) Sposobów gospodarowania w miejscu swojego zamieszkania.
- 4) Wartości, jaką stanowi różnorodność biologiczna.

W realizacji programu tak w szkole podstawowej ważne jest:

- 1) Prowadzenie lekcji terenowych: obserwacji i prostych badań w terenie;

- 2) Preferowanie metod aktywizujących uczniów, takich jak: praca z mapą w terenie, zbieranie danych i ich opracowanie, dyskusje, debaty, wywiady, reportaże, ankietowanie, podejmowanie decyzji – metodą drzewa decyzyjnego, tworzenie „banków pomysłów”, metaplanów itp.;
- 3) Porównywanie zjawisk, procesów, problemów występujących w najbliższej okolicy z podobnymi i odmiennymi w innych regionach, krajach, kontynentach;
- 4) Stosowanie różnorodnych skal przestrzennych prowadzących do porównywania i odróżniania zjawisk, procesów, przyczyn i skutków;
- 5) Wykorzystywanie na lekcjach danych liczbowych, tabel, map, wykresów, zdjęć, rycin w celu kształcenia umiejętności interpretacji zawartych w nich informacji;
- 6) Organizowanie wspólnych, wcześniej zaprojektowanych przez uczniów działań w najbliższym środowisku, prowadzących do pozytywnych zmian;
- 7) Ukazywanie pozytywnej działalności człowieka w środowisku, jako dróg właściwego i realnego rozwiązywania problemów ekologicznych;
- 8) Głoszenie idei, haseł proekologicznych, które są zgodne z własnymi czynami;
- 9) Integrowanie i korelowanie treści nauczania w obrębie różnych przedmiotów i bloków przedmiotowych.

Hasła te poparte są analizą materiałów źródłowych dotyczących aktualnych problemów ochrony środowiska – parków narodowych, rezerwatów przyrody, roślin i zwierząt chronionych, oraz wpływem zanieczyszczeń środowiska na zdrowie człowieka.

Edukacja ekologiczna na terenie Gminy Węgierska Górka

Edukacja ekologiczna na terenie Gminy Węgierska Górka prowadzona jest głównie przez placówki oświatowe. Poniżej przedstawiono akcje związane z edukacją ekologiczną organizowane na terenie Gminy poza obowiązkowym programem nauczania.

Jesienny Złot Turystyczno-Ekologiczny „Czyste Góry 2017”

Celem akcji było propagowanie ochrony przyrody poprzez porządkowanie szlaków turystycznych a także promowanie walorów turystycznych i przyrodniczych Beskidów. Młodzież uczestnicząca w akcji miała za zadanie uprzątnąć jedną z pięciu tras do wyboru prowadzących do Szkoły Podstawowej im. Obrońców Węgierskiej Górki w Węgierskiej Górze.

Ośrodek Edukacji Przyrodniczo Leśnej w Węgierskiej Górze

W ośrodku odbywają się warsztaty ekologiczne oraz prelekcje związane z ochroną przyrody, w tym lasów. Ośrodek dysponuje salą wykładową przygotowaną na przyjęcie ok. 30 osób. Sala wyposażona jest w mikroskopy i lupy stereoskopowe oraz sprzęt multimedialny. W izbie znajdują się także ekspozyty zwierząt i ptaków. Ponadto w ośrodku znajdują się liczne tablice informacyjno-edukacyjne. Do dyspozycji uczestników zajęć w ośrodku są czasopisma i książki filmy dydaktyczne z zakresu leśnictwa.

Ponadto, edukacja ekologiczna na terenie Gminy Węgierska odbywa się poprzez organizowanie takich akcji jak:

akcja Sprzątanie Świata,

Dzień Ziemi.

7.3. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2018, poz. 799 t.j.) Wójt Gminy Węgierska Górka co 2 lata przedstawia Radzie Gminy Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Po przedstawieniu ww. raportu Radzie Gminy, należy skierować go do organu wykonawczego powiatu.

7.4. Monitoring realizacji programu

W celu przedstawienia stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie omawianej gminy, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Węgierska Górka.

Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w poniższej tabeli.

Tabela . Wskaźniki monitoringu oraz tendencja zmian w ramach realizacji POŚ.

Kierunek interwencji	Nazwa wskaźnika monitoringu	Jednostka
Ochrona i utrzymanie obowiązujących standardów powietrza na terenie Gminy	Ilość przeprowadzonych termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej	[szt.]
	Ilość przeprowadzonych termomodernizacji w budynkach mieszkalnych	[szt.]
	Ilość wymienionych źródeł spalania pali o niskiej mocy	[szt.]
	Ilość przeprowadzonych kampanii edukacyjnych	[szt.]
	Ilość zamontowanych instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	[szt.]
	Ilość zamontowanych układów solarnych na budynkach użyteczności publicznej	[szt.]
	Ilość zamontowanych lamp solarnych	[szt.]
	Ilość zamontowanych lamp hybrydowych	[szt.]
	Ilość zamontowanych lamp LED	[szt.]
	Długość zmodernizowanych dróg gminnych	[km]
	Długość wybudowanych dróg gminnych	[km]
	Długość zmodernizowanych dróg powiatowych	[km]
	Długość wybudowanych dróg powiatowych	[km]
	Długość zmodernizowanych dróg krajowych	[km]
	Długość wybudowanych dróg krajowych	[km]
	Długość utworzonych ścieżek rowerowych	[km]
	Ilość przeprowadzonych kontroli	[szt.]
	Ilość zainstalowanych układów solarnych na budynkach mieszkalnych	[szt.]
	Ilość zamontowanych instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych	[szt.]
Zagrożenie hałasem	Poziom hałasu komunikacyjnego (wg. PMŚ)	[dB]
	Poziom hałasu komunikacyjnego (wg. GDDKiA, zarządców dróg, PKP)	[dB]
Promieniowanie elektromagnetyczne	Poziom PEM (wg. PMŚ)	[V/m]
	Liczba źródeł promieniowania elektromagnetycznego	[szt.]
Gospodarowanie wodami	Stan wód powierzchniowych (wg. PMŚ)	ZŁY/DOBRY
	Stan wód podziemnych (wg. PMŚ)	ZŁY/DOBRY

	Ilość inwestycji z zakresu konserwacji cieków wodnych	[szt.]
	Ilość inwestycji z zakresu konserwacji rowów melioracyjnych	[szt.]
Gospodarka wodno-ściekowa	Poziom skanalizowania obszaru gminy	[%]
	Poziom zwodociągowania obszaru gminy	[%]
	Długość sieci kanalizacji deszczowej	[km]
Gleby	Ilość usuniętych dzikich składowisk odpadów	[szt.]
	Ilość czynnych osuwisk	[szt.]
	Klasa bonitacyjna gleb	klasa jakości
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło	[%]
	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	[%]
	Poziom ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji	[%]
	Ilość złożonych deklaracji	[szt.]
	Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy	[Mg]
	Ilość przeprowadzonych kampanii edukacyjnych	[szt.]
Zasoby przyrodnicze	Liczba powierzchniowych form ochrony przyrody	[szt.]
	Liczba pomników przyrody	[szt.]
	Powierzchnia zieleni urządzonej	[ha]
	Długość ścieżek rowerowych	[km]
	Powierzchnia terenów leśnych	[ha]
Zagrożenia poważnymi awariami	Liczba odnotowanych poważnych awarii	[szt.]
Edukacja ekologiczna	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych	[szt.]

7.5. Źródła finansowania

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

środki własne,

kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,

kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,

dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,

emisja obligacji.

7.5.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),

Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją realizującą poprzez finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,

w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska. Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza,
- Ochrona wód i gospodarka wodna,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- Geologia i górnictwo,
- Edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- Programy międzydziedzinowe,
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- Ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki).

finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia) .

finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju:

- finansuje ochronę środowiska,
- uruchamia środki innych inwestorów,
- stymuluje nowe inwestycje,
- wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy,
- ważny dla zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach[#]

Misją Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach jest finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych państwa i województwa w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

W ramach funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach dofinansowywane są zadania inwestycyjne z zakresu m.in.

gospodarki wodno-ściekowej i ochrony wód,

gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,

ochrony powietrza (w tym odnawialne źródła energii) i termomodernizacji,

ochrony przed hałasem;

oraz zadania nieinwestycyjne takiej jak:

edukacja ekologiczna,

przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody (np. ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, sporządzenie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną, nasadzenia drzew i krzewów, zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody),

państwowy monitoring środowiska,

wojewódzkie programy i plany związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną;

Szczegółowy zakres działalności WFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.wfosigw.katowice.pl oraz w siedzibie Funduszu w Katowicach.

7.5.2. Fundusze Unii Europejskiej

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ)[#]

Z Programu Infrastruktura i Środowisko finansowane są różnorodne projekty. W zależności od specyfiki danego rodzaju wsparcia, określany jest typ podmiotów, które mogą z niego korzystać. Możemy wyróżnić następujące grupy podmiotów uprawnionych do ubiegania się o wsparcie:

1. Jednostki samorządu terytorialnego,
2. Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne,
3. Administracja publiczna,
4. Służby publiczne inne niż administracja,
5. Instytucje ochrony zdrowia,
6. Instytucje kultury, nauki i edukacji,
7. Duże przedsiębiorstwa,
8. Małe i średnie przedsiębiorstwa,
9. Organizacje społeczne i związki wyznaniowe.

Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych i dokumentacji poszczególnych konkursów o dofinansowanie.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to największy program finansowany z Funduszy Europejskich nie tylko w Polsce, ale i Unii Europejskiej. Główne obszary na które zostaną przekazane środki to: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne oraz ochrona zdrowia i dziedzictwo kulturowe.

Dzięki równowadze pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w infrastrukturę oraz wsparciu skierowanemu do wybranych obszarów gospodarki, program będzie skutecznie realizował założenia strategii Europa 2020, z którą powiązany jest jego cel główny - wsparcie gospodarki

efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki:
 - wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii (OZE);
 - poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, sektorze publicznym i mieszkaniowym;
 - promowanie strategii niskoemisyjnych;
 - rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji.
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:
 - rozwój infrastruktury środowiskowej;
 - dostosowanie do zmian klimatu;
 - ochrona i zahamowywanie spadku różnorodności biologicznej;
 - poprawa jakości środowiska miejskiego.
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego
 - rozwój drogowej infrastruktury w sieci TEN-T;
 - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym;
 - transport intermodalny, morski i śródlądowy.
4. Infrastruktura drogowa dla miast
 - poprawa dostępności miast i przepustowości infrastruktury drogowej (rozwój infrastruktury drogowej w miastach i tras wylotowych z miast, budowa obwodnic).
5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce
 - rozwój kolei w TEN-T, poza siecią i kolei miejskich.
6. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach
 - infrastruktura i tabor dla publicznego transportu zbiorowego w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych.
7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego
 - rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej;
 - budowa i rozbudowa magazynów gazu ziemnego;
 - rozbudowa terminala LNG.
8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
 - inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, szkół artystycznych.
9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia
 - wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego;

wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem.

Regionalny Program Operacyjny[#]

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 (RPO WiM 2014-2020) jest instrumentem realizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego do roku 2025. Celem głównym RPO WSL jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału śląskiego rynku pracy.

Możliwość uzyskania wsparcia finansowego w ramach RPO WM 2014-2020 mają następujące podmioty:

- Jednostki samorządu terytorialnego;
- Przedsiębiorstwa, w szczególności mikro, małe i średnie (MŚP);
- Powiązania kooperacyjne;
- Ośrodki innowacyjności;
- Instytucje otoczenia biznesu (IOB);
- Instytucje ochrony zdrowia;
- Instytucje kultury, nauki i edukacji;
- Organizacje pozarządowe i społeczne oraz związki wyznaniowe;
- Podmioty wdrażające instrumenty finansowe;
- Podmioty świadczące usługi publiczne na rzecz samorządu;

RPO WiM 2014-2020 realizowany będzie w trzynastu Osiach Priorytetowych (OP), w tym dwunastu osiach tematycznych i jednej osi dedykowanej pomocy technicznej:

1 Oś Priorytetowa I Nowoczesna gospodarka

- 1.1 Kluczowa dla regionu infrastruktura badawcza
- 1.2 Badania, rozwój i innowacje w przedsiębiorstwach
- 1.3 Profesjonalizacja IOB

2 Oś Priorytetowa II Cyfrowe śląskie

- 2.1 Wsparcie rozwoju cyfrowych usług publicznych

3 Oś Priorytetowa III Konkurencyjność MŚP

- 3.1 Poprawa warunków do rozwoju MŚP
- 3.2 Innowacje w MŚP
- 3.3 Technologie informacyjno-komunikacyjne w działalności gospodarczej
- 3.4 Dokapitalizowanie zewnętrznych źródeł dofinansowania przedsiębiorczości

4 Oś Priorytetowa IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna

4.1 Odnawialne źródła energii

4.2 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach

4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej

- 4.4 Wysokosprawna kogeneracja
- 4.5 Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie
- 5 Oś Priorytetowa V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów
 - 5.1 Gospodarka wodno-ściekowa
 - 5.2 Gospodarka odpadami
 - 5.3 Dziedzictwo kulturowe
 - 5.4 Ochrona różnorodności biologicznej
 - 5.5 Wzmocnienie potencjału służb ratowniczych
- 6 Oś Priorytetowa VI Transport
 - 6.1 Drogi wojewódzkie
 - 6.2 Transport kolejowy
- 7 Oś Priorytetowa VII Regionalny rynek pracy
 - 7.1 Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu
 - 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia
 - 7.3 Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej
 - 7.4 Wspomaganie procesów adaptacji do zmian na regionalnym rynku pracy (działania z zakresu outplacementu)
 - 7.5 Wsparcie osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej poprzez instrumenty finansowe
- 8 Oś Priorytetowa VIII Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy
 - 8.1 Wspieranie rozwoju warunków do godzenia życia zawodowego i prywatnego
 - 8.2 Wzmacnianie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw, przedsiębiorców i ich pracowników
 - 8.3 Poprawa dostępu do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy
- 9 Oś Priorytetowa IX Włączenie społeczne
 - 9.1 Aktywna integracja
 - 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne
 - 9.3 Rozwój ekonomii społecznej w regionie
- 10 Oś Priorytetowa X Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna
 - 10.1 Infrastruktura ochrony zdrowia
 - 10.2 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych
 - 10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
 - 10.4 Poprawa stanu środowiska miejskiego
- 11 Oś Priorytetowa XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego
 - 11.1 Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i średniego

11.2 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe uczniów

11.3 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe osób dorosłych

11.4 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych

12 Oś Priorytetowa XII Infrastruktura edukacyjna

12.1 Infrastruktura wychowania przedszkolnego

12.2 Infrastruktura kształcenia zawodowego

12.3 Instytucje popularyzujące naukę

13 Oś Priorytetowa XIII Pomoc Techniczna

13.1 Pomoc Techniczna

W perspektywie 2014-2020 największe środki przeznaczone zostaną na działalność z obszaru badań i rozwoju, innowacyjności i przedsiębiorczości, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną oraz integracji społecznej. Znaczna część środków zostanie także przekazana na rozwój transportu na terenie województwa śląskiego.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020[#]

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „*Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.

Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.

Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.

Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.

Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.

Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

SPIS TABEL:

DWN^{Id} i L_N^{In} , uzyskanych w punkcie pomiarowo-kontrolnym na terenie Gminy Rajcza w roku 2014 względem poziomów dopuszczalnych.

Aeq^{DId} i L_{Aeq}^{In} , uzyskanych w punkcie pomiarowo-kontrolnym na terenie Gminy Rajcza w roku 2014 względem poziomów dopuszczalnych.

DWN.

N.

DWN Gminy Węgierska Górka w rejonie ul. Zielonej (DK nr 69).

Beskid Żywiecki”.

SPIS RYSUNKÓW:

N Gminy Węgierska Górka w rejonie ul. Krakowskiej (DK nr 69).

DWN.

N.